

TRIBUNA

9. 11. 1993, letnik 93/94

študentski časopis za civilno družbo / št. 4

cena: okroglih 100 SIT

C
A
V
E
A
T

R
A
P
T
O
R!

GOSPODARSKA ZIMA

82,2% slovenskih plač je pod povprečjem

3
STRAN

PERLA ITALIANA

V peklu hazarda in teritorialne obrambe

6
STRAN

NEVROZA

Obiramo jabolka & kurcemo volitve

12-21
STRAN

IGGY POP

Zapel je ameriški cesar

24
STRAN

Izhajajoč iz volje slovenskega naroda ter iz Temeljne ustavne listine o novih družbeno-političnih razmerah v Republiki Sloveniji, sprejemava:

Ustavo Republike Slovenije

I. SPLOŠNE DOLOČBE

- 1. člen**
Slovenija je demokratična republika ter pravna in socialna država, če zakon ne določa drugače.
- 2. člen**
V Sloveniji ima oblast ljudstvo, oziroma njegov predstavnik, določen z zakonom.
- 3. člen**
Uradna jezika v Sloveniji sta slovenščina in dolnjščina.
- 4. člen**
Uradna vera Republike Slovenije je rimokatoliška.

II. ČLOVEKOVE PRAVICE IN TEMELJNE SVOBOŠČINE

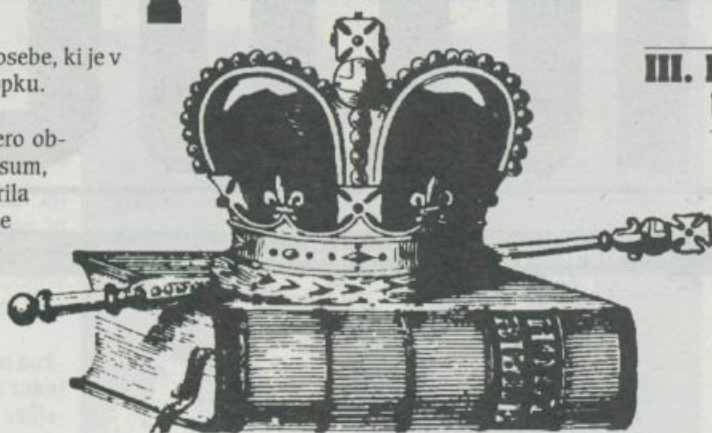
- 5. člen**
Vsi so pred zakonom enaki. Prejšnja določba se lahko prekrši, če uradna oseba smatra, da je to nujno potrebno za uspešno izvršitev sodnega postopka.
- 6. člen**
V Sloveniji ni smrtne kazni, razen na izrecno obsojenčev željo.
- 7. člen**
Nihče ne sme biti podvržen mučenju, razen, če se le to uporabi kot sredstvo za doseganje

priznanja krivde osebe, ki je v kazenskem postopku.

- 8. člen**
Za osebo, za katero obstaja utemeljen sum, da bi lahko storila kaznivo dejanje, se sme odrediti pripor, ki pa sme trajati največ eno leto.
- 9. člen**
Sodne obravnave so tajne, prav tako se izrekajo sodbe. Izjema so usmrtnitve in mučenja, ki so javna, razen če to ni nujno potrebno za zaščito ugleda države.
- 10. člen**
Kdor je osumljen kaznivega dejanja, velja za krivega, dokler se ne potrdi njegova nedolžnost.
- 11. člen**
Nihče ne sme biti kaznovan za dejanje, za katero ni zakon določil, da je kaznivo, in zanj predvidel določene kazni, razen, če uradna oseba ne odloči drugače. V tem primeru kazen določi uradna oseba sama.
- 12. člen**
Storilec kaznivega dejanja sme biti za prestop, zaradi katerega je že bil kaznovan, obsojen največ trikrat.
- 13. člen**
Uradna oseba sme s poobla-

stilom, ki ga izda sama, kadarkoli vstopiti v katerekoli stanovanjske prostore, prav tako pa sme preiskovati tudi druge tuje prostore, razen če ti pripadajo državnim funkcionarjem.

- 14. člen**
Zagotovljeno je svobodno izražanje misli, vendar samo v primeru, če te niso pomembne.
- 15. člen**
Vsakdo ima pravico in dolžnost voliti kandidata, ki ga zanj izbere za to pooblaščen oseba.
- 16. člen**
Sklenitev zakonske zveze, vzgojo otrok in izobraževanje določa cerkveno pravo.
- 17. člen**
Udeležba pri nedeljski sveti maši je obvezna, ravno tako molitve ob z zakonom določenih dneh.

III. DRŽAVNA UREDITEV

- 18. člen**
Na čelu države je predsednik, ki združuje zakonodajno, izvršilno in sodno oblast.
- 19. člen**
Pri vladanju mu pomagajo parlament, vlada in cerkev.

IV. OBRAMBA DRŽAVE

- 20. člen**
Za fizično varnost države skrbi minister za obrambo kot predstavnik države, za moralno in duhovno neoporečnost pa škof, kot predstavnik katoliške cerkve. Minister za obrambo ima enake pristojnosti kot predsednik države, vendar s to razliko, da obrambnega ministra določi predsednik države. Mandat ministra za obrambo je, ravno tako kot mandat škofa, trajen.

V. JAVNE FINANCE

- 21. člen**
Država pridobiva sredstva za uresničevanje svojih ciljev z davki in zaplembami premoženja ose-

bam, ki so v kazenskem postopku. Država ne prizna davčnih olajšav.

- 22. člen**
Podobno kot financiranje države je urejeno financiranje cerkve, a le s to razliko, da je cerkev dolžna kot davčno olajšavo upoštevati količino denarja, pridobljenega z obvezno naberko v cerkvi.
- 23. člen**
Država in cerkev sporazumno določita organ, ki je zadolžen za pobiranje davkov. Višino davkov pa lahko poviša tudi oseba, ki je zadolžena za pobiranje davkov, vendar lahko novo določena vrednost od prejšnje odstopa za največ 60 odstotkov.

VI. POSTOPEK ZA SPREMEMBO USTAVE

- 24. člen**
Ustavo Republike Slovenije lahko spremenita le predsednik in obrambni minister hkrati.

VII. ZAČETEK VELJAVE USTAVE

- 25. člen**
Ustava začne veljati takoj po objavi, dne 1. 1. 2001.

J.J. & M.K.

NIJE PO JUS-U

TRIBUNA

ČAKA ZADNJE NOVE NAROČNIKE!

T R A V A

SMOKING JE NEVAREN ZDRAVJU,
OMISLITE SI DELAVSKEGA PAJACA!

KVALITETO NAŠIH ČLANKOV STALNO KONTOLIRATA
ŠTUDENTSKA VLADA IN PARLAMENT

JURASSIC CRAP

"Ali ni naša vrsta, še posebej, če pomislim na to, kar se zdaj dogaja, nastala tako - govorim o tistem znamenitem razcepu na opice in človeka - da so možganske celice nekih živali, ki so bile podobne opicam, hipertrofirale. Torej je civilizacija rakasta tvorba matere narave, ki jo razumem kot univerzum. Mi pa ji zdaj, sodeč po aidsu, ozonskih luknjah, lakoti, vojnah, postajamo nadležni in nas bo izpljunila."

Bernarda Jeklin,
Ars vivendi, september 93

FIGHT TILL DEATH!

Zaradi stalnih groženj študentskih ministrov je vodjica izvedbe poslov Tribune Mojca nabavila razpršilec s solzivcem, španske škornje in bullterierko. Lara je izjavila, da se takega puha ne boji, ker redno pije Redbull; M.C. intenzivno vadi Aikido in na vsako gajbo pera spi je dva deci Isostara; Samo prisega na S&W 38 special, Zoki pa pravi, da bo zbasal celotno črno Študentsko vlado v virtual reality in jih prodal pod ceno (dumping the dumb press).

BIOKILL

"Nikoli nisem marala vaškega mesarja, močno sem se ga bala in jokala sem, kadar sem se mu približati. Zame je bil to najstrašnejši mož, smrdel je po žganju in žvečil je tobak, zraven pa zbijal grozljive šale. O tem, kam so šli zajčki, kokoške ali prašički, mi niso nikoli govorili."

Lidija Asta

ROMANJE BREZ ROLANJA

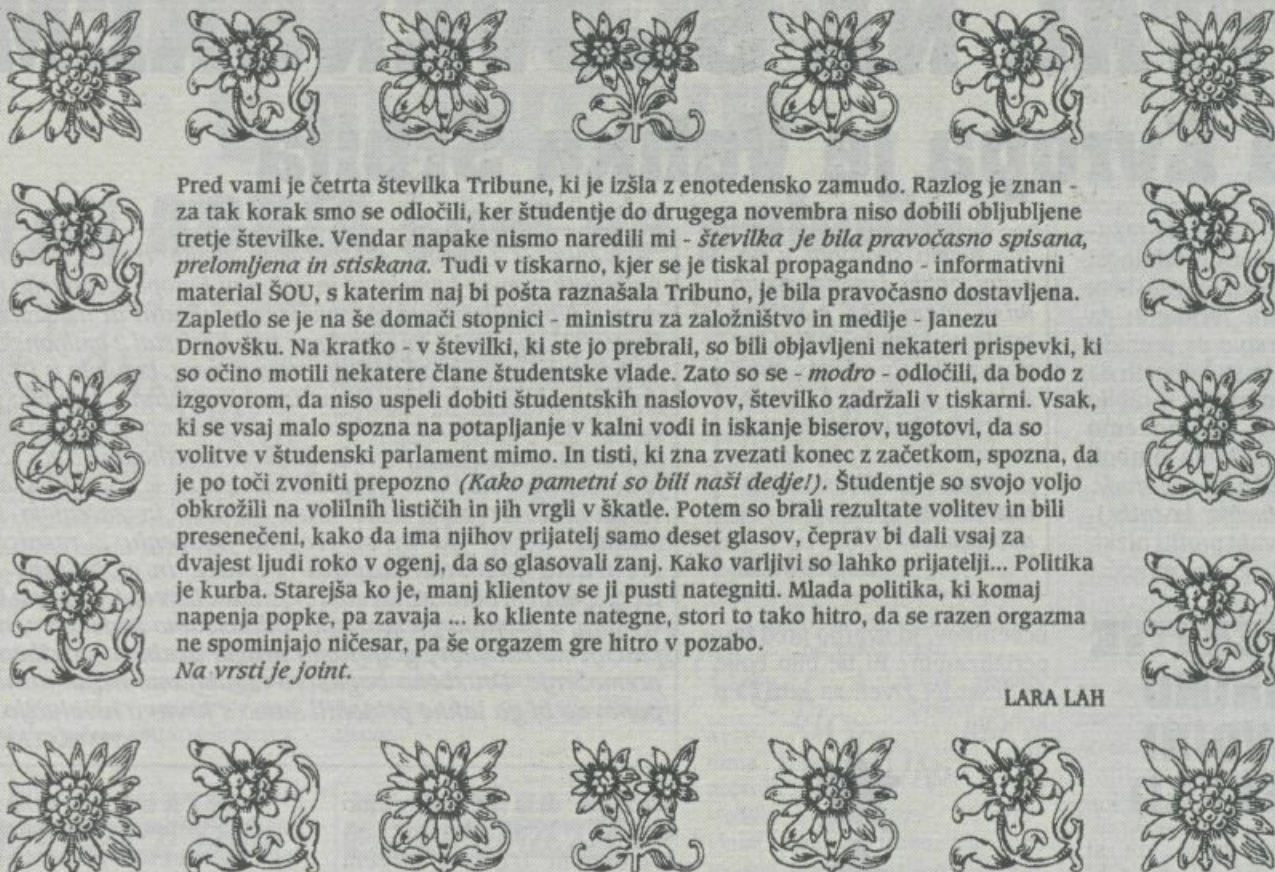
Urednica Manica Ferenc je po obtožbi, da nevestno opravlja svoje delo, sklenila odditi za pokoro na božjo pot na Brezje po kolenih ostalih urednikov (Kupuje dereze press).

BY THE WAY

Darko Štrajn je na Tribunino tiskovno konferenco prišel po pomoti. Šalo o tem, da Študentska vlada konzumira halucinogene droge, je vzel smrtno resno in temu primerno čez celo konferenco padal iz konteksta - "Cerkev blatijo že dva tisoč let, pa nič ne zaleže."

KO TI STOJI IZA OVOGA?

Znani zunanji notranjepolitični komentator je glede "afere" z naslovnico Tribune izjavil: "Verska čustva? He, he... bullshit! Če hočeš pravo informacijo, se spoprijatelj s kakšnim ministrom."

Pred vami je četrta številka Tribune, ki je izšla z enotedensko zamudo. Razlog je znan - za tak korak smo se odločili, ker študentje do drugega novembra niso dobili obljubljen tretje številke. Vendar napake nismo naredili mi - številka je bila pravočasno spisana, prelomljena in stiskana. Tudi v tiskarno, kjer se je tiskal propagandno - informativni material ŠOU, s katerim naj bi pošta raznašala Tribuno, je bila pravočasno dostavljena. Zapletlo se je na še domači stopnici - ministru za založništvo in medije - Janezu Drnovšku. Na kratko - v številki, ki ste jo prebrali, so bili objavljeni nekateri prispevki, ki so očino motili nekatere člane študentske vlade. Zato so se - modro - odločili, da bodo z izgovorom, da niso uspeli dobiti študentskih naslovov, številko zadržali v tiskarni. Vsak, ki se vsaj malo spozna na potapljanje v kalni vodi in iskanje biserov, ugotovi, da so volitve v študentski parlament mimo. In tisti, ki zna zvezati konec z začetkom, spozna, da je po toči zvoniti prepozno (*Kako pametni so bili naši dedje!*). Študentje so svojo voljo obkrožili na volilnih lističih in jih vrgli v škatle. Potem so brali rezultate volitev in bili presenečeni, kako da ima njihov prijatelj samo deset glasov, čeprav bi dali vsaj za dvajset ljudi roko v ogenj, da so glasovali zanj. Kako varljivi so lahko prijatelji... Politika je kurba. Starejša ko je, manj klientov se ji pusti nategniti. Mlada politika, ki komaj napenja popke, pa zavaja ... ko kliente nategne, stori to tako hitro, da se razen orgazma ne spominjajo ničesar, pa še orgazem gre hitro v pozabo.

Na vrsti je joint.

LARA LAH

82,2% popusta !

Skoraj dvesto tisoč zaposlenih v Sloveniji je po nacionalni pomladi doživelo gospodarsko zimo - izgubili so delo. Prav delovno mesto pa je v sedanjih časih najpomembnejše premoženje še zaposlenih Slovencev. Še zlasti, ko primerjava z dohodki tistih, ki so na oblasti, pokaže, da dobi poslanec slovenskega parlamenta v mesecu dni toliko, kot socialne podpore čakajoči na zaposlitev v dveh letih... (*da o umazano dobrih plačah občinskih birokratov ne govorimo; tega gnoja je še veliko več — op. ur.*)

Strankarski šefi in njih zvočniki vseh barv so pred volitvami skrb za standard priljubljen Slovencev rade volje razglašali za temeljne programske naloge, a so po volitvah na vse to pozabili. Kako le ne bi, ko pa je veliko prijetneje in odmevneje brskati po najrazličnejših aferah in afericah, ki imajo samo en skupni imenovalc - nikoli jim nihče ne pride do dna. Res pa je tudi, da so se prav tisti iz vrst novih in preoblikovanih oblastnikov najbolj zagrepli, ko je šlo za razdeljevanje donosnih poslov, ki jih je in ki jih še podpira s socialnim galofagom porejeni državni proračun. Med nekaj odstotki Slovencev, ki so v denarnici občutili vse prednosti kapitalizma, je še največ tistih, ki so tudi drugače pri koritu, ko se proračun deli.

In delavci, ki so bili nekoč največje bogastvo države? Samo četrtna zaposlenih prejema plačo, ki presega državno povprečje (uradno le 17,8 %). Velika večina bi že zdaj životarija, ko ne bi imela prihrankov iz "svinčenih časov", ko ne bi hitro dojela prednosti črne, sive in drugače barvite ekonomije. Zdajšnji lastniki brezvrednih certifikatov in prihodnji lastniki vsega, kar bo ostalo po privatizaciji družbenega imetja, so praktično ostali tudi brez sindikalne podpore, saj gre tistim, ki vodijo svobodne in manj svobodne sindikate zgolj zato, da si tudi sami odrežejo kakšen kosček priboljška z državne mize.

Direktorji se lahko nekoliko muzajo. Malo bolje jim gre, če gre seveda podjetju bolje. Revizije SDK so "razkrile" resnico, da so dobri gospodarji znesli veliko kapitala v tujino. Že mnogo pred tem, ko so najpametnejši Slovenci v parlamentu poskusili svoje strankarske spore prenesti na skupne papirje. Tisti, ki vodijo gospodarstvo te države, niso pripravljeni niti prisluhniti izvedenci, ki je slovenske gore list, in ki moleduje, naj se vendarle državni organi v tujih bankah pozanimajo, koliko je denarja tam.

Veljaki so slovenskim državljanom obetali, da bo vstop samostojne Slovenije v mednarodne gospodarske povezave, banke in ustanove pomenil tudi priliv velikanskih zneskov tujega kapitala, ki bo slovensko gospodarstvo kar čez noč osvežil in spodbudil k bohotenju. Tega denarja je za zdaj zelo malo. Manj kot prej, kar pa ga je prišlo, so ga

gospodarni tujci uporabili za nakup obubožanih slovenskih tovarn na državnem boljšem trgu. Po drugi strani pa so tudi vrli slovenski gospodarski velmože pokazali kaj malo posluha za evropske kriterije odprtih poti pretoka kapitala, znanja in dela. Po tisti stari: *mi v Evropo, bog varuj, da bi Evropa k nam.*

Tisoči Slovencev so se v letih po Markoviču poskusili s podjetništvom. Odprli so nekaj deset tisoč podjetij, katerih večina životari, novi gospodarski zakon pa jim preti z ukinjanjem. Tudi tu se je pokazalo, da je podjetništvo po slovensko vse nekaj drugega kot podjetništvo po evropsko. Posojil ni bilo, če so bila, so bila le za tiste pri koritu in draga kot žefran. Velikansko število živčih in mrtvoudnih podjetij ni niti za noht črne spodbudilo zdrave konkurence. Posli, ki jih je ponujala država, in "ostanki družbenega" so polzeli v roke družinskih članov in mimo razpisov v slabo branem Uradnem listu demokracijske države.

Ni res, da se ljudje v slovenski vladi ne zavedajo žalostne resnice, da so Slovenci precej obubožali. Iz različnih razlogov, se ve. Tudi ni res, da ne poskušajo s prerazdelitvijo davkov z ramen šibkejših na pleča močnejših vsaj nekoliko vplivati na odpravo socialnih krivic. Če socialne krivice v kapitalizmu, ki nam je postal tako všečen, sploh so. Res pa je, da država z vsemi ministrskimi resorji ni pripravljena živeti s svojimi državljani. Proračunski memorandum je značilen dokaz za takšno trditve. Ministrstva so terjaja, zahtevna, vse obsežnejša. Možnosti za zaposlovanje se odpirajo skorajda izključno v upravah na vseh ravneh.

Tako nam, preljubim Slovincem, preostanejo le tolažbe s tistimi dosežki slovenske pomladi, ki jim ni oporekati. Živimo varno, pa ne zato, ker je vojska vse krepkejša. Ne živimo z inflacijo starih časov, kot sosedje, ki jim naj le crkne krava. Police trgovin so prepolne, manjka le denarja. Tolarjev, ki so jih skovali v Angliji. Devize varčujemo, razen če se znajdemo v tujini. Kupujemo vse lepše avte in se odločno upiramo vladni ideji, da bi obdavčila avtomobil kot premoženje. Če bo to storila, ji bomo že pokazali. Gremo na ceste. Zapri bomo mejne prehode. Tako kot so jih že vinogradniki, kmetje, tekstilci in policaji. Če smo že pri vinu - tudi tu smo precej na boljšem. Dve dobri letini ter nekaj malega uvoza in kleti so polne, prepolne. Prijetna prilika, da se v gostilnah nekoliko opogumimo in strnemo vrste. Potem pa... Nova pomlad? Proti samim sebi?

Kaj naj zoper vse to storijo mladi, tisti, ki so še v klopih druge vrste (klopi prve vrste so le v parlamentu)? Vsem študirajočim bi položil na srce, naj se bolj kot družbenim

znanostim posvetijo študiju svetovnih jezikov. Ne le zaradi tiste ljube maksime, kolikor jezikov znaš... Bolj zato, ker vse poti vodijo tja, kamor so v prejšnjih gospodarskih krizah popeljale dedke in babice, ki so ostali slovenstvu in Sloveniji še toliko privrženi, da so v tujini ustanavljali jednote.

Tu, doma, pa kaj? Potrebujemo nov parlament? Kje neki, ta je kar dober in zabaven. Novo vlado? Kaj še! Ta nam vsako jutro postreže z novo aferico in nam ozaljša delavnik ali čakanje na priložnostni zaslužek. Spet nove sindikate? Čemu neki le. Kaj pa, torej? Mogoče bi bilo dobro premisliti o javnih delih, morebiti bi nekoliko razširili javne kuhinje. Lahko bi nekoliko hitreje razprodali slovensko imetje tujcem, kot to tako lepo

uspeva nekaterim drugim postkomunističnim državam na vzhodu Evrope, denimo Čehom ali Madžarom. Pazimo, da se nam pri nekih novih volitvah ne bo zgodilo podobno kot Poljakom, ki jih sam papež sviri, naj varujejo tudi svoje vrednote in naj ne prenašajo nekritično vseh "dosežkov" svetovnega kapitalizma. Ubogajmo papeža, a ne pozabimo, da je tudi Poljak.

Vse ni tako črno, kot se zdi, so mi pravkar prišepnili prvi bralci. Tudi to bo res, da terja osamosvojitve svoje in da je treba potrpeti. Slovenski narod je in bo klen in hkrati potrpežljiv. Zgodovina, ki jo vsi enako bero, priča tako. Tisto, čemur se je treba odločno upreti, pa so prav gotovo vsakršni lažni obeti in nerealna pričakovanja, ki jih je vsak dan poln dnevni tisk in to zato, ker prenaša izjave strankarskih šefov. Sinoči so kolegi na drugem programu slovenske televizije (ki je, kaže, večji parlamentarni problem, kot desetstisoči in stotisoči brez dela) nekoliko omenjali, koliko napačnih in polresničnih podatkov je prebrati v slovenskem tisku in slišati v slovenskem "etru". Seveda - tudi to je plod demokracije. Vsi plodovi pa niso užiti.

Gospodarstvo je le navidez zapletena reč. Vsaka gospodinja ga obvlada, prenekačkrat dosti bolje kot resorni minister z doktorsko aureolo. Vse je mogoče sešteti in odšteti, pomnožiti in deliti. Torej se bodo gospodarjenja, takšnega, kot ga terja Evropa, v katero tako hitimo, da nam uhaja, naučili tudi preljubi slovenski gospodarji in ga doumeli sedanji in prihodnji oblastniki. Približno takrat je pričakovati, da bo k nam dotekal tisti sveži tuji kapital, da bomo gradili nove tovarne, da se bo slovenska pamet prodajala po najvišji tržni ceni. Za zdaj pa moramo dati nekaj popusta.

IVAN VIDIC

N
O
F
O
L
O
K

TRIBUNA IZHAJA DVOTEDENSKO.

Je časopis za visokošolska, družbena, politična in kulturna vprašanja, katerega ustanovitelj in izdajatelj je ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE v Ljubljani (ŠOU).

Naslov uredništva: Kersnikova 4, Ljubljana, soba 206, telefon 061-319-496, telefax 061-319-448. Uradne ure med 10. in 14. uro vsak dan.

Časopisni svet TRIBUNE: Tone Vidmar, Miran Božovič, Lev Kreft, Darko Štrajn, Antiša Korljan, Janez Drnovšek.

Uredniki: Samo Resnik (publicistika, lektura), Manika Ferenc (univerza, študij, izobraževanje) Nataša Novak (kultura in oblikovanje), Lara Lah (reportaže, politika, gospodarstvo), Tina Miličev, Ksenja Perko (obe študentski informatorji), Primož Trobešek (zobotrebčarstvo) in Gorazd Drevnšek, ki je za vse odgovoren. Prelom: SLOVENEK; računalniška podpora: Zoran Obradović

VIP: Mojca Prestor; uradne ure od 10.-14. ure. Sprejema naročila na časopis. Cena izvida je okroglih 100 SIT. Sprejema naročila 80 SIT. Naročnina plačljiva 2 krat letno (2 x 1000 SIT).

Tisk: MIŠMAŠ

Izhaja ob finančni podpori Ministrstva za kulturo RS, ŠOU in predvsem ob pomoči tržnega oglašanja, zatorej poslovanje v pomoči! "Tribuna šteje med proizvajalce iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%."

KAŽIPOT / VODILO

- 7 ZNANOST V SLOVENIJI
- 9 NEKOČ JE BILA BIH
- 11 STRIP !
- 22 BORŠTINKOV KOTLIČEK
- 23 FILMI,
- 25-26 FILMI, FILMI
- 27 SOOČANJE RAZLIČNIH KULTUR
- 28-29 VSAKEMU 6 LET!
- 30-31 ORWELL O CENZURI
- 31 VELIKI IN MALI SKOZI DRUGE OČI

TUJI KAPITAL NA SLOVENSKEM

Velika Evropa je Velika Srbija

KJE SMO?

Do nedavnega sploh nismo imeli tujih naložb (le par promilov družbenega produkta letno). Zakon je predpisal tistih 49 ksenofobičnih odstotkov, katerih lastnik v podjetju je bil

"Tuji interesi niso nevtralni in nikoli ne bodo. Zlasti interesi sosednih držav, kjer njihove sosednje pokrajine z ekonomskimi in zgodovinskimi vezmi stegujejo svoje tipalke v Slovenijo. Centralizem pri sosedih popušča. Centralna moč v Rimu in Dunaju se zato seli sredobežno v osamosvajajoče se pokrajine, ki čedalje bolj agresivno kažejo in uveljavljajo svoje interese. V Nemčiji tako že v javnosti objavljajo svoje videnje interesno razdeljene Slovenije med Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

MARKO KOS

lahko tujec; in tujec se ni bil voljan podati v samoupravne pustolovščine, kjer delo ni strošek. To so bili stari dobri časi, ko je Jugoslavija naveliko jemala posojila, jih porabila povsem neproduktivno ("skupna in splošna poraba") in se zgražala nad početjem gnilega kapitalizma. Resna gospodarstva gnilega kapitalizma so sredi šestdesetih let prebolela začetno zaljubljenost in se niso več tako vihravo podajala v investicijske romance, od katerih sta obe strani pričakovali veliko preveč.. Ljubimci so postali nezaupljivi in šele danes smo spet priča sramežljivemu in previdnemu zapeljevanju, ki pa ga Slovenija ni deležna.

NAŠE PREDNOSTI

Imamo določene prednosti pred Libanom - *delavci se prostituirajo za podoben drobiž kot v Vzhodni Evropi*; geografsko smo rob Balkana, na katerem se spet kuha evropska mineštra, smo "ščit pred Turki", smetišče ekološko

"Ne smemo sicer misliti, da bi bila jezikovna čistost in samosvojost vsakomur ideal. Tuje jezikovne prvine imajo neko svojo privlačnost za nemalo ljudi: enim gre za imenitnost, ki jo s tem dobivajo pred drugimi, drugi menijo, da se morejo s tujkami natančneje izražati."

JANEZ GRADIŠNIK

"osveščenih" zahodnjakov; naši vodilni delavci se lahko kosajo s poljskimi; od naravnih virov prevladuje onesnažena podtalnica... Obstajajo pa tudi določene slabosti, kar se tiče

tujih vlaganj - Zahod ne razume, da je politična nestabilnost način življenja na Slovenskem (*Can't beat the feeling!*); da tudi gospodarstvo ne prenaša najboljše reda in stabilnosti; da smo po srcu anarhisti, ki rabijo pravni nered; da hočemo prehod iz socializma čimbolj podaljšati (tako lepo se krade, ko lastnina menja lastnike); da so pričakovani profiti nizki, ker hočemo obogateti čez noč...

PERSPEKTIVE (UKINIMO RAZVOJNI ODDELEK!)

Okoliščine so zrele, da si privoščimo nekdanji albanski model ter tako ohranimo nacionalno samobitnost, ekološko čistost, samostojnost, klenost... To se pač da plačati s stagnacijo. Vzemimo si malo časa za premislek. Tisto "ujeti pravi trenutek" velja bolj na

"Če nismo sposobni v besedni obliki izraziti svojih misli, nam vsa moderna sredstva komunikacij nič ne pomagajo. In danes naše šolstvo te naloge ne izpolnjuje. Celo velik del univerzitetnih diplomantov prehaja v življenje nepismenih. Precej od njih celo dobesedno."

FRANCE BUČAR

učbenikov, ki svariijo pred imperializmom? Bi ne bilo bolje še deset let živeti za jutri? Po končani me-di-

"Slovenija je izgubila skoraj 40% svojih tradicionalnih, najboljših trgov v Jugoslaviji in vzhodni Evropi. Z inflacijo in dvema hiperinflacijama je izničila svoj obratni in naložbeni kapital. Namesto 22-milijonskega trga ji je ostal 2-milijonski, za katerega se ne splača delati niti majoneze. Izgubila je 95% dobičkov, ki jih je ustvarjala na izgubljenih trgih. Izgubila je tudi 90% neto sedanje vrednosti bodočih donosov, ker ni več izhodišče za osvajanje jugoslovanskega in vzhodnih trgov. Ni ji še uspelo vstopiti v gospodarske zveze - ES, EFTA ali Višegrajsko četvorko. Zato kriza narašča in začenjajo se socialni nemiri. Da bi se izognili soočenju z resnico, prelivamo preostali kapital v plače in pokojnine in izčrpavanjem obratnih sredstev, z zadolževanjem doma in v tujini, s prodajo premoženja, odpuščamo sodelavce, ne plačujemo računov, goljufamo druge, grabimo družbeno premoženje. Družbeno bogastvo izgubljam nepovratno, ponovno bi ga lahko pridobili samo s krvavo revolucijo."

PETER GLAVIČ

plačevati delo in postanimo končno konkurenčni na svetovnem trgu. V prvem primeru se prostituiramo do konca in postanemo Singapur. V drugem primeru pa bi se uresničile slaboumne predsmrtne blodnje socializma - "Vse v izvoz!" Obe možnosti na srečo nista izvedljivi. Tuj kapital bo treba spraviti (ne spustiti) v Slovenijo, pri tem pa paziti, da se ne prodamo pod ceno (*mat'r s'm pam't'n*). Bolje bo, če ne kupujemo dragih jedrskih odpadkov; in poceni proda-

niso tuji policaji nič boljši od naših. Skratka - imeti moramo "selektiven pristop".

"Nič nam ne bo pomagalo, če se bo včasih slišala slovenska beseda v OZN, če pa bo doma hiša jezika razpadla. Hiše jezika niso sezidali politiki, ne gospodarstveniki, ampak je to hiša, kjer so naša imena za svet, in se bo svet za Slovence zaprl, če bomo iz nje naredili stanovanje smetarjev in nakupovalcev cenenih reči."

DANE ZAJC

NE POZABITE DUHOV PREDNIKOV!

Takemu hladnemu "ekonomističnemu" pristopu lahko sledi še malo bolj srhljiv in paranoičen pristop. Kaj pa nacionalizem? Je sovražnik konvertibilna valuta? Nam manjka ksenofobije? Bodo naši otročki poslušali verouk v nemščini? Mar Evropa ne gobezda ves čas o manjšinah, človekovih pravicah, novem svetovnem redu in starem načinu za doseg le tega? Če nismo popolni kreteni, si lahko tisti srbski križ, ki krasi pročelje kakšne požgane bosanske hiše, razlagamo tudi drugače. Svet se trese in pametnejši odnehujejo. Če se v taki krizi pojavi dovolj surov barbar, bo zavladal. Čez čas ga bo nadomestil nov barbar, ki je v Bruslju čakal na izid tekme in se vadi v človekoljubnem govorništvu, ampak takrat bo prepozno. Velika Srbija je Velika Evropa. Obe kažeta zametke smrti, obe se bosta sesuli, ko jima odpove presnova; in v metežu, ki bo sledil, se Slovenci utegnemo znajti na Jupitru.

M.C. ASHTRAY

VSI CITATI SO POKRADENI IZ ZBORNIKA SLOVENSKE MATICE "TUJI KAPITAL NA SLOVENSKEM"

mi-kro ni-voju; če gre za državo, je boljše malo pomeditirati in zraven goreče mantrati. Za začetek bi bila na mestu molitev za razčiščenje osnovnih pojmov glede tujega kapitala; tega Slovenija nima. Tuj kapital pa ima nasprotno zelo jasno definirane cilje in metode za doseg le teh; saj se še spomnite marksističnih

taciji se nam ponudita dve možnosti: prva, popolnoma razvrednotimo tolar ali, druga, proletarcem nehajmo

ja-mo-u-s-njenih foteljev. Kazalo bi poskrbeti za domače bančništvo. Lahko smo gostoljubni, ni pa priporočljivo podariti Triglavskega narodnega parka v znak gostoljubja nekemu bogatemu jodlarju. Paziti bo treba na monopole - monopola fizične prisile (policija) ne smemo prepustiti tujcem, ker

BILO JE NEKOČ V SLOVENIJI (ali ADRIA spet na pohodu)

Državni zbor je sprejel zakon o grad-cest in
nji avto-
isti trenu-
tek se je v Italiji
zganila politična elita,
znana po svoji POD-
KUPLJIVOSTI. Najbolj podkupljivi
so na Ministrstvih za zunanje zadeve,
zaklad, prevoze in javna dela, ki so
namenili posojilo (domnevno
slovenskega porekla) družbi Autovie
Venete. Ta denar bo ta firma
prenakazala zloglasni ADRIA iz Trsta,
kjer je solastnik tudi zloglasna
slovenska oblast, vendar le pod
pogojem, če bo ADRIA vključena v

izgradnjo avtocest v Sloveniji.
Poznavalci slovenskega poli-
tičnega ozadja, kjer potekajo
dogovori pod mizo seveda mimo
javnosti ali nadzora državnih
služb, menijo, da je do
dogovora prišlo zaradi
javnega razčišče-
vanja korup-
skih afer
cij-
v Italiji. S
prevročih ita-
lijanskih tal so se
perice denarja preselile na
slovenske avtoceste.
Po naših virih je pretok denarja
sledeč:

1. posojilo italijanske vlade dobi podjetje Autovie Venete;
2. Autovie Venete namenijo kredit v višini okrog 50 milijonov mark družbi Adria, če ta dobi posel pri dokončanju začelih avtocestnih del v Sloveniji;
3. Slovenska vlada pripomore, da Adria (ki je njihova družba) dobi posel ("pa saj je najboljši ponudnik"), in ta da slovenski Družbi za avtoceste neverjetno ugodno posojilo za nadaljno gradnjo "osimskih" cest;
4. Adria posodi Družbi za ceste, ki

avto-
nima prav
nobenih likvidnih
sredstev, kredit v višini 35 mili-
jonov mark, da lahko dela "ne-
moteno" tečejo. Na italijanski finačni
policiji dobimo podatek o 50
milijonskem posojilu za gradnjo
slovenskih avtocest.
5. Na sedežu ene večjih italijanskih
strank v Rimu dobimo od sekre-
tarjeve tajnice podatek, da je slo-
venska politika poravnala dogovor-
jeno vsoto (okrog 12 milijonov
mark) njihovi stranki, ki je ostala
dolga že iz gradnje avtocest po
osimskih sporazumih.
6. Nekdanji direktor enega največjih
podjetij za nizke gradnje v Sloveniji,
ki je bilo eno izmed izvajalcev
gradnje avtocest, je obdolžen
razsipnega razmetavanja z de-
narjem za avtoceste, ker je za 30
odstotkov presešel pogodbeno ceno.
Vladna koalicija žrtvuje svojega
"kozla".
7. Novo slovensko vlado, ki je koalicija
Levov in Iniciative, opozicijska LDS
in SKD obdolžita korupcije pri gradnji
avtocest. Preiskava pokaže vpletenost
nekdanjih žefov opozicijskih strank
pri "izparitvi" 23% denarja za
avtoceste.

J. L. PETERLOVŠEK

Ko sem poleti zadnjič skušal
govoriti s poslancem in
nekdanjim ministrom, ki smo
mu nekoč študentje veliko
pomagali, pa je pozabil biti
hvaležen, ko smo imeli zato
težave, sem mu (potem ko sem
omenil trajne osebne stiske treh
ali štirih ljudi, ki trpijo posledice
te njegove pozabljenosti in svoje
nekdanje pripravljenosti, da
brez računa delajo za dobro
stvar) rekel, da vsem ko-
munistom moje generacije
dobro gre in da smo vsi
nekdanji demokrati plačali
ceno, ker so najprej po nas
hodili rdeči, potem demoso-
vci in na koncu sistem, ki skrbi za
selekcijo uspešnih. Da imajo oni
vsi stanovanja, službe in
prihodnosti, na naši strani pa je
statistika manj
sončna. Tisti "vsi"
seveda ne drži, vsaj
na naši strani ne, a
statistične razlike
so očitne.

Kolikor je "uporniški", de-
mokratski del moje generacije
študentov iz osemdesetih
uspeš, je uspel kljub svojemu
družbenemu delu. Par ljudi se
je zlomilo in so propadli zaradi
tega dela. Za nikogar ne vem, ki
bi imel od tega kaj koristi. Po
drugi strani pa se je praktično
vsem mladim komunistom, s
katerimi sem imel opravka -
tako dokaj spodobnim kot
dokaj nagnusnim - splačalo, da
so bili mladi komunisti in borci
za sistem. Če so ostali v politiki,
jim je partija, ki ima več soli v
glavi kot kakšen bedast de-
mosovski profesor, dala
možnost, da delajo. Ker imajo
izkušnje iz pluralnega in
agresivnega prostora na uni-
verzi, so seveda odlični kadri.
Če so ostali na fakultetah, so
jim bila odprta vrata do
asistentskih služb in doktor-
atov, in tudi stanovanja so se
našla, da se lahko brez

socialnih stisk strokovno
izpopolnjujejo. Če so šli v
"biznis" ali državne službe, so
se tudi našla odprta vrata.
Kolikor mi je znano, so bili
mladi ljudje, ki jih je Demos
vseeno posvojil, praviloma
podgane, ki niso ne prej ne
potem naredile nič. Ali pa so
odpadli. Od mladih, ki jim je
Strgar "dal" stanovanja, vem le
za enega, ki si ga je nedvomno
zaslužil. Jega seveda tukaj prav
zabavno gledati nekdanjega
rdečkarja in jugoslovenarja
(dovolj nagravžnega, da si
zasluži slabšalni besedi), kako
se v Tretjem dnevu trka po
katoliških prsih.

Ne bom govoril o imenih,
seveda, in predlagam, da mi
verjamete na besedo, čeprav
se to ne spodobi
najbolj. Dvo-
mljivca pa pro-
sim, naj prebere
imena podpis-
nikov ustanovne izjave SDZ,

iz prvih dni leta 89. Imena, ki
jih ne bo prepoznal, so
večinoma študentska imena.
Spet mi lahko verjamete na
besedo, ali pa tudi ne, ko bom
zatrnil, da je bila večina teh
nespoznavnih imen veteranov
z več političnimi izkušnjami
od povprečja starejših pod-
pisnikov, in da je današnja
nespoznavnost teh imen
Ruplov in Janšev ponos in
nacionalna izguba.
Pleonazem bo, če ponovim
nauk te male statistike: *ne
mešaj se, ne jezi oblasti, raji ji
oskuliraj gluteuse ali pa bodi
vsaj tiho in se brigaj za svoje
stvari. Če že imaš državljanske
občutke, se dobro prodaj. To se
splača, a pazi, da se ne boš
zameril, dokler ne boš dovolj
visoko. Ne delaj zastoj. Bodi
biciklist.*

Prav žal mi je, a tako pravi
statistika.

SAMO RESNIK

Nauk

MC ARTHUR'S
SPERMAMINT
FUCKING GUM

MC ARTHUR'S
SPERMAMINT
FUCKING GUM

MC ARTHUR'S
SPERMAMINT
FUCKING GUM

OROŽARSKA TREMA

"Kot kaže, so od odkritja orožja na
mariborskem letališču nekateri
politiški pri nas postali izjemno
živčni in glas se jim včasih zatrese,
kar se prej ni nikoli dogajalo."
Komu?

"Glejte televizijo!"

Janez Janša za Nedeljski dnevnik

HALUCINOGENE GOBE IZ MARTULJKA

Zaradi zadnjih verbalnih izpadov
obrambnega ministra se je močno
povečala prodaja antiparkinson-
nikov. Grozi nam celo črni trg (tudi
zdrave sile občasno rabijo
zdravila press).

MC ARTHUR'S
SPERMAMINT
FUCKING GUM

WINDS OF WAR (CHANGING)

Gospod predsednik Milan Kučan se
zadnje čase zavzema za pospešeno
militarizacijo ljube mu Republike
(Deklaracija za mir press).

DRUŽINSKE VEZI

Predsednik Študentske vlade Miha
Kušar je prek zvez dobil policijske
kartoteke Tribuninega uredništva
in se zgrozil: "Pa saj to so sami
psihopati!" (lepo je v naši domo-
vini biti Dolančev nečak press).

SABOTAŽA

Stalnim naročnikom se opra-
vičujemo, ker niso dobili niti enega
izvoda Tribune (Janez Drnovšek
je prevzel distribucijo press).

RDEČA MUŠNICA

"Dolanc in njegovi sodobniki so se
zato lahko umaknili, ker so za ta
primer vzgojili svojega velikega
zaščitnika za čas po spremembah,
Milana Kučana. Vendar pa bo moral
g. Kučan razmisliti o tem, kdo bo
njegov zaščitnik, ko se bodo začele
odpirati neprijetne teme."
Janez Janša za Nedeljski dnevnik

MOJCA, LJUBIMO TE!

"Uničil si mi prihodnost, preteklost pa
tako nimam!" je v solzah kričala vo-
diteljica izvedbe Tribuninih poslov in
kandidatka za Študentski parlament

Mojca Marija Prestor, ko je
prebrala Eno na gobec v
prejšnji številki
(izvod Tribune ji je
priskrbel študentska
vlada press).

NEVERENDING STORY

"Odpeljali so Romana, in to
v samih gatah. Pustili so
golega stati na dežju,
pozneje mi je povedal, da so
ga tepli na policiji, mu strgali gate in
ga golega odpeljali v Stari pisker.
Uklenili so ga v najine lisice in ključ
pustili tu, potem pa se izgovarjali, da
mu lisic ne morejo sneti, ker nimajo
ključa in je bil nekaj ur vklejen kot
največji razbojnik."
Nova doba, 27. 10. 1993

NEVERGREENS

"SKD se močno povezuje s HDZ in
poskuša napeljati Slovenijo v zvezo
s Hrvaško, kot nekakšno vojno
krajino pred navalom muslimanstva
in pravoslavja. Slednje podpira tudi
Vatikan, če smo razumeli vati-
kanskega zunanjega mistra."
Zmago Jelinčič za Novo dobo

NEWCAGE

Študentska organizacija na Univerzi
oziroma njena vlada hoče uzakoniti
svoj monopol. Če ji to uspe, bo
Slovenija dobila še eno, tokrat
komedijsko vlado.
Nova doba

NOVA DOBA ZADNJIČ

New age je nevarna prevara.
Ognjišče, november 1993

CURIOSITY KILLED THE CAT

Tribunina ministrica za napad in
maltretiranje študentske vlade Lara
Lah je na uredništvo privlekla
potepuškega mačka. Potem ko je muc
poslal in poslal praktično celo
uredništvo, je čudežno izginil. Med
Larinim zaslišanjem je M.C.
konstatiral, da ima res mačka, da pa
ni pijan in naj mu dajo mir. Po nekaj
klofutah je Ksenja v joku priznala, da
je iz mucka skuhala golaž, ker tako
dolgo ni honorarjev
(Cash 4 days 2 come is as good as
none press).

PERLA ITALIANA?

M. C. IN MATEJ V PEKLU HAZARDA IN "TO" ZBOROV

Zigrami na srečo sem se na srečo seznanil že zelo zgodaj in površno. V osnovni šoli smo "fucali" - metali kovance ob nek zid; in tisti, ki je bil najbližji, se je z ostalimi vrnil v roke lastnika, ta jih je vrgel v zrak in upal, da bo padlo čimveč grbov. Pa nisem pretiraval, ker so bili zneski tako majhni. Zgodilo pa se je, da sem se že rosno mlad znašel v neki vaški beznici in jel z neko etično in etnično mešano družbo igrati poker. Izgubiti nisem imel veliko, ker sem bil že skoraj suh. Igro pa sem dobro poznal, ker smo mulci na veliko hazardirali za plastične žetone, ki sem jih dobil skupaj z majhno ruleto za ne vem kateri rojstni dan ali Miklavža (*oča so se že zgodaj trudili, da mi zagabijo igre na srečo, orožje, poroko...*). Vedel sem tudi, da moraš biti hladen kot pivo pozimi, da z obrazno mimiko ne smeš izdati trisa, razen če nimaš trisa. Nabrž sem imel določene genetske predispozicije za srečno otroštvo in srečo pri kartah - po eni uri so moji soigralci postali nelikvidni; in ker ne maram zadolžnic, sem se vljudno poslovil. Prej sem moral seveda plačati rundo celi gostilni, pa še grdo so me gledali, češ: "Smrkavec goljufa, pa ne vemo kako." Nisem goljufal, Merkur mi je priča! Že naslednje jutro so oča nekako zvedeli, kaj negodni sin počne ponoči. Ni bil preveč zgovoren, ker mu je vzelo sapo. Na srečo je bil v gosteh moj stric, ki je mojemu očetu rekel le: "Pa kaj se sekiraš, saj je dobil!" To ga je pomirilo, sam pa sem sklenil, da ne bom več igral pokra za denar; in sem se osredotočil na klasični hazard (21).

BALKAN EKSPRES

Naslednja izkušnja se je imela prišestiti v Pirotu, kamor so me zavedni slovenski oblastniki poslali braniti bratstvo, edinstvenost in zajedništvo. Na tem delu Balkana se je za dinarje dalo dobiti veliko in poceni, tako da z denarjem ni bilo problemov, še posojal sem ga. Nekoč sem ga posodil rojaku, katerega so bratje obrali pri najbolj vulgarni igri na srečo - kupčkanju (karte se razdelijo na toliko kupčkov, kolikor je igralcev; vsakdo stavi enako vsoto na enega od kupov, potem se dvignejo gornje karte na vseh kupih...). Po par minutah se je moj nesrečni sobojevnik vrnil po novo posojilo, popadla me je sveta jeza skoraj pravičnega in sem se še sam vključil v neslano igro. Šlo je za žaljivo majhne zneske in Merkur mi je zopet stal ob strani - fantje po pol ure niso imeli več kaj staviti razen oblek, do katerih pa mi ni bilo prav nič. Bankrotiranemu rojaku sem "vrnil" znesek, ki si ga je sposodil. Od takrat pa do zdaj nisem več igral za denar.

So me pa rejenci nadrejeni poslali v igralnico Perlo. Na več koncih sem si sposodil praznjo mašno obleko, ker so golmani (vratarji) v igralnicah še hujši od tistih, ki ljubosumno čuvajo prage pretencioznih ljubljanskih beznic. Da bi jo povabil s seboj, mi je Mojca dala čokolado. Potem pa je "poniglavi in pubertetniški" Matej vse "zaspolno-poobčeval" in je vprašanje, če se bo sploh šlo v Perlo in če bomo sploh mi šli v Perlo... Saj se hecam. Matej se je seveda končno dogovoril za obisk Perle, tiste imenitne igralnice v Novi Gorici, ker je tako zagreben in mu vse uspe (*prej je nekim hemofilikom prodal vstopnice za krvodajalsko akcijo*).

KOCKA BO PADLA

V petek sva se vkrcala na vlak in norela nad njegovo počasnostjo. Po nekajtedenskem potovanju sva še isti večer prispela v Gorico. Na postaji naju je že čakal hudo fin gospod z enakim avtomobilom. Z Matejem sva se

takoj stepla, ker sva oba hotela sedeti spredaj; kako se je končalo, ne povem (pametnejši M.C. odneha). V igralnici naju je sprejel sam gospod direktor Bogdan Soban. Skupaj smo srebali kavo in mlatili prazno slamo. Gospod so bili prepričani, da delava z njim intervju; midva pa niti ne. Matej je mahal z neko nepodpisano pogodbo, ki tudi podpisana ne bi obvezovala nikogar k ničemer; nekaj v stilu "Tribuna je čisto v riti, fantje izkašljajte kakšen tolar!" Na koncu smo ugotovili, da bi bilo najprikladneje ogledati si Perlo. Spotoma smo šli v bar na en viski, ker je zmanjkalo encijana. Zvedela sva, da vse Perline enote (hotel, trgovine, restavracije...) poslušajo s pozitivno ničlo;

kot je to navada v t.i. solatnih bifejih. "Izkoristiti priložnost, tudi če počti ritka", sva si rekla in se jela veselo basati z dobrotami. Matej ima gotovo tri želodce več kot Alf, sklepam po količini hrane, ki jo je zbasal vase. Kelnarji so vajeni samo Italijanov in te ogovore v italijanščini. Edine slovenske besede, ki sem jih slišal so bile: "Ma se ne znajdejo, ko jih takole gledam." To je nek gospod od strežbe rekel blagajničarki. Bil sem prepričan, da pripomba leti name, ker sem ravno prav štorasto šaril po ogromnem pladnju, polnem peciva; in sem se malodane počutil kot otrok, katerega so zalotili pri kraji slaščic v shrambi. Sem za vsak slučaj gospoda povprašal v gorenjščini,

so Rusi taglavni v tem "fihu", ker so poceni in dobri. Dobila sva tudi nekaj žetonov, ki se uporabljajo za igralne avtomate. Igralni avtomat ima luknjo za žetone, zaslon, ročko in nekaj gumbov (*zadruga bi delovala skrajno butasto*). V luknjo mečeš žetone, potem spustiš ročko, ki se sama dvigne in sproži valje, katere gledaš na zaslonu, kako se vrtijo... Če imaš srečo, avtomat hitro požre žetone in imaš potem mir; včasih pa se kaj zatakne in avtomat žetone vrača, pri tem pa zoprno ropota kot kakšna stara budilka. Končalo se je srečno - avtomata sta požrla vse žetone; še tiste, ki sva jih hotela ohraniti za spomin. Nekateri Italijani so tako navdušeni nad temi napravami, da v reže za žetone zataknejo svoje avtomobilске ključe, če morajo na stranišče ali sodišče, samo da jim kdo drug ne zasede mašine.

Zaželel sem si videti tudi hotel, ki nima niti enega nadstropja v isti barvi (pleskarji so štrajkali ali kaj). V sobah so tako velike postelje, da v eno zlahka spraviš pol Chicago Bullsov, zraven pa je še hladilnik poln pijače. Temu se reče štiri zvezdice ali tako nekako.

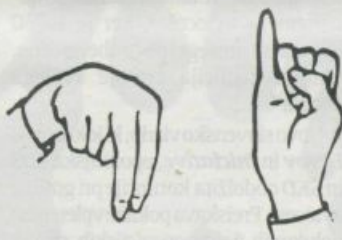
Ko sva z Matejem napasla radovednost (v straniščnih školjkah ni kamer), sva se zleknila v udobne naslonjače v disku in pila ameriansko žganje strica Danielsa. Ventilacija je bila za disko izjemna, pijača pa za novinarje zastoj (*Matej je postrojil osebe in jim razložil, kaj je četvorni viski*). Edino z glasbo so imeli težave; in Matej, ki je bil že malo nasekan, je mrmral nekaj o tem, da bo nabutal didžeja, ker miksa štiri neblondinke in enolično disko štanco. Svetoval sem mu, naj popije še kakšno galono žganja, ker za atentat na didžeja ni nikoli prepozno. Ko sva definitivno pregorela, sva se poslovila od prijaznih gostiteljev, ki so nama pred tem posredovali vozni red avtobusov.

NAZAJ V CIVILNO ŽIVLJENJE

Ob vkrcavanju v avtobus je bila že trda tema in Matej je spet tlačil noge tja, kamor ni treba. Sprevodnik ga je že hotel vreči iz avtobusa, kar sem glasno odobral, pa ni uspelo. Nekako sva zadremala kot topa; in v Ljubljani sem se hudo mučil, preden sem sopotnika spravil k zavesti. Nekrofobično jutro sva začela z neko bizarno brozgo, ki jo v enem ob postaji dislociranih bifejev imenujejo kava. Po Mateja je kmalu zatem prišla ljubica z moškim kolesom in ga na štangi odpeljala neznano kam; sam pa sem hitel na nekakšen zbor TO. Malo sem moral zamuditi, ker sem nekemu oficirju takoj jel razlagati, kako naporni so civilni poklici. Prav nič razumevanja ni pokazal, še z denarno kaznijo mi je grozil. *Tu se je moje potrpljenje nehalo, sem kar vse po vrsti ozmerjal z militaristi, dolgolašci, jugoti...* Pomiril me je šele prijatelj, s katerim sva odšla na per. Ko sem se vrnil, je bilo vzdruže že bolj sproščeno. Povprašal sem po tistem špasmem dokumentu, ki ga dajejo vojakom v podpis, s čemer slednji potrdijo, da med vojno niso ukradli nič orožja, streliva ali eksploziva.. Papir sem takoj dobil. *Ko pa sem razložil, da mi niti na kraj pameti v sanjah ne pride, da bi ga podpisal; in da ga le zaradi skrajno žaljive vsebine potrebujem za zabavno stran našega časopisa, mi ga je gospod stotnik takoj izpulil iz rok.* Že prav! Z bivšimi sobojevniki sem zvrnil še en strup, potem pa me je prijatelj odpeljal domov; spotoma sem mu še v neprevidni vnemi zagotovil, da mu čez slabo uro pridem pomagat žagat drva. *To se seveda ni zgodilo, ker sem doma padel skup in v sanjah preganjal bombe in rulete.* Bodi dovolj.

M.C.ASHTRAY

9

6

Če vam zvijejo roko na hrbtu, uporabite enoročno abecedo!

sama igralnica pa seveda z več pozitivnimi ničlami, ki stojijo za nekim pozitivnim številom, različnim od nič. Štrajka bojda še ni bilo. Direktor naju je pozneje prepustil v varstvo t.i. inšpektorja, s katerim sva počela približno isto, le da je Matej naročil dvojni viski. Potem naju je inšpektor prepustil v varstvo drugemu inšpektorju, ki naju je opremil z vstopnicama za samopostrežno restavracijo, kjer se plača samo pijača. Takoj sem izrazil globoko obžalovanje, ker sem doma pozabil kanglico; medtem so mojemu spremljevalcu že usekale solze v usta. Na srečo ni nujno, da umažeš en sam krožnik,

če misli name, pa mu naenkrat ni bilo več do debate. Ob izhodu sva hotela plačati pijačo, pa niso jemali tolarjev, lir pa nisva imela. Matej je spet nekaj mojstrsko "zmutil"; zanj ni problema - menda je nekoč Jehovi priči prodal nož na vzmet.

VIŠEK VEČERA - PRESEŽEK ŽETONOV

Po večerji sva se usedla in gledala gibčna in pomankljivo oblečena dekleta, ki so se zvijala po odru. Zraven so bili tudi spodobno oblečeni fantje, ki pa so bili nekako odveč. Po predstavi nama je inšpektor razložil, da

DRŽAVA O ZNANOSTI, TEHNOLOGIJI IN RAZVOJU

Slovenija namenja razvoju znanosti toliko, kot kakšna srednje razvita država tretjega sveta. Se bo z novim predlogom nacionalnega raziskovalnega programa kaj spremenilo?

I 3. oktobra zjutraj je v mali dvorani na Tomšičevi 5 petič sejal odbor DZ za znanost, tehnologijo in razvoj. Zaradi časovne stiske le dveurnega sestanka so člani odbora obravnavali samo prve tri od petih točk dnevnega reda.

V prvi točki je minister za znanost in tehnologijo dr. Rado Bohinc predstavil predlog nacionalnega raziskovalnega programa. Opisal je stanje v sosednjih državah in ugotovil, da Slovenija relativno malo prispeva za znanost (*komaj 0,8 odstotka bruto družbenega proizvoda, medtem ko prave zahodnoevropske države prispevajo približno 2,5 odstotka*).

Po prikazu stanja je minister predstavil svoj predlog raziskovalne politike v prihodnje. Raziskovalna dejavnost naj bi bila predvsem usmerjena v tako imenovane ciljne raziskave, to so raziskave z vnaprej znanim ciljem in vnaprej znanim naročnikom, saj je v Sloveniji mnogo raziskav, ki se večinoma razvijejo le do prototipa in se ne nadaljujejo do proizvodnje. *Tako naj bi v prihodnje kar 90 odstotkov raziskovalnega denarja namenili pretoku znanja v proizvodnjo*. Poudaril je tudi, da bi morala država z davčnimi olajšavami podpirati podjetja, ki so pripravljena vlagati v raziskovalno dejavnost, prav tako pa bi morala država v domačo tehnologijo vlagati več obrambi namenjenih sredstev, ne pa da za obrambne potrebe kupuje tujo tehnologijo.

Po uvodni predstavitvi se je med udeleženci seje razvila dolgotrajna diskusija. Dr. Dimitrij Rupel se je načelno strinjal z ministrovim mnenjem, da je treba vlagati v domačo tehnologijo, a s pripombo, da je naša znanost preveč usmerjena k pridobivanju mednarodnih priznanj, manj pa k tržni uspešnosti. Zato je ministrstvo pozval, naj pokaže, kje so prednosti domače tehnologije, in kakšna je naša uspešnost.

Dr. Jože Pučnik pa je v ospredje postavil vprašanje organiziranosti znanosti, oziroma njenih institucij, in njenega financiranja. *Menil je, da inovativno lahko misli le posameznik in da je torej treba znanstvenika obravnavati predvsem kot individualca in upoštevati tudi njegove individualne želje. Tako je predlagal, da bi morali znanstvenikom podeliti kakšne manjše privilegije, kot je liberalizacija dopustov in podobno.*

Predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije se je strinjal, da mora ministrstvo spraviti v stik podjetnike in raziskovalce, opozoril pa je, da nasilno prestrukturiranje raziskovalne dejavnosti lahko zmanjša kvaliteto raziskovalnih storitev.

Na splošno pa so bili vsi udeleženci mnenja, da bo največjo oviro za program predstavljalo predvsem financiranje raziskovanja, dr. Bohinc pa je dodal, da bo tehnološkemu skladu treba zagotoviti vsaj milijardo tolarjev iz proračuna.

MATEJ KOVAČIČ

ČE · BI · VRGLI · IGLO · V · PREPOLN ·
PARLAMENT · BI · JO · NAŠ
· POROČEVALEC · NAŠEL ·

Dnevnik

Kaj pravi pravi krščanski demokrat po poročni noči?

"Gospa, upam, da ste zanosili, ker ne nameravam ponavljati teh grotesknih gibov."

STVARI, KI JIH JE VZELA VOJNA

V 2. sv. vojni je za Coventryjem (in Varšavo, in Rotterdamom) prišel Dresden... O prvem ne poznam nobene knjige, za drugega imamo Klavnico pet. Članek sem prevedel iz srbske emigrantske "Iskre", Birmingham, 1. oktober. Samo R.

Včasih so ljudje rekli - "Laž ima kratke noge." Danes je drugače, a morda je to veljalo v časih, ko sta tako laž kot človek, ki jo je nosil, šla peš in sta redko prečila mejo vasi ali občine, preden je moral ujeti lažnivec javno priznati svoj greh in prositi odpuščanja. Danes živimo v dobi elektronike, ko je hitrost astronomska, nezamisljiva. Laž se čisto rodi v časopisni agenciji ali profesionalni propagandni firmi - tovarni lažnih novic - z bliskovito hitrostjo obide niz drugih agencij, se vselej malo popravi, in ko se vrne k tistemu, ki jo je poslal okoli sveta, je morda spremenjena še on ne prepozna in jo sprejme za resnico. Prijetno me je presenetila notica v listu "The Independent", ki je 15. septembra govorila o "piratski" radijski postaji - "Radio Ladja", vsidranem 20 km od dubrovniške obale, ki si je zadala nalogo, da bo v svojih vesteh in komentarjih objektivna in nepristranska. Organizirala jo je Dragica Ponorac, bivša novinarka "Monitorja", ki je prepričala Evropsko skupnost, da radio financira preko dobrodelnih ustanov "Droit de Parole", Svoboda govora ali Pravica do besede torej. Ladja je bivši ledolomilec, na njej pa pluje 16 nekdanj dobro znanih in uglednih novinarjev, ki so izgubili službe, ker se niso hoteli ukvarjati režimsko propagando v svojih republikah. Zaenkrat imajo denar do februarja (če bo 50 metrov visoka antena vzdržala zimske vetrove na Jadranu). "Radio Ladja" oddaja 24 ur na dan. V odmorih vrti tudi glasbo, pretežno za mlade, ki jih želi pritegniti in z vestmi z raznih strani navaditi, da mislijo s svojo glavo. Štirikrat tedensko, v programu "Eksodus", berejo sporočila beguncev, ki skušajo najti stik z družinskimi člani. Postaja oddaja na 720 khz, 97,8 FM, kaže pa, da ne seže daleč.

Zbodla me je kratke pripomba, da Ines Šabalić, urednica kulturnega programa, posveča del tega programa inventarju "V VOJNI IZGUBLJENIH STVARI" z natančnimi in slikovitimi opisi razrušenih cerkva in bombardiranih zgradb. "Te stvari morajo ostati žive, ker bodo skupnosti in ljudje, ki živijo v njih, osiromašeni; moramo se jih spominjati v besedah."

Ne gre torej za inventar izgubljenih živih bitij, in teh je bilo v moji Hercegovini mnogo, posebno še v mojem Mostarju. Omejiti se moram torej na stvari, in ker je bilo tudi njih

mного, zelo mnogo, jih bom naštel le nekaj, meni najdražjih.

Visoko nad mestom Mostarjem, na pobočjih Podveležja, so bila tri srbskega pokopališča. Staro, na Brankovcu, s starimi kamnitimi grobnicami z grškimi napisi in križi iz "mehkega kamna", staroslovanskimi in srbskimi črkami - v 30. letih so ga zaprli. Novo pokopališče na Pašincevci, nastalo med prvo svetovno vojno, 1924 je bil tu pokopan pesnik Aleksa Šantić. Spomeniki so uničeni, grobovi preorani. Od bjelusinskega pokopališča, kjer tudi že davno niso pokopavali, ni več sledu.

Pod pokopališči je bila stara "podzemna" cerkev z visokim zidom okoli dvorišča, da hodža z minareta, ko je pozival k molitvi, ni mogel videti križa. Ne ve se, kdaj so jo zgradili. Nekoč je njeno obnovo osebno dovolil veliki vezir Kara Mahmud paša. Le trideset ljudi je moglo vanjo, ostali so poslušali z dvorišča. *Ne cerkve ne zidu ni več.*

Pod cerkvijo je bila stara srbska šola, zgrajena 1856, s štirimi velikimi učilnicami, ki je cerkveno-šolsko občino toliko stala. *Ne šole ne dreves okoli nje ni več.*

Pod "bino", kot so imenovali šolsko zgradbo, je bila nova mostarska cerkev. Do 30. let, ko so v Beogradu dogradili cerkev sv. Marka, je bila to največja srbska pravoslavna cerkev. Prva dela so se začela 15. marca 1863, končali so jo šele jeseni 1873. Ogromno denarja je šlo za njeno gradnjo - že prvo leto 162 tisoč grošev. Celo sultan Abdul Aziz je, da pokaže svojo skrb za kristjane, dal sto tisoč grošev.

Notranjost cerkve je bila veličastna. V njej sem bil krščen in ob nedeljah in praznikih sem tja zahajal molit. V sedmem in osmem razredu gimnazije sem ob velikih praznikih kot član srbskega pevskega društva pel na koro. Bila je del mene in jaz sem bil del nje. Ni je več. *Ko so jo zrušili, so pripeljali velik buldožer in vse prekopali in poravnali, da ne ostane sledu.*

Ni prostora, da bi še našteval "stvari", ki jih je odnesla vojna. Tragedija je, da so uničevanja temeljita. Ne le, da na kamnu ne ostane kamen, ne ostanejo niti sledi, da so te "stvari" kdaj obstajale.

Novinar Robert Block (Independent, 6.9.) je obiskal hrvaški del Mostarja in v pisarni 22-letnega komandanta obrambe videl, na častnem mestu, veliko sliko Anteja Pavelića. Pogovarjal se je tudi z neko "neodvisno" enoto, ki jo vodi neki Mladin "Tuta" Nedalić. Eden od teh vojščakov mu je pojasnil - "Muslimanov res ne sovražim, a zaradi nastale situacije bi jih rad vse pobil", in ko so se pogovarjali o starem turškem mostu, je fant povedal, da ga bodo zrušili, "ker ni dovolj očistiti Mostar Muslimanov, treba je odstraniti tudi relikvije."

DRAGUTIN JAKŠIĆ

OPOZORILO DRŽAVLJANOM

Po Sloveniji straši dobro opremljena skupina razbojnikov, ki ruši vse pred sabo. Najhuje je v Ljubljani, kjer so v eni sami noči v začetku septembra poškodovali več objektov; eno restavracijo (menzo), porušili so nekaj garaž, uničili več stanovanjskih poslopij in eno poslovno zgradbo in uničili in izropali eno skladišče (odnesli so kar celo streho). Sreča je hotela, da v trenutku napadov v bližini ni bilo nobenih občanov (vse skupaj se je dogajalo ponoči), tako da žrtev zaenkrat ni.

Občane opozarjamo, naj bodo skrajno previdni in pazljivi, če sličajno srečajo kakega od zgoraj omenjenih rušiteljev, saj sumimo, da gre za duševno motene osebe, ni pa izključeno, da bi bile te osebe tudi oborožene. Da gre za izredno močno in nevarno skupino, da vedeti tudi to, da so na svojem rušilnem pohodu napadli tudi neko vojašnico in si Janševa T.O. ni upala ukrepati. Ni izključeno, da so te osebe samo izvršilci in da za njimi stoji večja organizacija, zato vam svetujemo skrajno previdnost.

Enote policije že raziskujejo primere, vendar kriminalisti zaenkrat zločincem ne morejo priti na sled. Zadnje upanje jim je pomoč občanov.

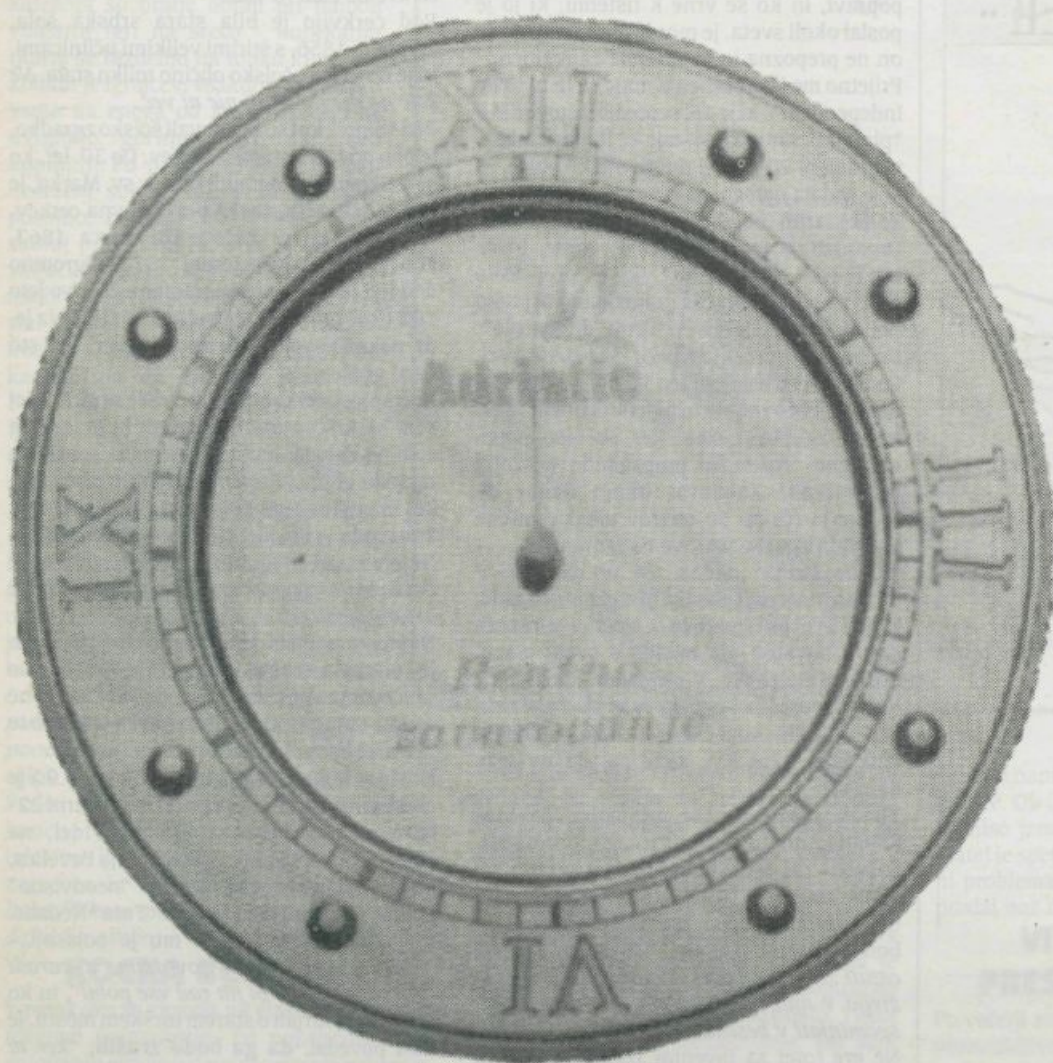
Zaradi vsega naštetega opozarjamo občane:

Če boste opazili, da nekdo ruši vašo hišo, ali jo kako drugače ogroža (požig, miniranje ipd.), nemudoma obvestite o tem najbližjo policijsko postajo na telefon 92, ali pa pokličite Mrežo za Metelkovo na 061 1324 089, naj pride na pomoč.

E. Z. MAČEK

**Poskrbite za varnejšo finančno prihodnost.
Svojo in svojih najbližjih.**

Adriaticovo rentno zavarovanje Vam ponuja novo možnost koristne naložbe. Sklenete ga lahko **za krajše obdobje** ali **za vse življenje**. Je **prenosljivo**. Podarite ga lahko tudi svojemu otroku.

Adriaticovo rentno zavarovanje je hkrati tudi **varčevanje** in **dobičkonosna naložba**. Toliko bolj, ker Vam bo ob strani stala zanesljiva, zaupanja vredna zavarovalnica.

Zahtevajte podrobne podatke. Pokličite na telefon 066 43 111 ali se oglasite v najbližji Adriaticovi poslovni enoti ali pooblaščenici.

**Adriaticovo rentno
Zdaj čas dela za Vas**

Adriatic

Vem, da mi bo ob strani stala dobra zavarovalnica

Intervju: Miro Lazović, predsednik Skupštine Republike Bosne in Hercegovine

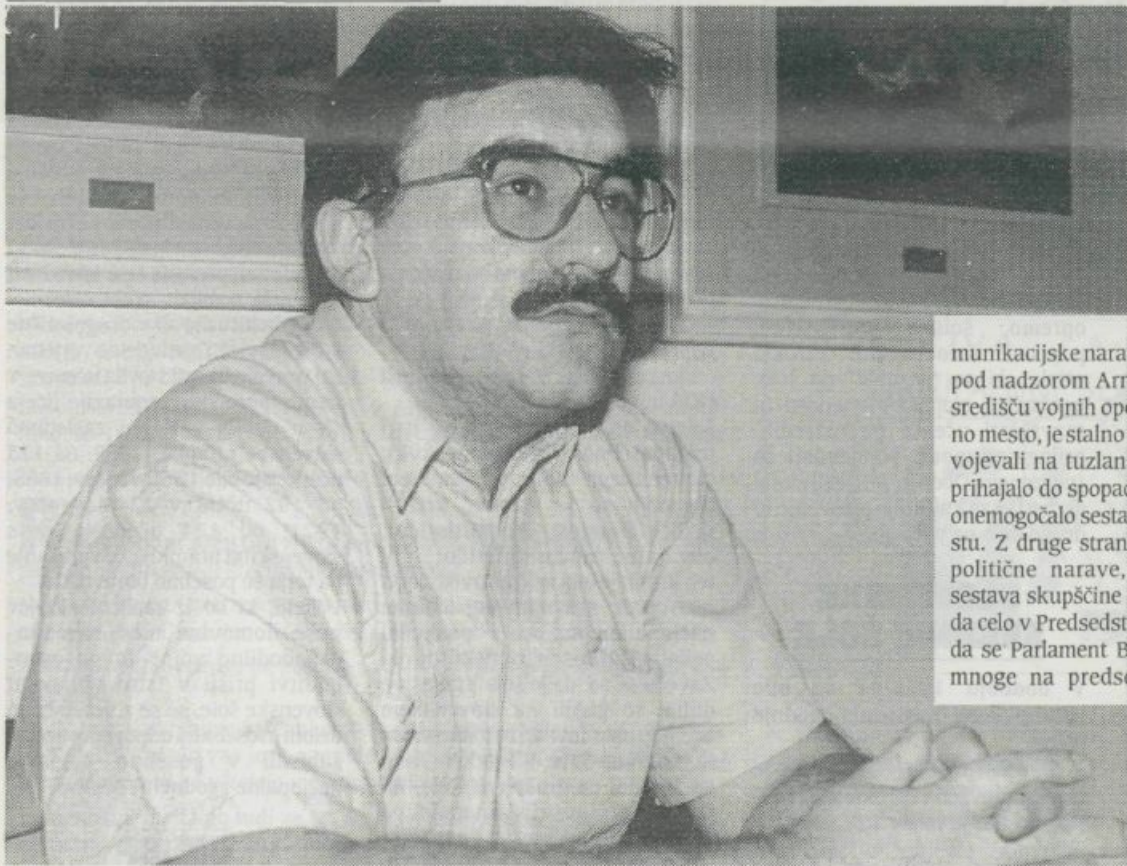
BOJIM SE, DA BO BOSNA IN HERCEGOVINA IZGINILA

Poslanci v skupščini "islamske" republike BiH so muslimanske, katoliške, pravoslavne in najbrž še katere druge vere, med njimi so agnostiki in ateisti. Prištevajo se k različnim narodom in različnim političnim credom.

Gospod predsednik, je Skupščina BiH še resen političen faktor?

V Vance-Ownovem načrtu so stališča, ki dela skušine eksplicitno ne potencirajo, omejujejo ali negirajo pa ga tudi ne. Na nedavnem zasedanju Skupščine je bilo prisotnih sedemdeset poslancev, kar glede na vojno-politične razmere ni malo, nasprotno, mislim, da je to zavidanja vredna številka, še posebej zato, ker je je bilo zasedanje v Sarajevu, ki je blokirano. Zasedanju je prisostvovalo 250 povabljenih, tudi predstavniki vseh struktur javnega in političnega življenja.

Iz katerih strank so poslanci sedanje Skupščine RBiH?

Mi smo še vedno mednarodno priznana država s svojimi organi, kljub temu, da hočejo predstavniki HDZ-ja te organe in njihovo delo onemogočiti. Vendar je mednarodna skupnost glasovala za BiH kot mednarodno priznano državo, s čimer je sprejela njene legalne in legitimne strukture. V potrditev vseh teh naporov, da ohranimo in obranimo suverenost, govori tudi prisotnost ameriškega ambasadorja, g. Viktorja Jakoviča, na zasedanju Skupščine. Na zasedanju je g. Jakovič posebej poudaril, da ZDA priznavajo samo to skupščino, da lahko le ona legitimno predstavlja BiH. Sicer pa so bili na zasedanju prisotni samo poslanci SDA, opozicijskih SDP, LS, LBO, GDS in del poslancev HDZ. Dejstvo je, da politični nasprotniki suverene in neodvisne BiH, se pravi vodstva SDS in HDZ, skušajo našo skupščino predstaviti kot muslimansko skupščino, kar pa nikakor ni res. Na zasedanju so bili predstavniki vseh treh veroizpovedi, še več, to je bil pisan

sestav ljudi različnih narodnosti, različnih političnih opredelitev, kar se v nobenem primeru ne more zgoditi na zasedanju Karadžićeve ali Bobanove Skupščine. To vsekakor govori, da BiH, kot mednarodno priznana država, obstaja. Skupščina BiH ima svoj glas, od katerega so odvisne končne politične odločitve.

Se na ženevskih pogajanjih legalizira in opravičuje Karadžićeva in Bobanova politika, se s tem zvrta odgovornost za vojno na bosansko stran?

Postavljeni smo bili pred politiko izvršeni dejstev. Tuđmanove in Miloševićeve predloge sta Owen in Stoltenberg uspela podtakniti ženevskim pogajanjem. Naš koncept, da je BiH federalna država, ne glede na to, iz kolikih konstitutivnih delov je sestavljena, ni bil sprejet. Žal moram reči, da celo naša delegacija, na čelu z g. Izetbegovićem, in mogoče on še najmanj, v neposrednih pogovorih s soproredajočimi ni vztrajno zahtevala, da se ta federalni model vzame kot enakopraven vsem ostalim. Pričakovano je bilo, da bodo predstavniki HDZ-ja v Predsedstvu zavora in blokada takšnemu predlogu, pa bi se na tem vseeno moralo vztrajati, ker je bila bosanska

katerih cilj je vzpostavljanje nacionalnih prostorov. To, kar se je zgodilo, je logična posledica nacionalnega hegemonizma. Vsak je hotel v imenu "sebe" in "svojega naroda" doseči svoje politične cilje, nagrabiti čim več ozemlja. Izkazalo pa se je, Sporazum in politična pogajanja so to najlepše potrdila, da je BiH nedeljiva po receptu nacionalnih voditeljev, kajti četudi BiH razdelimo na t.i. nacionalne države, v vsaki ostaja veliko manjšin drugih narodov.

Ali je državna delegacija RBiH na pogajanjih v Ženevi odstopala od sklepov Skupščine RBiH?

Na zadnjih pogovorih se je delegacija zavzemala, da bi zahteve Skupščine BiH prišle v končno verzijo. Menili smo, da bodo demokratične zahteve, kot večstrankarski sistem v bodočih republikah in formiranje republiških vlad na osnovi nacionalno-proporcionalnega sistema, sprejete. Vendar ne te zahteve, ne zahteve o izhodu BiH na morje, ne zahteve o mejah v Vzhodni Bosni niso bile sprejete, tako da naša delegacija sporazuma ni mogla sprejeti.

Med vojno so zborovale mnoge stranke. Parlament BiH je začela z delom praktično z enoletno zamudo. Kakšni so razlogi za to zamudo?

Vrsta je težav, ki so onemogočale sestavo skupščine. V največji meri so to težave ko-

munikacijske narave, kajti ozemlje, ki je bilo pod nadzorom Armade BiH, je bilo vedno v središču vojnih operacij. Sarajevo, kot glavno mesto, je stalno blokirano, težki boji so se vojevali na tuzlanskem območju, počasi je prihajalo do spopadov s HVO-jem, kar vse je onemogočalo sestavo skupščine v enem mestu. Z druge strani pa je bilo mnogo težav politične narave, kajti vodstvo HDZ-ja sestava skupščine ni podpiralo. Moram reči, da celo v Predsedstvu BiH ni bilo jasne volje, da se Parlament BiH skliče, saj bi se tako mnoge na predsedstvo prenešene pristojnosti vrnilo Skupščini BiH, s čimer bi Predsedstvo postalo telo, ki vseeno ne odloča o vseh najpomembnejših stvareh.

Oblast je torej v rokah nekaj ljudi?

Odločilno vlogo v vsem tem ima Alija Izetbegović, predsedstvo pa po odhodu predstavnika HDZ-ja dela v okrnjenem sestavu. Smo v položaju, ko obstajajo Vlada BiH, Skupščina in Predsedstvo kot organi, ki ne glede na ogromne težave še vedno delujejo, je pa res, da se politične odločitve sprejemajo v ozkem krogu ljudi.

Kakšni so odnosi med Skupščino BiH in Armado BiH?

Kot je znano, so predstavniki Armade BiH večkrat izjavljali, da se Armada BiH bori za enotno BiH. Te svoje izjave utemeljuje na Platformi Predsedstva BiH, ki je še vedno edini politični dokument, v katerem se jasno vidijo tudi cilji, za katere se bori Armada BiH.

Mnogo nesporazumov in dilem izhaja iz trenutne politične situacije, v kateri se jasno kaže možnost delitve BiH, osnovna stališča v Platformi Predsedstva pa ostajajo še naprej nespremenjena. Predsedstvo BiH je bilo dolžno izraziti svoja stališča. Na zadnjem zasedanju Skupščine je vodstvo Armade BiH spregovorilo o vseh teh problemih in izjavilo, da bo Armada BiH sprejela politične odločitve, ki jih bo sprejelo vodstvo države.

Se lahko torej reče, da se je borbem govorilo, da se borijo za enotno in celovito BiH, delalo pa se je nekaj povsem drugega?

Da, lahko se reče tako. Prepričan sem, da so skoraj vsi borci Armade BiH šli v boj z željo in cilji, da se ohrani celovita BiH. Očitno je, da so mnoge stvari krenile z drugačnim tokom, kajti velik prepad je bil med izjavami predstavnikov oblasti in njihovimi dejanji. Mnogo tega se bo v prihodnosti razjasnilo, pokazalo se bo, da so bile mnoge odločitve sprejete na tajnih pogovorih, sestankih, včasih celo z vnaprej znanim scenarijem. Kaže se absurdnost in nepotrebnost te vojne, kaže pa se, da monstruozne namere o razdelitvi BiH niso mogle biti uresničene brez strahotnih vojnih grozot. Preseljevanja naroda, ali kot to imenuje g. Tuđman, "humano preseljevanje", se ni dalo realizirati na prostovoljni osnovi. Prepričan sem, da je osnova tem strašnim dogodkom sporazum Tuđman-Milošević o razdelitvi BiH. Rezultat sporazuma so trije poraženi narodi. S to vojno smo vsi izgubili, posledice pa bodo nosili še prihodnji rodovi.

Pojem Zveze ni v modernih političnih državah nikjer uporabljen. Ali bo Zveza republik BiH lahko delovala?

Mislim, da ne bo mogla delovati in je ne podpiram, saj mednarodno priznano državo zamenjajo nekakšne tri mini nacionalne države. Prepričan sem, da Bosanska republika na tem zoženem prostoru nima bodočnosti, vsaj toliko časa, dokler jo obkrožata velikosrbski in velikohrvatski koncept. Ne bi prišlo do ekonomskega, kulturnega in političnega sporazuma. Posebno tragično pri tem konceptu je, s svojima podpisoma sta to zapečatila Izetbegović in Krajišnik, da je beguncem onemogočena vrnitev na prostor, s katerega so pregnani. Prepričan sem, da nobena politična rešitev, ki ne vsebuje povratka beguncev, ni sprejemljiva. Zveza ne bo delovala in bojim se, da bo BiH izginila kot država, ki v svojih naravnih mejah obstaja že tisoč let.

Se strinjate, da so različne izjave v stilu "Bosanska republika predstavlja najbolj perspektiven del BiH" in ostale naj-izjave čiste floskule?

Mislim, da mora, če do razdelitve pride, Bosanska republika svojo notranje-politično strukturo prilagoditi osnovnim demokratskim principom, predvsem spoštovanju človekovih pravic, nacionalni enakosti in popolni politični svobodi. Če se to ne uresniči, bosanska država nima prihodnosti, pa četudi s političnega prizorišča odideta tako Milošević kot Tuđman.

In na koncu, kje je konec vsega tega?

Mislim, da je konec blizu. Vprašanje je samo, kakšen ta konec bo. Se bo vse skupaj končalo z normalizacijo političnih odnosov ali pa se bo nadaljevalo s stalnimi spori, morda ne v takih razsežnostih, a kaos bo trajen.

ZIJAD BEĆIROVIĆ

Kaj je prozorno in leži v jarku? Nigr, s katerega so vs drek zbrcal.

Šole v Istri, Zgodovina Šola po kapitulaciji Italije Partizansko šolstvo

Takoj po kapitulaciji Italije se je na Primorskem začelo, kjer je bilo le mogoče, obnavljanje kulturnih institucij in šol s slovenskim učnim jezikom. Ljudje so kmalu začeli samoiniciativno obnavljati pouk v slovenskem jeziku v tako imenovanih partizanskih šolah. *Narodnoosvobodilni svet* za slovensko Primorje je o partizanskem šolstvu izdal več odlokov:

- odlok z dne 22. oktobra 1943 je določal ustanavljanje partizanskih šol na Primorskem;
- drugi odlok, izdan 9. novembra 1943, je določal, da mora biti pouk v partizanskih šolah obvezen do 14. leta starosti in da je treba vse poklicne učitelje namestiti na partizanske šole;

- tretji odlok iz 17. decembra 1943 je priporočal okrožnim NOO (narodno osvobodilnim odborom, op. ur.), naj ustanovljajo tajne učne krožke v tistih krajih, kjer ni bilo mogoče odpreti javne šole, to je v krajih, kjer je imel sovražnik svoje postojanke;

- četrti odlok z dne 20. decembra 1943 je objavil imenovanje prvih šolskih nadzornikov za okrožja, okraje in rajone;

- peti odlok iz 12. marca 1944 je obveščal, da je pri SNOS ustanovljen odsek za prosveto.

Partizanske šole v Istri so delovale do osvoboditve s prekinjavami ob sovražnikovih vdorih. Iz poročila šolske nadzornice Brede Preinfalk ob koncu šolskega leta 1943/44 je razvidno, da je v istrskem okrožju delovalo 30 šol, v katerih je bilo 1100 učencev in 33 učiteljev (1 kvalificiran, 32 nekvalificiranih).

Prva partizanska ali pomožna šola je bila ustanovljena v Rižani. Njena prva partizanska učiteljica je bila Rozalija Kofol-Zvezda iz Kortine pri Rižani. Zbrala je otroke iz Rižane in bližnjih zaselkov ter začela s poukom v šoli, ki stoji ob glavni cesti. Ker je bila izpostavljena okupatorjevemu nadzoru, so jo preselili v Rožar. Na nekaj šolah so poučevali tudi duhovniki, somišljeniki ali sodelavci NOB: župnik Jože Kocjan iz Loke, Ivan Budin iz Kubeda, Lojze Rozman iz Dekanov. Slednji je poučeval v Srednji škofiji. Breda Preinfalk je na vseh šolah po dan ali dva v tednu poučevala slovenski jezik. V posameznih krajih so na njeno pobudo začeli ustanovljati večerne tečaje (Gabrovnica, Osp, Socerb, Kastelec, Praproče, Črnotiči, Zazid in Rakitovec, Rožar, Stepani, Krnica, Loka - Bazovica, Dol, Kubed in Poletiči). Tečaji so bili dvakrat ali trikrat na teden za mladino v starosti od 14. leta dalje in za odrasle.

Šolsko leto 1944/45 se je začelo 1. oktobra. V drugem šolskem letu so partizanske šole nadaljevale pouk, vendar jih je precej prenehalo zaradi večje sovražnikove kontrole. Posebno istrski okraj (na območju bivšega istrskega okrožja so bili ustanovljeni istrski, socerski, loparski in obalni okraj) so jih nadzorovali fašisti in Nemci iz Buzeta, Buj in Oprtlja.

V poročilu šolske nadzornice prosvetnemu odseku pri PNOO za slovensko Primorje beremo:

1. V socerbskem okraju so v drugem šolskem letu 1944/45 pričele s poukom šole v Borštu pri Trstu, Beki in Ocizli z večernimi tečaji v vseh treh vaseh.

2. V loparskem okraju so se v začetku septembra pričeli večerni tečaji v 14 vaseh, ki pa so ob prihodu sovražnika prenehali; v 12 vaseh, kjer se je v prvem šolskem letu odvijal pouk, ima okupator 12 postojank; v tem času je sovražnik v okraju ubil štiri partizanske učiteljice: *Cvetko Glavino, Elviro Vatovec, Moniko Lovrečič in Veroniko Bonin*.

3. V istrskem okraju sta v prvem

šolskem letu delovali dve šoli, v drugem pa nobena zaradi stalnih sovražnikovih pohodov.

4. V obalnem okraju ni bilo mogoče odpreti nobene slovenske partizanske šole, čeprav so bili imenovani prosvetni referenti. V obalnih mestih so po razpadu Italije še naprej delovale italijanske šole, v primestnih območjih ter na izolskem in piranskem podeželju so šole ostale zaprte do osvoboditve.

V slovenski Istri je z večjimi ali manjšimi presledki od kapitulacije Italije do osvoboditve, če prištejemo

3680 do 4. razreda in le 39 v 5. in 6. razredu.

3. Na šoli so učili največ štirje učitelji, čeprav je bilo v razredih 166 učencev.

4. Najbolj razvite šole (več razredov in oddelkov) so bile v Dekanih, Kortah, na Maliji in v Pradah.

5. Čeprav so šolske oblasti 1945 obnovile 50 osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom, je bilo število vključenih učencev v primerjavi s šolskim letom 1918/19 za četrtno manjše.

6. Glede na to, da so šoloobvezni otroci, kjer niso delovale

še kraje v današnji sežanski in dolinski občini (Italija), delovalo 57 partizanskih šol in 15 tečajev. Poudarimo naj, da okupatorju na podeželju ni uspelo ustanoviti nobene šole.

ŠOLE PO OSVOBODITVI

Slovenske šole v Istri, ki so bile odpravljene z *Gentilejevo reformo*, so NOO začeli obnavljati že takoj po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943. Kjer je bilo le mogoče, so ustanovili partizansko šolo ali odprli večerni tečaj. Kraji, ki so jih Nemci zasedli ali stalno nadzirali, so ostali brez partizanskih šol. Popolna obnovitev odpravljenih šol se začela šele po osvoboditvi, oktobra 1943. Slovenske šole so obnavljali v slovenskih krajih in v krajih, kjer živijo tudi Slovenci. Jeseni 1945, od 1. oktobra dalje, so bile obnovljene slovenske šole na celotnem območju koprškega okraja, v mestih in na podeželju. Delovati so začele tudi slovenske srednje šole in posebna šola v Portorožu.

1. Čeprav je bil 1. oktober določen za uradni začetek pouka, je več kot 40 šol, predvidenih za obnovo, zaradi pomanjkanja šolskega prostora, učiteljev in pomanjkljivih seznamov šoloobveznih otrok kasnilo v začetku rednega šolskega dela.

2. Število učencev v posameznih šolah se giblje od 15 v Ankaranu do 166 v Kortah. Učenci iz 163 razredov so bili razporejeni v 87 oddelkov s 87 učitelji. Po stopnji organiziranosti je delovalo: -7 šol od 1. do 2. razreda -30 šol od 1. do 3. razreda -10 šol od 1. do 4. razreda -1 šola od 1. do 5. razreda -2 šoli od 1. do 6. razreda.

V šolskem letu 1945/46 ni bilo nobene šole od 1. do 7. in 8. razreda. V 50 šolah je bilo 3719 učencev:

partizanske šole - in teh krajev je bilo več kot polovica - ostali brez pouka, so morali učitelji odseku za prosveto poročati tudi o pismenosti učencev. V poročilih so zapisali: branje in pisanje zadovoljivo, pomanjkljivo, slabo in celo obupno. 7. Učitelji so morali za obnovljene šole poskrbeti šolske prostore, opremo, šolske potrebščine, popisati šoloobvezne otroke, ugotovljati stopnjo pismenosti in razvrščati učence po razredih, prilagajati pouk pismenosti in (ne)znanju. Obenem je učitelj moral skrbeti še za kulturno-prosvetno in drugo delo na vasi.

SLOVENSKE SREDNJE ŠOLE

V obdobju 1945-47 so bile ustanovljene naslednje srednje šole:

1. Slovenska gimnazija v Kopru je bila ustanovljena 20. oktobra 1945. Na začetku je imela 123 učencev, delovala pa je v prostorih nekdanjega učiteljskega doma.

2. Slovensko učiteljsko v Portorožu je bilo ustanovljeno 15. januarja 1947. Imelo je 27 učencev, 9 udeležencev učiteljskega tečaja in 28 rednih.

3. Slovenska gimnazija v Portorožu je bila ustanovljena 15. januarja 1947 s 95 vpisanimi učenci.

4. Pomorska in trgovska akademija v Kopru, kasneje v Piranu, ustanovljena 3. marca 1947, 29 učencev.

5. Tehniška srednja šola, ustanovljena 14. septembra 1947, 56 učencev, ukinjena 26. julija 1948.

6. Vinarsko-sadjarska šola v škocjanu pri Kopru, ustanovljena 1947, 22 učencev.

Posebna šola: Gluhonemnica Portorož, ustanovljena 7. januarja 1947, 12 otrok.

ITALIJANSKE ŠOLE

šole za učence italijanske narodnosti so po osvoboditvi brez prekinitve nadaljevale z rednim šolskim delom. 1945/46 je bilo 2651 učencev v 12 osnovnih šolah, v 7 srednjih šolah (tri nižje srednje šole, tri usmerjevalne in ena gimnazija z licejem) pa 653.

SKLEPNA BESEDA

Razprava o slovenski šoli v Istri ni posebej poglobljena v okoliščine, ki

so odločilno vplivale na porajanje slovenske šole, prav tako niso posebej opisane sile, ki so ovirale ali krnile uveljavljanje narodnostnih pravic Slovencev. Zapis je omejen na kronološki prikaz nastajanja slovenske šole od poznega srednjega veka do sodobnih dni. Bolj pozorno smo obravnavali: - šole v Istri pred letom 1550

- Trubarjevo zamisel o srednji šoli - terezijanske šolske reforme in uveljavljanje slovensčine v ljudskih šolah,

- nastajanje slovenske šole v Slovenski Istri v 19. stoletju

- slovenske šole ob koncu prve svetovne vojne in položaj drugega jezika

- Gentilejevo šolsko reformo in odpravo slovenskih šol

- obnavljanje slovenske šole med NOB in po osvoboditvi.

šolstvo na Primorskem in v Istri terja posebno obravnavo v okviru slovenskega šolstva. Na tem območju so se namreč križali različni interesi: irendentistični, osvajaški, nacionalistični.... V teh krajih je bila zelo aktivna *Lega nazionale* s svojim napadalnim nacionalizmom, ki je poskušal poitaljančiti duše slovenskih otrok.

Zavedajoč se, da je šola kraljestvo duha, so začeli na slovenskem ozemlju ustanovljati otroške vrtnice in osnovne šole. V kratkem času so zgradili tri društvene šole, na podlagi stare avstrijske naredbe pa vpeljali italijanščino kot drugi jezik v slovenske šole. Če bi bila to dvosmerna skrb, da bi tudi italijanske šole vpeljale slovenščino kot drugi jezik v svoje programe, bi bil to na začetku našega stoletja enkratni primer skrbi za sožitje ob stičišču dveh narodov. Toda žal moramo ugotoviti, da je bila ta skrb prepojena z raznarodovalnimi motivi. Ciril-Metodova družba, ki je bila ustanovljena z namenom, da skrbi za slovenske šole v krajih, ki so najbolj izpostavljeni potujčevanju, si je z ustanavljanjem šol in vrtnic prizadevala, da bi se slovenski otroci počutili Slovence. Četudi so italijanski irendentisti prodrli tudi na slovensko podeželje, se lahko istrski Slovenci ob koncu prve svetovne vojne pohvalijo z 28 šolami in skoraj 5000 vključenimi učenci v redni pouk. S šolami v Ospi 1819, v Dekanih, Kortah in škofijah 1920 ter v Sv. Antonu

1921 pa se uvrščajo med druge kraje na Slovenskem.

Odprava slovenskih šol v Istri je najbolj žalostno obdobje v zgodovini narodov na tem ozemlju. Če se je italijanski filozof G. Gentile z odpravo slovenskih šol želel vpisati v italijansko nacionalno zgodovino, mu je to uspelo. Hkrati je v slovenski zapisan kot hud nasprotnik slovenstva. Naključje je hotelo, da so uresničili Besednjakove besede "da so zakoni spremenljivi, narodi pa ostanejo". Italijanski fašizem je razpadel in slovenski narod je po zmagoviti vojni obnovil odpravljene šole. Slovenski jezik ponovno zaživi v partizanskih šolah takoj po kapitulaciji Italije. To so začetki obnavljanja slovenske šole, odpravljeni z omenjeno reformo. Partizanske šole so nastajale, kjer je bilo le mogoče in kjer so le dopuščale vojne razmere. Njihovo delo je izhajalo iz dnevnih potreb osvobodilnega boja. Te šole so v slovenski zgodovini šolstva pojav brez primere, ko se šolski program sklada z življenjem, ko je šola odsev dnevnega življenja. Popolno obnovev slovenskih osnovnih šol, tudi z vidika programske celovitosti, smo doživeli oktobra 1945, po osvoboditvi. Takrat so bile obnovljene osnovne šole povsod in z vsemi značilnostmi.

Poseben problem v zgodovini slovenske šole v Istri pa je vprašanje ustanavljanja slovenskih srednjih šol. Slovenske srednje šole, če izvajamo slovensko učiteljske v Kopru, ki je delovalo od 1875 do 1909, nimajo dolge zgodovine. Pojavile so se po osvoboditvi leta 1945. Ob skoraj 50. letnici njihovega delovanja se je treba vsekakor vprašati, kje so vzroki za odsotnost slovenske srednje šole v Istri v 19. in v začetku 20. stoletja.

Kako to, da niso istrski Slovenci ob skoraj 5000 osnovnošolskih otrocih na prelomu stoletja uspeli ustanoviti svoje splošne srednje šole? Ali to pomeni, da so se ambicije slovenskih fantov in deklet končale ob koncu ljudske šole in so jo ponovno prerasle šele 1945? Ali so starši pošiljali svoje otroke v druge institucije ali v drugojezične srednje šole? To je le delno verjetno, saj v preglednikih števila učencev v letnih poročilih gimnazije-liceja Carlo Combi v Kopru zasledimo slovenske priimke (1858: od 123 učencev je bilo 13 Slovencev; 1863: od 192 učencev 22 Slovencev; 1921: od 124 učencev 30 s slovenskimi priimki). To vprašanje pa terja še posebno obravnavo.

Učitelji, ki so iz različnih krajev naše domovine med narodno-osvobodilno vojno in po osvoboditvi prišli v Istro obnavljati slovenske šole, so se z nesebičnim delom in osebnim odpovedovanjem zapisali v posebno poglavje nacionalne zgodovine šolstva.

SKLEP

V zapisu o slovenski šoli, ki naj bi prispeval k bolj celoviti podobi slovenske biti v Istri, je ostalo odprtih še nekaj vprašanj, potrebnih zgodovinske obdelave: - pojav in vloga cerkvenih, zlasti župnijskih šol pri razvijanju in ohranjanju slovenskega jezika v Istri;

- kje so vzroki, da se na tem območju na prelomu stoletja ni razvila slovenska gimnazija ali licej, če pomislimo na podatek, da je takrat obiskovalo slovenske ljudske šole okrog 5000 učencev.

MILAN MARUŠIČ

(V šolskem letu 1984/85 so v Kopru izrazili željo, da bi jeseni 1985 praznovali 40. obletnico ustanavljanja slovenskih šol v Istri. Glede na poznavanja zgodovinskih dejstev sem v ustreznih organih občine predlagal, da moremo praznovati le obnavljanje šol, kar se je jeseni 1985 tudi zgodilo.)

"STRIPI SO SLABOUMNE BEDARIJE, KI UNIČUJEJO NAŠO MLADINO,"

JE REKLA MAMA IN SEGLA PO NAJNOVEJŠEM DR. ROMANU

Belgija je dežela čokolade, pomfrita, tisoč vrst piva - in največ risarjev stripa na kvadratni meter na svetu. Čeprav je zadnje dejstvo v veliki meri posledica majhnih dimenzij države, lahko mirno rečemo, da je belgijska stripovska produkcija od tridesetih do šestdesetih let prepričljivo vodila pred francosko. Hergeja, Jacobsa, Jijeja, Franquina in množico ostalih odličnih risarjev, zbranih okrog revij *Spirou* in *Tintin*, je nekoliko zasenčil šele francoski val odraslega stripa. Trendu luksuznih strip revij so se v Belgiji odzvali leta 1978 z mesečnikom *A SUIVRE* in od tedaj uspešno držijo stih s Francozi. Še več: *A SUIVRE* je trenutno edini luksuzni strip mesečnik v francoščini (nizozemska verzija *WORDT Vervolgd* zaradi nerentabilnosti ni dočakala niti sto številke) z najnovejšo kvalitetno evropsko strip produkcijo. Zanimiv je tudi podatek, da je prav album, izdan pri Castermanu, najbolj odraslo orientirani od belgijskih strip založb, pomenil odločilni preboj med zvezde - celo za velikana, kot sta Pratt in Tardi. Sloviyo pa tudi belgijske tiskarne; tam tiskajo albume nekaterim najbolj znanim francoskim založbam.

Ena prestolnic evropske secesijske arhitekture je Bruselj. Največji belgijski predstavnik te smeri, poznejši baron Victor Horta, je na vrhuncu svoje kariere, leta 1903, narisal načrte za mogočno stavbo na Rue des Sables (po flamsko Sandstraat). *Les Magasins Wauquez*, trgovina s tekstilom na debelo, je bila odprta čez tri leta. Sčasoma pa so se pojavila najlonska in poliestrska vlakna in tako so trgovci leta 1965 zaprli

vrata ter nanje obesili dvojezični napis "*A vendre - Te koop*". Hiše pa ni kupil nihče in pod preluknjano streho so se naselili klošarji. Stavba je že skoraj odstopila mesto moderni stolpnici, ko jo je leta 1980 "odkril" arhitekt Jean Breydel. Počasi je zorela ideja o nacionalnem strip centru, ki jo je izdatno podprl tudi eminentni Herge. Čez tri leta je bila stavba s pomočjo države odkupljena, naslednje leto so združeni flamski in valonski avtorji ustanovili sam Center (prvi predsednik je bil legendarni vsestranski risar **Bob de Moor**, umrl 26.8.92) in oktobra 1989, torej pred Angoulemom, so se vrata končno odprla za širšo publiko.

Čeprav je omejen na belgijski strip, je bruseljski muzej (vanj vas spustijo od torka do nedelje od 10h - 18h za 150 BEF) precej obširnejši od angoulemskega. Ko se iz vhodne veže mimo obvezne rdečebelne Tintinove rakete povzpne v prvo nadstropje, nas tam najprej približno 20 panojev in vitrin izdatno in nazorno pouči o tehnoloških (risarskih in tiskarskih) plati strip produkcije. To znanje nam pride prav že pri ogledu zares bogate zakladnice originalnih strani levo od stopnišča, medtem ko so prostori na desni posvečeni stripu v gibanju, torej animiranemu filmu. Tu je tudi videoteka.

Drugo nadstropje je namenjeno razstavnim dejavnostim. Na stalni razstavi lahko sledimo razvoju belgijskega stripa od Hergejevega Tintina do konca petdesetih let. Postavitev je nekaj manj spektakularna kot tista v Angoulemu, je pa - tudi zaradi geografske in časovne omejenosti

KAKO SMO OSVOBODILI ISTRO (posebno sporočilo Ministrstva za obrambo)

A.D. MCMXCIII

Zgodovinar: BLAŽ
Zgodovinar: OBSCURATOR

ZARADI HRVAŠKE ZASEDBE PIVOVARNE V BUZETU...

...JE BILA SLOVENIJA PRISILJENA V NAGLO UKREPANJE.

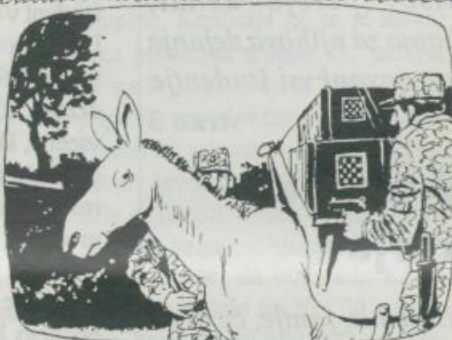
DIVIZIJA ADAM RAVBAR JE OSVOBODILA VZHO-DNI DEL ISTRE. DIVIZIJA ANDREJ TURJASKI...

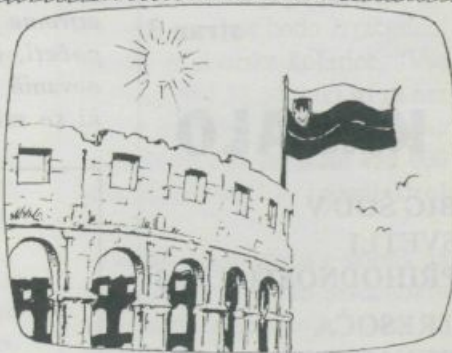
...PA JE OD ILIRSKO BISTRICE NAUZOOL PRESE-KALA HRVAŠKE OSVRBOVALNE POTI.

S PLEBISCITOM SE JE ISTRSKO LJUDSTVO ODLOČILO ZA AVTONOMIJO.

STARA SLOVENSKA DEŽELA JE ZNOVA SVOBODNA.

Reбус je nagrađen in dvojezičen. Imamo celo nagrade (!?), ne vemo pa, kdo jih bo poslal srečnemu izžrebanču.

Nagradni kviz za notranjega sovražnika je bil rešen narobe - torej rešen nagrajevanja. Usmerjeno izobraževanje je storilo svoje.

Pravilne rešitve rebusa ne pošljite na napačen naslov, ki ga ne najdete v kolofonu.

Če znate malati rebuse, križanke in ostale pogrošne bedarije, se namalajte na Tribuni, čakajo vas lepe nagrade (*Lex da najboljšemu za pivo al pa dva*). Honorariji se vštejejo v pokojninski sklad.

Priložnost izrabljamo tudi za to, da dragi stari mami, sestre, teti, hčerki, nečakinji in vnukinji Mariji Enigmi čestitamo za prejšnji rojstni dan.

Po nagrade lahko pridete vsak delavnik med 10. in 12. uro, s seboj prinesite zdravstveno izkaznico in potrdilo o državljanstvu. (*Tude nečemo, svoje ne damo*).

BILINGVISTIČNI REBUS

M.C. FISHER

- toliko bolj izčrpna. Reproduciranje strani iz stripov so komentirane, poleg nekaj duhovitih 3-D postavitev (npr. Gastonove pisarne ali bara, kamor zahaja Gil Jourdan) pa pozornost pritegne rekonstrukcija delovnega prostora E.P. Jacobsa. Med raznovrstno kramo ležijo tudi makete vesoljskih plovil, ki jih je Jacobs izdelal sam in jih potem uporabljal kot pripomoček pri delu na kulturni seriji Blake & Mortimer. Drugi del te razstave - na 350 kvadratnih metrih naj bi obsegal čas od šestdesetih do devetdesetih let - bo odprt šele 23. novembra letos, saj je delo na projektu, kot mi je povedal avtor razstave g. Charles Dierick, trajalo več let. Problem zase je tudi odsotnost časovne distance. Seveda Centre Belge de la Bande Dessinée oziroma Belgisch Centrum van het Beeldverhaal prireja tudi tematske razstave: v času mojega obiska se je tako dalo videti odmev herojskega obdobja potniškega letalstva med obema

vojnama v sočasnem in poznejšem stripu (v sodelovanju z bruseljskim letalskim muzejem). Veliko pozornost posvečajo tujim strip produkcijam. Konec lanskega leta so predstavili stripovsko sceno v deželah ES, do 5.12. letos pa so na ogled dela risarjev iz kanadskega Quebeca. G. Dierick načrtuje še razstave stripa iz Zaira (ex belgijska kolonija), Rusije... Simpatična domislica je nekaj panojev, rezerviranih za mlade, neuveljavljene avtorje.

V zgornjem nadstropju je tudi večja dvorana, ki predstavlja - z oddajanjem - enega pomembnih virov financiranja Centra. Ta je namreč denarno precej bolj odvisen sam od sebe kot njegov francoski brat. Zato predstavlja pomembno plat dejavnosti tudi publiciranje knjig. Novembra bo tako izšla bogato ilustrirana (svinčnik + akvarel) avtobiografija Jacquesa Laudyja, človeka, ki je E.P. Jacobsa potegnil v strip in mu kasneje služil kot model za kapetana Blaka.

Neprijetna posledica relativne finančne neodvisnosti Centra je pobiranje vstopnine v knjižnico. Ta ima dva dela, čitalnico (približno 4000 albumov v več jezikih, 20 BEF) in študijski prostor. V slednjem lahko za 50 BEF na dan (ali 350 BEF za 10 dni) brskamo po 16.000 albumih, 1200 študijah (tam sem naletel na par čisto zaresnih diplomskih nalog o Franquinu), ali pa se potopimo v morje revij.

Če vas je kakšen album v knjižnici posebej očaral, ga lahko poiščete v *Slumberlandu*. Tako se imenuje knjigarna in ime popolnoma ustreza. Razen knjig si tam lahko napašemo oči in denarnico še na plakatih, sitotiskih in obilici vsakovrstnih, predvsem s Tintinom zaznamovanih artiklov. Duhovna hrana pa ni vse: kalorije, porabljene za obračanje oči in vzdihovanje v čudovitem svetu stripa lahko nadomestite v retavraciji, kjer se ob 50 vrstah belgijskega piva uspešno spopadete tudi z dehidracijo.

J. KLEMENČIČ

Nevroza

Številka 4

Študentski informator

9. - 22. November 1993

DANES V NEVROZI:

Pa jabolka?

"Mi tuki za arbajten - apfeln fliken."

stran 4

DAJ! DAJ! DAAAJ!

Namesto, da bi država stopila na prste tistim, ki preko Študentskih servisov perejo denar, bomo za njihova dejanja kaznovani vsi študentje

stran 3

V temne zarje?

Bullshit, fantje, če bi na ta način izgubili, bi vam vsi verjeli, da ste pošteti.

stran 3

KAZALO

BIG ŠOU V SVETLI PRIHODNOSTI	2-3
TRESOČA DENARNICA	4-5
LJUBLJANA POD MLEČNO CESTO	6-8
V BALONU PO SLOVENIJI	8
FAKSYLAND	9
ADRESAR	10

NEVROZA.

Sama banda.

KOMU KORISTIJO ŠTUDENSKI ŽELODCI

Slovenija je verjetno edina država na svetu, kjer je hrana v študentskih menzah enako draga kot v gostilnah.

Študentska oblast nam je pri-skrbela bone za hrano. "Bravo!" so vzkliknili študentje. "Bravo!" so še bolj glasno vzkliknili lastniki študentskih menz in gostilničarji. Oboji so mislili resno. Volk je sit in koza cela.

Študent namreč pri nakupu enega bona prihrani približno 250 tolarjev. In če kupi 20 bonov vsak mesec, je s tem prihranil celih 5000 tolarjev. Seveda pa teh 5000 tolarjev študent v resnici nikoli ne vidi. Dobi jih namreč lokal, v katerem študent je. Plača jih država. Lahko, da je študentu vseeno, koliko stane hrana, saj on plača le ceno bona. In ta je res nizka. Lahko pa ga tudi moti, da si na njegov račun lastniki gostinskih lokalov bašejo denar v žepe. Dokler to počnejo lastniki gostiln, je to nekako še sprejemljivo. Osupljivo pa je, da to počnejo, oziroma jim je to dovoljeno početi, lastniki tako imenovanih "študentskih menz", ki so menze po kakovosti

hrane in postrežbe, in hoteli po cenah. Cene hrane so v nekaterih menzah prav neverjetne. Za kosilo moraš v Pinkiju za Bežigradom odšteti, oziroma jih odšteje država, celih 340 tolarjev, v menzi na Pedagoški fakulteti (PF) pa 330 tolarjev. Cena pice v Pinkiju je 340 tolarjev, na Pedagoški 330 tolarjev. Za ocrt sir zahtevajo na PF 270 tolarjev, medtem ko v gostilni Stari tišler v centru Ljubljane stane ista stvar 230 tolarjev. Problem je v tem, da

so študentje za Bežigradom prepuščeni na milost in nemilost takšnim cenam, saj v bližini ni drugega lokala, kjer bi se dalo plačati z boni. Cene pijače so v teh menzah enake kot v barih v centru Ljubljane. Za enak denar kot v menzah, dobiš pico pri Romeu ob Ljubljani, pivo je cenejše v Riu... Najbolj izvirni so v študentski menzi v Rožni dolini, kjer stane vse, kar je mogoče tam jesti, 330 tolarjev.

Več na 5. strani

UVODNIK

Veselo nas je pogovarjanje z vami. Prosim, če izpolnite obrazec b, ne a in z njim soglašate z nami.

SORRY

Uredništvo Nevroze se opravičuje vsem jeznim ljudem, ki so se zjezili zaradi oglasov objavljenih v prejšnji številki. Še vedno se dogaja, da se lahko v vsak krogec prikradejo glupi ljudje. Glupi človek, ki se je prikradel med nas in nas vse skupaj pošteno zjezil, je HUGO AŽMAN. Temu glupaku je Študentska vlada plačala 3.000 mark za projekt Študentski oglasnik. Kakšen je ta projekt, pa ste videli v prejšnji številki. Hugotku prepovedujemo vstop v Tribuno.

TRIUMF DEMAGOGOV

ODPRTO PISMO ŠTUDENTOM SLOVENIJE

Vsa pisarija okrog študentskih volitev, v nebo vpijoči dvomi v njihovo korektnost, začasna zaplemba Tribune, hvalisanje s skoraj 34 odstotno udeležbo na volitvah, ki so bojda ene izmed najbolj uspešnih, vse to bi torej bilo smešno in celo zabavno, če ne bi bilo tako zelo obrobno in nepomembno. Obtoževanja, namigi, zgražanja nad sličicami ter ponižno in plehko opravičevanje zaradi njih, spletke in natolcevanja se zdijo, kot da bi pobegnili iz slaboumnih krimičev, od koder so gotovo prišli tudi liki, ki se imajo za trenutno vodstvo t.i. študentske organizacije ŠOU.

Kljub vsej odetosti v kričeče barve "kao-aktualnosti" pričujočih dogodkov, pa problem legitimnosti volitev, ki so parodija na siceršnji pomen tega termina (študente po-

zivam, naj si razlago tega pojma preberejo v kakšnem boljšem leksikonu, da ne bi v volilni ekstazi morda mislili, da ima ta šou, ki ga pravkar prireja ŠOU, kaj skupnega s siceršnjim pomenom tega termina).

Gre za to, da se prav ta čas v "ta resnem" parlamentu obravnava predlog zakona, ki bo legaliziral to nezrelo početje (Ha, študentke in študentje, ste presenečeni? Ta organ, ki se predstavlja za vašo vlado, vašo voditeljico, očeta in mamo, predvsem pa šibo, pravno sploh ne obstaja!!!). To samo po sebi ni sporno, saj so tudi v svetu odraslih dovoljeni teatri in cirkusi. Vendar pa predlog zakona trenutno početje ŠOU-a uzakonja kot edino možno obliko organiziranja študentov. In glej, sreča, da smem sodelovati v tej predstavi, se mi nasmehne sama po sebi. Sreč-

ka za to je moj status rednega študenta. Celo pred poroko se ljudi, ki so sicer načeloma prostovoljno pred oltarjem vpraša, ali bi želeli v zakon, bodoči zakonci pa svojo privolitev, kljub ustni prisegi, podpišejo. Meni pa je vsa ta smešna malomeščanska procedura privolitve prikrajšana (fantje pri prodaji bonov, praktični zgled okleščanja birokracije za vas!!!). Nihče se ne obremenjuje s takšnimi malenkostmi, kot so npr. moja prostovoljna privolitev v članstvo in morda moj podpis v ta namen.

In če po zgoraj omenjenem postopku poroke premislim in se premislim, lahko iz zakonske zveze izstopim. V primeru ŠOU-a nimam kam izstopiti. Ne morem biti ne-več-poročena, "ledičina" že od začetka nisem smela biti, in flirtanje s kakšno organizacijo, ki bi mi

bila morda značajsko bolj blizu, je nemogoče, ker po sprejetju zakona ne bo nobene druge študentske organizacije več. Kar mi preostane je le, da v omari poleg relikvij iz revolucionarnih časov naše polpretekle zgodovine, naredim nekaj prostora še za postrevolucionarna obeležja. Predlagam, da se uzakoni kaj kompatibilnega z rdečo rutico in modro titovko. Naj stvari že na zunaj izražajo svoje bistvo.

"Triumf demagogov je kratkotrajen, posledice so večne", se je nekoč zareklo Pegnyu. Mislim, da ob tej misli tudi danes ne bi zardeval.

V Ljubljani, 3. 11. 1993
Andreja Flajs, študentka PF

KOMISIJA

Možen sklep preiskovalne komisije:
Med nami so patološki lažnivci

Parlamentarna komisija za preiskovanje Tribune je 18. in 20. oktobra poskušala, iz pričevanja vseh vpletenih v spor med Tribuno in študentsko vlado, ugotoviti resničnega krivca za kaos, ki je nastal na Kersnikovi 4. Že na začetku pa lahko rečemo, da je krivec ostal neodkrit in zaenkrat tudi ne kaznovan.

Stališče Tribune in vse očitke naslovljene na študentsko vlado (ŠV) je predstavila Lara Lah. Janez Drnovšek - minister za založništvo in medije je zagovarjal svoja dejanja in branil čast ŠV, pri tem mu je pomagal tudi njen predsednik Miha Kušar. Svoja neodvisna mnenja pa so zastopali še Peter Mlakar, Mojca Prestor, Matej Kurent in namesto Marjana Jakše (izvršil naj bi odklop telefona), zdaj že bivši direktor ŠOU, Vitomir Šoukal.

Vmešavanje v uredniško politiko

Lara Lah: Zame vmešavanje v uredniško politiko nedvomno pomeni odklop telefona, prepoved distribucije dveh plakatov in izjava ŠV o drugi številki Tribune, ki je bila poslana medijem še preden je vlada Tribuno uradno dobila v roke. To lahko dokažemo z uro na telefaksu v uredništvu Mladine, tja je sporočilo prišlo ob 12.20 uri.

Janez Drnovšek: Nisem se vmešaval v uredniško politiko Tribune, saj sem nastopal kot predsednik Časopisno založniškega sveta (ČZS). Od Gorazda Drevenška sem zahteval poročila o delu Tribune, da bi na njihovi osnovi pripravil gradivo za sejo ČZS. Poročil nisem dobil. Na seji ČZS pa o vsebini in delu Tribune nismo sprejeli nobenega sklepa, ker sem ugotovil, da ostali člani ne delijo mojega mnenja o slabi kvaliteti časopisa. Menim, da ostali člani ne spremljajo problematike okrog Tribune.

Miha Kušar: Študentsko vlado sem zastopal kot njen predsednik in medijem poslal opravičilo.

Sklepi komisije: ŠV je poskusila vršiti pritisk na uredništvo Tribune.

ŠV v sporu s Tribuno ni uporabila običajnega postopka, ker ni najprej za mnenje prosila ČZS. Komisija poziva ministra za založništvo in medije, da kot predsednik ČZS skliče njegovo sejo, na kateri naj Tribuna in ŠV rešujeta vse nastale spore, pa tudi v bodoče naj vse probleme rešujejo v okviru ČZS.

Komentar: Tako Janez Drnovšek kot Miha Kušar mešata vse nivoje in funkcije odločanja. Janez Drnovšek kot minister nima pravice od Tribune zahtevati nikakršnih poročil, te lahko zahteva samo ČZS, ki je imenovan zato, da oceni vsebino in delo Tribune. ŠV pa svoje odločitve sprejema na seji, nikakor jih ne more sprejemati predsednik sam. Tako minister kot predsednik lahko ocenjujeta Tribuno samo kot posameznika, nikakor pa ne s pozicije svojih funkcij, saj je jasno, kateri organ je za to pristojen. Po dobro obveščenih neuradnih virih pa smo izvedeli, da ni iz nobenega zapisnika seje ČZS razvidno, da je bil Janez Drnovšek sploh izvoljen za predsednika tega sveta.

Materialni pogoji Tribune

Lara Lah: ŠOU Tribuni ni zagotovil materialnih pogojev za začetek dela, časopis smo začeli izdajati z enim računalnikom 286 in enim neustreznim tiskalnikom. Omogočena nam je bila souporaba t.i. grafične postaje, ki pa ne zadovoljuje naših potreb, telefonsko linijo pa smo delili še s tremi uporabniki. Janeza Drnovška smo zaprosili za dodatno računalniško opremo, za dve samostojni telefonski liniji in možnost fotokopiranja z lastno fotokopirno kartico. Minister je za odgovor potreboval cel mesec v njem pa je zavrnil vse naše zahteve, zato smo si potrebno računalniško opremo zagotovili sami, s kompenzacijo z Gambitom.

Janez Drnovšek: Telefonska linija Tribune se je kljub velikim odporom ostalih treh uporabnikov odobrila samo Tribuni, za nove pa možnosti ni. Grafična postaja je resnično prešibka, kartico za fotokopiranje sem odobril, vendar nisem odgovoren za njeno izdajo. Tribuna si računalniške opreme ni zagotovila sama, pri dogovorih z Gambitom je sodeloval tudi ŠOU.

Sklep komisije: ŠOU ni zagotovil osnovnih materialnih pogojev za delo Tribune.

Odklop telefona

Lara Lah: Janez Drnovšek je 4. oktobra ob 13.10 uri dal nalog Marjanu Jakši, vodji tehnično vzdrževalne službe, naj v uredništvu Tribune odklopi telefon. Na PTT so nam zagotovili, da ni prišlo do nikakršne okvare ali slučajnega odklopa telefona z njihove strani. Telefon je naslednje jutro ponovno deloval.

Janez Drnovšek: Nisem dal naloga za odklop telefona in prav tako ne za njegovo ponovno priključitev.

Miha Kušar: Marjanu Jakši nisem dal nobenega naloga za odklop, saj takšnega ukaza niti teoretično ne morem dati. Ne vem kakšne razloge za takšno izjavo imajo strokovne službe, sam sem prepričan, da telefon sploh ni bil odklopljen.

Vito Šoukal: Zdaj že bivši direktor ŠOU je na listek zapisal, da je Marjan Jakša na zahtevo Janeza Drnovška in Mihe Kušarja 4. oktobra ob 13.10 uri izklopil telefon Tribuni. "Izklop je trajal do 8.00 ure naslednjega dne. To mi je izjavil Marjan Jakša."

Sklep komisije: Komisija na podlagi vseh izjav ugotavlja, da ni možno ugotoviti, ali je bil telefon dejansko odklopljen, in če da, kdo ga je odklopil. **Komentar:** Marjan Jakša je tistega dne, ko bi moral komisiji podati izjavo, skrivnostno izginil, sumimo da v strahu za svoje delovno mesto. Jasno pa je, da nekdo od vseh poklicanih nedvomno laže, prav gotovo pa to ni Tribuna, ker za to nima nikakršnega razloga ima pa priče, ki lahko potrdijo, da telefon resnično ni delal.

Problem financiranja

Lara Lah: Med Janezom Drnovškom in Gorazdom Drevenškom je obstajal ustni dogovor, da ŠOU za vsako številko Tribune prispeva dotacijo 200.000 tolarjev. Tega denarja ni, zato sodelavcem Tribune ni bil izplačan še niti en honorar. Tisk smo plačali z oglasi in z denarjem od prodaje Tribune.

Janez Drnovšek: Tak dogovor ni obstajal. Dogovorjeno je bilo samo, da naj Tribuna dobi denar za honorarje, vendar šele od druge številke naprej.

Peter Mlakar: Preko ŠOU nisem za Tribuno podpisal še nobenega denarja, razen računov in v bodoče honorarjev. Tribuna v proračunu ŠOU nima konkretne postavke, vendar pa obstaja postavka za ministrstvo za založništvo in medije, kjer je predviden denar za Tribuno.

Sklep komisije: Ugotavljamo, da so bili vsi pretekli dogovori neformalni in poziva oba subjekta, naj vse bodoče dogovore dokumentirata pisno in se držita Pravilnikov in Aktov.

Pripis: V pogovoru za Delo, 2.11., je Janez Drnovšek priznal, da sta se z Gorazdom Drevenškom dogovorila za 200.000 na številko, in dejal: "...za vsako številko Tribuna prejme 200.000 tolarjev. Če to ni bilo narejeno, je treba vprašati Petra Mlakarja"

ŠPELA STARE

DAJ! DAJ! DAAAJ!

Država se ni pripravljena odreči študentskemu denarju

Državni zbor RS je končno opravil prvo branje Zakona o dohodnini, v katerem je po predlogu vlade RS stala tudi formulacija, naj se študentsko delo obdavči. Državni zbor ni sprejel niti vladne koncepcije niti nasprotnega amandmaja, za katerega se je zavzemala ŠOU. Sprejel je kompromisno varianto, po kateri je vlado RS zavezal, naj pripravi predlog po katerem se obdavčijo samo ekstremno visoki dohodki študentov. Stanodajalci pa so ostali brez davčnih olajšav, saj je študentska vlada ta predlog umaknila.

Po besedah Uroša Slamiča, ministra za socialo in zdravstvo študentske vlade, so stališče študentov podprle vse opozicijske poslanske skupine. Koalicija pa se je zaradi tega problema sestala kar petkrat in na koncu sprejela stališče, da popolne neobdavčitve ne sprejme. Po starem zakonu smo študenti plačevali davek na vse dohodke, ki so bili višji od desetih odstotkov zjajamčenega osebnega dohodka. Pričakuje se, da bo vlada RS ta odstotek zvišala na 20 - 30 odstotkov, kar pomeni 260 000 tolarjev. Študentska vlada bo v pogajanjih izhajala iz čimvišjega odstotka, argument zanj pa bodo izračunani stroški študentske košarice. "Vse variante pod 50 odstotki so za nas nesprejemljive, se pravi vsako obdavčenje pod zneskom 438 000 tolarjev letno," je izjavil Uroš Slamič.

Namesto, da bi država stopila na prste tistim, ki preko Študentskih servisov perejo denar, bomo za njihova dejanja kaznovani vsi študentje. Podjetja pa bodo denar prala še naprej, v zneskih, ki bodo bolj porazdeljeni in prilagojeni novim številkam. Za gospodarski kriminal kot običajno plačuje račune celotna družba.

Pobudo, naj se stanodajalcem, ki sobe oddajajo študentom, prizna davčno olajšavo, pa sta študentska resorja za socialo in zdravstvo ter finance umaknila. Olajšava, ki bi si jo stanodajalci na takšen način pridobili, bi bila namreč tako majhna, da ne bi predstavljala motivacije za oddajo sobe študentom. Pri ceni sobe 10.000 tolarjev bi ta olajšava pomenila 400 tolarjev. Kot nadomestilo pa vsi odgovorni parlamentarni odbori od vlade RS zahtevajo izvedbo strategije za stanovanjsko problematiko študentov. Ob sprejemu proračuna bo temu problemu namenjeno več denarja, vlado so tudi obvezali, da pripravi ugodne kredite za študente.

ŠPELA STARE

Mesarsko klanje med ŠOU in študenstkimi servisi

Na uredništvo Tribune je prišlo pismo z mnenjem Mladinskega servisa Velenje o predlogu Zakona o skupnosti študentov. Podpisniki tega mnenja so še nekateri drugi študentski servisi, vsi pa izražajo nestrinjanje s tem, da bi študentski organizaciji podeljevali koncesije servisom. To bi po njihovem mnenju pomenilo koncentracijo denarja v Ljubljani in Mariboru. Menijo, da bi koncesije servisom morala podeljevati država.

"Mladinski servis Velenje je v lasti LDS in se na vse načine bori za svoj status in dobiček," se glasi komentar Uroša Slamiča, ministra za socialo in zdravstvo. V zadnjem času se je na veliko ustanovljalo servise, ki so študentom namenjali zanemarljiv odstotek svojega prihodka, ves preostali denar jim je ostajal kot čisti dobiček. Novi zakon nikakor ne pomeni avtomatično ukinitve tistih servisov, ki so do sedaj sami razpolagali z denarjem. Vsi tisti, ki bodo v roku treh mesecev po sprejetju zakona uskladili svoje akte bodo koncesijo dobili. ŠOU ne bo izvajal nikakršne centralizacije denarja in oblasti, koncesije bodo servisom podeljevali pokrajinski klubi študentov, ki bodo dobili tudi njihov denar.

Po besedah Uroša Slamiča so študentski servisi na Primorskem brez pretresov in ob soglasju Občinskih odborov LDS prešli v last pokrajinskih študentskih klubov. "Nekateri pa se zakonu ne nameravajo podrediti, saj brez dobička ne vidijo več razloga za svoj obstoj," je povedal Slamič in dodal: "Dolgoročno gledano je to pismo dokazni material, ki bremeni vse njegove podpisnike."

ZADNJI VZDIHLJAJI PARLAMENTA

Študentski parlament je zasedal kar dve zaporedni sredi 13. in 20. oktobra. Poslancem in študentski vladi se je očitno tik pred izvolitvijo novega parlamenta izredno povečal interes za delo. Neprestani nizki udarci in nesramna podtikanja pa so jih zblížali do tolikšne mere, da si bodo privoščili zaslužen trodnevni počitek na Rogli.

PENZIJA: Mandat sedanjega parlamenta se bliža koncu, naši dragi poslanci pa so se odločili, da jim za njihove zasluge pripada nekakšna pokojnina (beri dodatni privilegiji) in to v obliki prostega vstopa v Klub K4. Vsi delavci ŠOU, člani vlade in parlamenta imajo tako v času funkcije ali mandata in še naslednjih 9 let prost vstop v K4, po šestdesetem letu pa "zlato" vstopnico. Predlog poslanca Zorka, da naj bi to veljalo tudi za vse njihove bližnje sorodnike in domače živali, pa ni bil sprejet.

NE BI ŠE ŠLI: Za začetek zadnje seje študentskega parlamenta pa je poslanec Stankovič izrazil dvome o učinkovitosti letošnje predvolilne kampanije in predlagal prestavitev volitev za štirinajst dni. Zahteval je tudi, da naj bodo pri primarnem štetju glasov prisotni tudi kandidati, pri sekundarnem pa mediji. Tako naj bi bila onemogočena manipulacija z glasovi. Študentski parlament teh predlogov ni sprejel. Vprašamo pa se lahko, zakaj se poslanci o spremembah Volilnega pravilnika pogovarjajo teden pred volitvami, čeprav so za to imeli celo leto časa.

SVOBODA OSVOBAJA: Kot uvod v drugo točko dnevnega reda pa je parlament sejo zaprl za javnost, z obrazložitvijo, da gre za interne zadeve ŠOU. Ta skrivnostna zadeva pa je bil predlog študentske vlade za predčasno razrešitev direktorja ŠOU mag. Vita Šoukala. Direktor je bil res

osvobojen svojega dela, pričakujemo pa lahko javni razpis na njegovo mesto.

RADIO: Parlament je sprejel še Akt o ustanovitvi Radia Študent in posledično rebalans proračuna, ki je potreben predvsem zaradi financiranja Radia Študent. Tako so se srečno končale peripetije med RŠ in njegovim ustanoviteljem, čeprav je tudi ta Akt samo začasen.

MI: Parlamentarna komisija za preiskovanje Tribune pa je podala svoje zaključno poročilo, ki ga je parlament sprejel. Ni pa sprejel predloga poslanca Stankoviča, ki je slišal izjava Marjana Jakše o odklopu telefona, naj parlament obsodi lažna pričevanja Janeza Drnovška in Mihe Kušarja.

MONEY, MONEY, MONEY: Za konec je parlament razdelil še nekaj denarja projektnim delavnicam. Sprejeli so sofinanciranje predstavitvene kasete Fakultete za strojništvo, izdelave dresov hokejske ekipe ŠOU (njen trener je predsednik finančne komisije, ki izbira projekte), izdaje priročnika za fitnes vadbo, sofinanciranje lutkovne predstave in pomoči študentkam materam. Zavrnili pa so projekt razvoja novih slovenskih izdelkov (ŠOU ne financira zasebnih profitnih projektov), seminar za študentsko družabnost (projekt za "žuranje") in projekt za pomoč pri vključevanju brucev v študentsko dejavnost.

ŠPELA STARE

PISMO UREDNIKA IN BRALCA

V zadnji Tribuni in nekaterih dnevnikih (Delo, Republika ...) sem prebral, da je Janez Drnovšek komuniciral s predstavniki Tribune kot predsednik časopisnega sveta in ne kot študentski minister za informiranje. Ker mi je ta podatek nov, prosim kolego Drnovška, naj Tribuni posreduje zapisnik seje časopisnega sveta, kjer je bil izvoljen za predsednika.

Gorazd Drevenšek

ODPRTO PISMO ŠOU

V imenu UO ŠOLT, ki zastopa 700 (sedemsto) prostovoljnih članov ŠOLT - študentov, ki so po avtomatizmu domnevno tudi vaši člani, zahtevamo odgovor v pisni obliki na naslednja vprašanja:

1. Zakaj se v poslovnem smislu ne vedete kot normalen partner?

Po dogovoru o sodelovanju med ŠOLT in ŠOU ste prispevali pri ceni jezikovnih tečajev, ki smo jih organizirali za študente, tako da je bila cena nižja. Dogovorno so se pogodbe podpisovale predhodno za vsak mesec posebej. Novembra in decembra 1992 ni bilo mogoče dobiti gđe. Kompanove, da bi podpisala pogodbo za naslednji mesec. Po dogovoru z direktorjem skupnih služb ŠOU, g. Šoukalom, smo študentom zaračunavali, kot da bi bila pogodba podpisana. G. Šoukal je zagotavljal, da je podpis pogodbe le formalnost, in da med poštenimi ljudmi beseda velja prav toliko kot podpis. Na tak način smo naše dejavnosti izvajali v novembru in decembru 92 ter januarja 93. Mukoma smo dosegli, da ste poravnali razliko v ceni le za leto 92. Januar 93 je ostal še vedno odprt.

Z g. Zoretom smo se dogovorili o ponovnem sodelovanju pri izvedbi jezikovnih tečajev. Dogovorjene so bile vse podrobnosti pogodbe, vključno z dikcijo posameznih členov. Zaradi pomanjka časa smo nemudoma pričeli z oglaševanjem in plakatiranjem. Dogovorjeno je bilo, da naslednji dan podpišemo pogodbo. Naslednji dan je pri g. Šoukalu čakala pogodba, ki ni bila v dogovorjeni obliki. Na zahtevo in s soglasjem g. Šoukala je vaša nameščenska pravila pogodbo v dogovorjeno obliko, ki smo jo z g. Šoukalom podpisali v štirih izvodih. Na njegovo prošnjo so vsi podpisani izvodi ostali

v vaši hiši, da jih pregleda še g. Zore. Naslednji dan je g. Zore v spremstvu g. Bricmana prinesel izvod pogodbe, kateri so zamenjali prvo stran. Spremenjena je dikcija člena, ki govori o cenah. Sprememba je narejena v tem smislu, da se ne vidi povsem jasno, da razliko v ceni med "zunanji" in študenti krijeta obe pogodbeni stranki v enakem deležu, kar ustreza dejanskemu stanju. Na vprašanje: "Zakaj ste zamenjali prvo stran že podpisane pogodbe?" je g. Zore odgovoril: "Zato, da ne boš mogel mahati pred nosom Puharci (gospe Jožici Puhar ministrici za delo, op.p.), pri prošnji za pridobitev koncesije za Študentski servis ŠOLT za naslednje leto."

Zaradi naše odgovornosti do tečajnikov smo morali to poniglavo požreti.

2. Zakaj ste lani ukinili vaš prispevek k učenju vožnje z motornimi vozili in za računalniške tečaje?

Kljub izrednem interesu študentov (vaših avtomatičnih članov) ste enostransko prekinili sodelovanje pri izvajanju poučevanja kandidatov za A in B kategorijo z izgovorom, da to ni stvar, ki bi jo bilo potrebno podpirati. Pozneje ste sklenili podobno pogodbo z zasebno avtošolo.

3. Zakaj ste uničili knjižnico s strokovno literaturo in nas ovirate, da bi jo odprli, kljub jasno izraženemu interesu študentov prebivalcev Študentskega naselja v Rožni dolini?

Pri prehodu Obštudijskih dejavnosti Študentskih domov k ŠOU je v naselju ostala knjižnica, ki je ŠOU ni hotel prevzeti, ker knjige študentov pač ne zanimajo. Za potrebe ŠOU smo pri pripravi okrogle mize "Obštudijsko izobraževanje študentov" izvedli anketo med študenti. Na vprašanje "Ali študentsko naselje v Rožni dolini potrebuje

V temne zarje?

Ko Tribuna - z enotedensko zamudo, predvsem zaradi tega vprašanja - odhaja proti Mišmaševi tiskarni, še vedno ni jasno, kakšna bo usoda osemnajst tisočev izvodov prejšnje številke, ki naj bi jo že pred tedni dobili vsi študentje ljubljanske univerze. Volitve so mimo in nevarnost, da bi članki o iskanju Kristusa in totalitarnih popadkih sedanje študentske vlade škodili krščanskim kandidatom, najbrž tudi. Govori se, da so "črni" na volitvah srečno zmagali in da bo popravljena sedanja postava študentske vlade vladala še naslednje leto.

Ker je temelj totalitarne norosti prepričanje, da je vladajoči bog in batina, si ne upam ugibati, kakšna bo usoda teh skladovnic Tribun. Morda se bo mali Jani Drnovšek udobrovoljil in jih dal razposlati po Sloveniji. Morda bodo šle v star papir. Morda so že na poti in bomo naslednji teden lahko z olajšanjem rekli, da številke Tribune izhajajo po vrstnem redu, čeprav z malo zamude.

Jani Drnovšek, ki je po svoje čisto simpatično bitje dečkastega videza, je s to "časno zaplembo Tribune", če povzamem komentar iz DELA, postal simbolna oseba za strah in nezaupanje, ki ga laični mladi ljudje tako pogosto čutijo do katolikov. Včasih sem misli, da brez razloga. Nisem ga šel vprašat, kaj JE oziroma kaj BO storil. Prvič, ker ne verjamem več, da bi mi povedal resnico, in drugič, ne želim tvegati, da bi se kak agresiven primitivec iz študentske vlade fizično spravil name, ker sem po njegovi prostodušni percepciji levičar in celo komunist. Zdravstvenega zavarovanja nimam urejenega in ne bi želel preizkušati, koliko je ostalo od srednješolskega karateja. Kaj si mislim o politikih, s katerimi se lahko varno pogovarjaš le v spremstvu prijatelja s črnim pasom, menda ni treba ugibati.

Ne vidijo se, to je hudič.

Kot mi ni jasno, ali moram Janija res jemati kot hinavsko figuro, zmedeno od maligne ideologije, ali gre še vedno za mešanico naključij, nesporazumov in nerodnosti, mi ni jasno, kako naj gledam politiko krščanskih v slovenskem merilu, in mi tudi ni jasno, kaj bo še ena krščanska študentska oblast pomenila za Tribuno in svobodo mišljenja v študentskem prostoru. Vem pa, da je bil "včasih" študentski prostor testirna politična politika, in da se je dalo po dogodkih na univerzi napovedovati - z nekajletnim premikom - dogodke v nacionalnem prostoru. Vem tudi, da so vprašanja o namenih in kredibilnosti političnih kristjanov in Cerkve na Slovenskem kaj podobna vprašanjem, ki nam jih tukaj na univerzitetnem peskovniku postavlja kolega Jani.

Kako nagravna zadeva, videti živega znanca kot simbol.

Preprosto povedano, morda bodo v naslednjih dveh mesecih Tribuno sfukali, morda se bomo sesuli sami, in morda bo deus-ex-machina prinesel happy end.

Karkoli pa se bo že zgodilo, bo poučno. Drznil bi si celo napovedati, da bo letošnje ravnanje mladih katolikov na univerzi vplivalo na počutje in kredibilnost njihovih starejših kolegov pred naslednjimi nacionalnimi volitvami kot tudi na zaupanje civilnega prostora do cerkvenih.

Narod naš dokaze hrani.

Težava pravkar minulih volitev je seveda v enobarvni volilni komisiji, ki je prelomila iz 80. let prinešeno tradicijo, da morata glasove šteti obe strani. Bullshit, fantje, če bi na ta način izgubili, bi vam vsi verjeli, da ste poštene. Če pa ste goljufali, je to katastrofa.

Samo Resnik

knjižnico s strokovno literaturo" je večina odgovorila pritrdilno. Glede na dejstvo, da imamo 2000 še vedno uporabnih knjig, regale, prostor in člana, ki je pripravljen in sposoben voditi knjižnico, vi pa založniško dejavnost, denar in vpliv na fakultetah, kjer izdajajo najbolj iskano literaturo, je zločin, da ni bilo mogoče doseči minimalnega konsenza o odprtju knjižnice.

4. Zakaj je domnevna predstavitev "Pravilnika o ŠOLT" poslancem državnega zbora, ki ga je domnevno izdelal vaš svetovalec g. Tone Bricman, tako razburila duhove na ŠOU, da nas po Zoretovih besedah nameravate "zjebati"?

Dogovori o tesnejšem sodelovanju med ŠOLT in ŠOU trajajo že dalj časa. Pogoj ŠOU-a za sodelovanje je ali priključitev ŠOLT k ŠOU ali nič. Ker je za ŠOLT vsebina dogovora pomembnejša od oblike nismo izključili niti te možnosti, kljub temu, da se s tem zavestno odrekamo samostojnosti.

Po pretečenem roku, ki ste si ga zadali, smo dobili izdelek, ki ni precizen, in s postavkami, za katere je bilo na sestankih izrečeno, da so za ŠOLT povsem nesprejemljive. Izdelek z delovnim imenom "Pravilnik o ŠOLT" ni podpisan.

27. 09 je bila v državnem zboru prva razprava o Zakonu o študentski skupnosti. Po besedah g. Zoreta naj bi imele vse poslanske skupine fotokopije "Pravilnika o ŠOLT", ki naj bi ga tja dostavil ŠOLT in na tak način skušal že na začetku preprečiti morebiten poznejši sprejem zakona.

- Papir ni ne podpisan, ne žigosan in kot sredstvo za "nagajanje" ni vreden nič.

- Do takrat smo bili prepričani, da ste ga izdelali z dobrimi nameni in po svojih najboljših močeh

- Zakon smo razumeli kot možnost za celovito rešitev študentskega vprašanja, kar je tudi v našem interesu in bi ga kot takega podprli.

- Ker menite, da vas vaš izdelek lahko kompromitira je jasno, da ni pisan z dobrimi nameni.

- Na zakon enostavno ne moremo gledati drugače kot izključno na sredstvo za legalizacijo početja ŠOU, ki pa je kot tak za ostale Študentske organizacije in študente nasploh, nesprejemljiv. Predlog zakona ne omogoča študentom svobodnega združevanja. Avtomatično članstvo vseh študentov v ŠOU je celo protustavno.

Prepričani smo, da v državnem zboru ni bilo Pravilnika o ŠOLT, ampak da so se s povečano možnostjo legalizacije ŠOU, povečali tudi vaši apetiti in nestrpnost.

Sodelovanje med obema študentskima organizacijama nikakor ni steklo. Odnose ste pripeljali do točke, ko niti že pregovorna potrežljivost predstavnikov ŠOLT-a ne pelje nikamor. Po telefonskem klicu g. Zoreta na ŠOLT 28. 09. 93 možnost združitve obeh organizacij limitira k vrednosti nič.

za ŠOLT
predsednik UO
Boris Tomašič

PS. Pismo z nekoliko razširjeno vsebino smo dostavili:

- vladi ŠOU
- parlamentu ŠOU
- Svetu ŠOU
- direktorju skupnih služb ŠOU.

Odgovor smo prejeli le od g. Marka Kušarja, predsednika študentskega parlamenta. Žal je odgovoril le na eno samo vprašanje. Hvala, Marko.

NJAM NJAM

AAA - FER ^N	40	293
Agrobar	35	300
AM Trade	65	360
DD Bežigrad	50	300
BF Domžale	145	399
Črnuče	175	500
Gostinstvo Čučnik	50	330
Dairy Queen ^S	70	320
Daj-dam	55	385
Deri	50	300
DIC ^N	0	245
Figovec	180	490
Halo pizza	135	440
Ica	110	380
Inter Europ	45	330
Intermarket	60	330
Katrc	125	420
Ko-Ra bar	155	450
Klasje	65	335
Litostroj	50	300
Ljubljana	35	340
Maximarket	90	400
Merkator - Nebotičnik	90	400
Novi Marn	80	350
DD Novo mesto ^N	50	300
Papino - dostava na dom	195	470
Parma ^S	60	310
Pinki - Bežigrad	70	340
Pinki - dostava na dom	170	460
Plava laguna	70	360
Plečnikov hram	90	380
DD Poljane ^N	0	250
Resta	65	340
Semenišče ^N	10	260
Strojna fakulteta	50	300
Vič	50	320
DD Vič	10	280
Vinska trta (Vrba)	35	300
DD Železničar ^N	0	210

OPOMBE:

^N Samo za notranje študente tj. študente, ki tam živijo oz. študirajo
^S Največ pet bonov na mesec

PRODAJNA MESTA

Kersnikova 4: pon.-čet. 8.00-19.00,
 pet. 8.00-14.00, tel.: 318-454
 Rožna dolina, blok 4: pon. - pet. 8.00-
 12.30, tel.: 271-473

njaMB njaMB

tokrat žal odpade, ker žal nismo
 dobili cen mariborskih bonov. Žal.

NEVROZA.

prijetno branje
 med kosilom.

PA JABOLKA?

PRAVAC: JUŽNA TIROLSKA

Če je v tebi avanturističen duh in če na jesen nimaš nič pametnejšega početi, kot da si malo nor in brez ficka v žepu bluziš po Ljubljani. Pa če bi rad zaslužil toliko, da bi lahko mirno prežural zimo, ne da bi preveč garal, plus, če bi se rad še za pet kil zredil, potem...

Potem potrebuješ dobrega prijatelja, ki bi ti posodil 300 DEM, ki mu jih, če ti stvar ne uspe, lahko takoj vrneš (če uspe, pa z obrestmi). Rabiš še šotor in par stvari za preoblečt (saj veš: anorak, pa neki gat in štumfov, plus zobna krtačka, pa mogoče žajfa). Če si obvladaš še gorilnik s kartošo in piksne s futrom za par dni, pa če se ti da vzeti še kak pulover, lahko okoli 15. septembra odrineš iz svoje "prijazne" domovine v "kruto" tujino. Via Italija!

Odločili ste se, da greste z avtomobilom?! To je v bistvu najboljša rešitev, samo bencin ni zastoj. Izogibajte se avtocest, ker v Italiji to kar nekaj stane (denar ti pa lohki tudi za kej druga prou pride). In če nimate Land Roverja, je bolje, da greste del poti skozi našo severno sosedo, ker ima lepše in predvsem bolj vodoravne ceste (pa cenejši bencin). In še bližje je!

Orientirajte se proti Bolzanu in vozite skozi Villach, Spittal, Lienz in mejni prehod pri Sillianu... BZ (350 - 400 km).

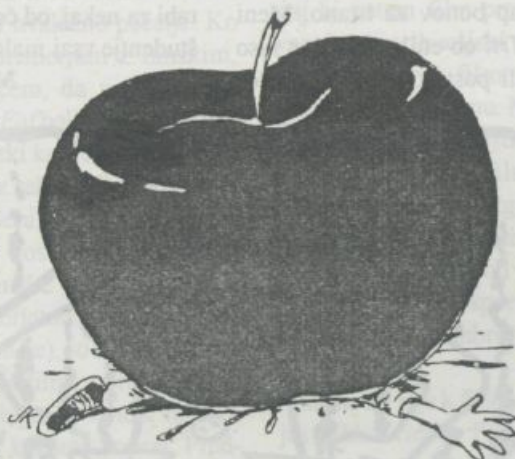
Malo pred slovensko-avstrijsko mejo napolnite rezervoar z gorivom in takisto naredite tudi pred avstrijsko-italijansko mejo. Se splača!

Avto naj bo soliden. Fičo ni najboljši (smo preverili). Če potujete z golfom, ti vsaj na naši meji ne prekopljejo in ne razmontirajo celega avtomobila (ker si Čeh...).

Pred vstopom v Italijo zmečite iz

avtomobila in žepov vse, kar je vsaj malo podobno mamilom, alkoholu ali orožju. Cariniku se ne sme niti ga ne glej preresno. Ne kaži mu tolarjev; vsak mu mora najmanj s 300 DEM mahat, pa še to je glih za glih.

Potem, ko pridete v Brasanonne, pa v Bolzano. Boste same jabke vidli. No, pelte se do Meranoa, potem pa lahko začnete iskat delo. Uh, sej res! Fino je, da zna kdo vsaj malo nemško. Da se pa

tudi z rokami razložit, saj vsi vejo, da si Čeh al pa Rus. Kaj pa Čehi delajo na Južnem Tirolskem, takrat ko jabolka zorijo, pa vsi ptiči... čiv, čiv, čiv...

Torej poiščite prvo zadruho, kjer jabolka odkupujejo, stopite do sprejemne pisarne in rečete: "Mi tuki za arbajten - apfelen fliken." Potem čakate tam in vsakega kmeta, ki jabolka pripelje, vprašate, če vas nuca.

Slej ko prej boste dobili delo ali pa informacije, kje se da delo hitreje dobit. Če pa vas pobara policaj, mu povejte,

da iščete avtokamp, za spočit se od dolge poti (slabo vreme pa slabe ceste...), ker greste naslednji dan k prijateljem, ne vemkam.

Ko boste po nekaj urah (dneh), dobili delo, recite, da bi delali za 9000 ITL na uro. Kmet vam bo ponudil 7.800 ITL (7.8 DEM). Sprejeto! Ko boste po kakšnih štirih tednih nehali delat, bo kmet zaokrožil na 8000 ITL, če ste bili pa zelo pridni (se reče skoraj garači), boste tudi 9000 ITL ali več na uro dobili.

Za hrano se probajte zmeniti na domačiji, ker tudi kmet ve, da ni dobro, če te policaji vsak dan v mestu gledajo in kej zavohajo. To ga stane tri milijone ITL po na črno zaposleni osebi.

Če pa boste morali streho in hrano poiskati sami, stane kamp od 2000 do 4000 ITL po osebi, šotor pa okoli 3500 ITL, da se tudi švercat, ni pa priporočljivo.

Če vam uspe ostati na kmetiji, boste vsaki dve uri pojedli dvakrat preveč hrane, proti temu, kolikor jo vaše telo potrebuje. Plus to boste večino časa delali v dežju (oktober!) in boste debeli in svinjski kot prašiči prišli v našo bogato državo, kjer si boste lahko za 1 DEM kupili ali pločevinko piva ali liter bencina ali pol kilograma kruha.

Koliko bo mark?

Dela se od 10 do 12 ur na dan, če ste vztrajni, tudi šest tednov non-stop. Zračunajte pa sami.

Se vidimo naslednje leto!

D. Kalašnikov

ŠTUDENTSKI SERVIS ŠOU

Borštnikov trg 2, poleg gostilne Pod Lipco, kjer lahko študenti jejo za bone od Viča in dolgo čakajo na kosilo, Ljubljana,

tel.: faktorni oddelk: 125-50-21, posredovalnica sob: 125-40-62.

Odprto od ponedeljka do petka od 7. do 14. ure, popoldan od 14.30 do 17. ure.

ZAPOSLITVE

Po celi Sloveniji iščejo zastopnike za slovensko revijo BIRO OFFICE, ki je namenjena pisarniškem poslovanju. Informacije dobiš na Študentskem servisu.

Študentski servis še vedno išče študentke, ki so sposobne samostojno opravljati delo poslovnih sekretark. Dekleta lahko dobijo delo v administraciji, strežbi, delo varuhinj v vrtcu in poučevanje slovenščine.

Fantje pa lahko dobijo delo v proizvodnji in selitvah. Informacije o zaposlitvah, za katere iščejo več študentov ali pa zahtevajo posebna znanja, Študentski servis objavlja tudi na naslednjih pikicah:

- info točke v študentskih naseljih in na Kersnikovi 4

- prodajna mesta za bone

- oglasne deske na fakultetah.

Telefon je 221-215 in 221-231.

DENAR

Nudijo denarno pomoč. Višina posojila je 7.500 tolarjev.

SOBE

V posredovalnici sob imajo na razpolago 26 stanovanjskih enot oziroma 50 ležišč. Povpraševanje in ponudba sta manjša kot v preteklem mesecu. Zdaj imajo predvsem dvoposteljne in enoposteljne sobe.

Posredovalnica sob deluje v prostorih Študentskega servisa od ponedeljka do

petka od 8. do 14. ure. Posredovanje je brezplačno. Do zdaj je bilo oddanih 120 stanovanjskih enot. Telefon je 125-40-062.

NEVROZA
NEVROZA

MENZE: DALJE

Kosilo stane isto kot pica, ocvrt sir in druge specialitete študentske hrane. Nikakor mi ni jasno, kako jim uspe tako natančno zvagati makarone s prelivom ter solato in na drugi strani sir, da pridejo do identične vrednosti 330 tolarjev. Morda sem preveč picajzarski, toda meni gre enostavno na jetra, če nekdo služi na moj račun.

Kako je mogoče, da stane ocvrt sir v menzi na Fakulteti za strojništvo samo 180 tolarjev in kosilo 280? Menza na strojni fakulteti je, izmed omenjenih štirih, edina vredna svojega imena tudi po cenah. Ceneje ali za enak denar kot v ostalih treh menzah, boste jedli tudi pri Starem tišlerju, v Parmi, v Triglavski restavraciji in v nekaterih gostilnah na Viču. Dejstvo je, da z boni samimi ni nič narobe. Narobe je to, da so postali sredstvo, s katerim se da "mlatiti" denar na študentih. Če so cene tako visoke kot so, bi moral biti tudi nivo postrežbe takšen. Kdor v "rush hour" je v Pinkiju za Bežigradom ve, kako težko je tam goltati sicer dobro hrano, saj prostora med stolom in

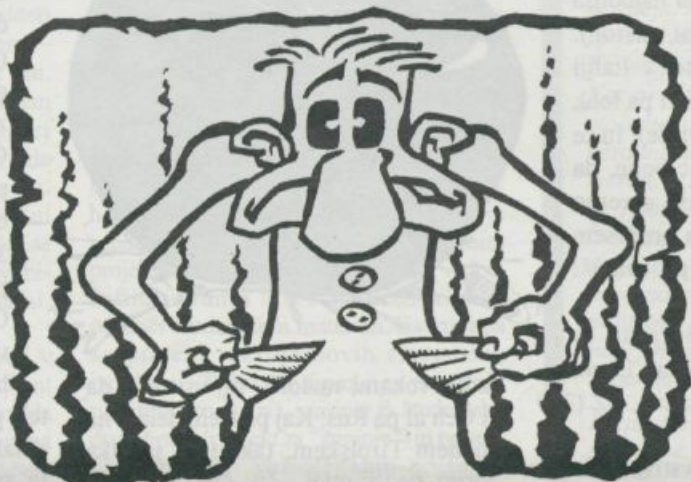
mizo ob vsem drenjanju ni nikakor dovolj za požiranje in dihanje hkrati. Poleg tega ti nad glavo s pladnji opletajo nesrečneži, ki si svojega prostora niso uspeli izboriti.

Seveda pa niso samo menze tiste, ki zaslužijo kritiko. Tudi v nekaterih gostilnah se moraš kot uživalec hrane na bone neusmiljeno spopadati z natakariji. Kot študent si ponekod obravnavan kot "drugorazredni" gost. Nek znanec mi je povedal, da mu je natakarij v eni izmed gostiln na Viču porinjal odkup bonov za hrano. Meni pri Trti ob enih popoldne niso hoteli postreči s kosilom, češ

da ga več ni, kmalu zatem pa so z njim postregli moškima pri sosednji mizi. Po dobri postrežbi slovi sicer malce dražji Novi Marn. Za kanček balkanizma pa so pri vsej stvari poskrbeli tudi mladi birokrati na Kersnikovi 4, ki so s svojo polurno pavzo postali že legendarni.

Ne vem, kako je to pravno urejeno, toda ko gledam, kako denar vsakodnevno frči v blagajne študentskih menz, pomislim, da bi mi bilo lažje pri srcu, če bi bila lastnik menze fakulteta, univerza ali študentski domovi. Kakovost prehranjevanja se s tem sicer ne bi dvignila, toda denar bi imel vsaj možnost, da se uporabi za nekaj, od česar bi imeli študentje vsaj malo koristi.

Matjaž Gerl

ŠOLT

Cesta 27. IV. 31, Rožna dolina, Ljubljana, blok VII, telefon 268-128 in 271-187.

ŠTUDENSKI SERVIS

Odpri je od ponedeljka do četrtega od 7. do 16. ure, petek in sobota od 7. do 13. ure.

Na delo ne boš čakal v vrsti, temveč te pokličejo po telefonu. Za vpis v Šoltov študentski servis rabiš osebno izkaznico, indeks ali potrdilo o šolanju, sliko, 200 tolarjev za članarino in številko žiro računa ali poljubne hranilne knjižice. Ko pa si včlanjen v Šolt, imaš popuste pri vseh njihovih dejavnostih. Ponujajo tudi ekskluzivna dela, na primer 20 dnevno delo v Rusiji, ki ti prinese 1.500 markic.

TEČAJI JEZIKOV

30 urni tečaj je stal 8.000 tolarjev za neštudente in 6.000 za študente. Razlika med 8.000 in 6.000 tolarjev sta plačevala ŠOLT in ŠOU, vsak 1.000 po glavi študenta. Kako bo naprej, pa ve mogoče Bog ali pa celo Hudič. Kajti ŠOU in ŠOLT še zdaj nista uspela pripeljati svojega dogovora o sofinanciranju

tečajev do uspešnosti. Torej, nove cene ne vemo. Nov začetek tečaja bo 6. decembra, vpisi se začnejo tri tedne prej in bodo trajali do polnitve vseh mest. Na teh tečajih se lahko učite angleščine, italijanščine, francoščine, španščine in nemščine. Predavajo študentje višjih letnikov in tisti, ki so študij že končali. Izvaja se dvakrat na teden po dve uri. Plačal boš lahko v dveh obrokih, pol takoj, pol čez mesec dni.

AVTOŠOLA

Avtošola je pridobila novega člana, novi beli AX. Obljubili so nižje cene, prej je ura vožnje stala za študente-člane 1.200 tolarjev in 1.300 za zunanje, kakšne bodo nove cene, pa bomo še izvedeli in Ti povedali. Cel izpit lahko narediš na kredit, ki ti ga da ŠOLT. Inštruktorji so nagrajeni po uspešnosti. Čim manj prevozakanih ur do uspešnega izpita na Roški, več denarja dobi inštruktor.

RAČUNALNIŠTVO

Študentje imajo 24 ur na dan

na razpolago 3 računalnike. Ena ura stane 70 tolarjev. Organizirajo računalniške tečaje WORD-a.

SELITVE IN PREVOZI

Ponujajo avtoprevoznika in študente-težake.

FOTOKOPIRANJE

Za člane stane fotokopija 6,50 tolarjev, za nečlane pa 8. Delovni čas je vsak dan od 10.00 do 20.15, v petek od 10.00 do 12.00.

FOTOGRAFIJA

Imajo dve temnici, v katerih lahko študentje razvijajo. Ura stane 30 tolarjev. Delovni čas je 24 ur na dan.

STROJEPISJE

30 urni tečaj stane 6.000 tolarjev.

TURIZEM

Organizirajo koncerte, športne prireditve, strokovne ekskurzije za gimnazijce. Vse informacije dobite v Rožni dolini, na Cesti 27. aprila 31. Telefonko je 268-128 in 271-187.

POPUSTI

SMG

Ker si študent, dobiš vstopnico za 300 tolarjev, to pomeni 200 tolarjev prednosti pred "odraslimi".

Opera in balet

Za redne karte lahko študent uveljavi 30% popust za vsako predstavo. Ta popust velja za drugo in tretjo kategorijo sedežev. Če si želiš 50% popust, ga lahko dobiš preko ŠOUa.

Cankarjev dom

Če si želiš ogledati predstavo, koncert... v Cankarjevemu domu, lahko dobiš v info točki na Kersnikovi 4 od 10 do 50% cenejše karte. Za dvig takelele cenejše karte imej s seboj potrjen indeks ali študentsko karto. Za Klub Cankarjevega doma cenejših kart ni.

Vlaki

Slovenske železnice Ljubljana nudijo ugoden NAKUP MESEČNIH, TEDENSKIH IN LETNIH VOZOVNIC ZA VOŽNJO Z VLAKI. Nakup mesečne ali študentske vozovnice z mladinsko izkaznico ti prinese 40% popust. S to izkaznico lahko kupiš tudi tedenske izkaznice. Letne vozovnice omogočajo učencem, študentom in dijakom neomejeno število potovanj v drugem razredu vseh vrst vlakov razen Zelenih vlakov, InterCityja in JuroSitija. Če letno vozovnico kupiš v enem obroku, plačaš osem mesečnih vozovnic namesto dvanajst. Dijaki in študenti, ki potujejo večinoma ob koncu tedna, imajo z mladinsko izkaznico 30% popust.

Popusti preko Trojan

SNG Celje nudi študentom 20% popust pri nakupu vstopnic za gledališke predstave. SNG Maribor omogoča študentom, da pol ure pred predstavo kupijo "vroče vstopnice" za polovično ceno. Vstopnice za stojišča pa lahko dobijo po ceni, ki znaša tretjino običajne.

ŠPORT

Rafting

Soča rafting organizira rafting in šolo kajaka. Priskrbi kanu opremo, hydrospeed, gorsko kolo, bovski superspust.

Kako na izlet? Ob dogovorjeni uri se zberete pri recepciji hotela ALP v Bovcu, kjer vam vodniki razdelijo vso potrebno in obvezno opremo: neoprensko obleko, vetrovko, rešilni jopič in čelado. Na štartu se preoblečete, nesete čoln do vode ter prisluhnete vodniku, ki vam teoretično in praktično razloži način veslanja ter poda vse potrebne informacije za varno vožnjo. Sledi ura veslanja in kopanja po brzicah. Pri kombiju, ki vas čaka na cilju, se preoblečete.

Izleti so vsako soboto in nedeljo ob 10. ali 14. uri. Za skupine, večje od 12 oseb, je izlet možen tudi med tednom. Informacije po tel.: 065/86-040.

Badminton

Tečaji (začetni in nadaljevalni) potekajo pod strokovnim vodstvom člana reprezentance Slovenije v badmintonu, v telovadnici OŠ Danile Kumar za Bežigradom, 7-krat po eno uro in pol ob sobotah oz. nedeljah, od oktobra preko celega leta. Imajo dva termina: sobota od 17. ure do 18.30 in nedelja od 18. ure do 19.30. V primeru velikega zanimanja bodo organizirali nove termine. Cena tečaja je 3.000 SIT. Vse informacije o tečajih in nakupu opreme po telefonu 372-141.

K4

10.11.	19.30	Iztok Vodišek (violina), Ivan Šostarič (violončelo), iz cikla Mladi mladim
20.11.	19.30	Francisco Araiza (tenor), ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, dirigent: Marko Letonja W. A. MOZART, C. M. von WEBER, J. MASSENET, G. VERDI, G. BIZET, P. MASCAGNI, U. GIORDANO
18.11.	17.00 in 18.30	SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA, dirigent: Andraž Hauptman VSTOP PROST

Okvirna tedenska shema K4:

pon.	21.00 - 1.00	Od K4 do večnosti (Cave, MacGowan in Matics na New Age toboganu).
tor.	22.00 - 2.00	Jim Beam scena (degustacija Jim Beama & co. und koncerti).
sre.	22.00 - 2.00	Cesta 66 (rock med 1950 in 1996)
čet.	22.00 - 3.00	Študentski Ritm 'n' Žur (zelene zamorklje, dugme, čevapčiči in irsko pivo).
pet.	22.00 - 4.00	Dance machine (med stroji in rock'n'rollom).
sob.	22.00 - 4.00	Sunless Saturday (MTV sonce noče zaiti).
ned.	22.00 - 4.00	Roza Disko (The Besssssssssst)

KUD

razstave

9.11. do 20.11.	Fotodelavnica
-----------------	---------------

koncerti

12.11.	20.00	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, dirigent: Marko Letonja flavta: Michael Martin Kofler I. Petrič: GALLUSOVE METAMORFOZE, J. Rodrigo: PASTORALNI KONCERT ZA FLAVTO IN ORKESTER S. Prokofijev: SINFONIJA ŠT. 7 V CIS - MOLU
15.11.	20.00	Ray Anderson's Alligatory BAND, jazz

predstave

13.11.	18.00	Trnkova sobotaža (lutkovne predstave za otroke)
20.11.	18.00	Trnkova sobotaža (lutkovne predstave za otroke)
27.11.	18.00	Trnkova sobotaža (lutkovne predstave za otroke)

predavanja

10.11.	20.00	Rastko Močnik: V lastnem soku
17.11.	20.00	Braco Rotar: Mentalno okolje

Preživeli smo še 4. Mednarodni festival avtorskega filma - Film art fest (kasneje Faf) ali tudi Praznik dobrega filma, kot je bilo zapisano na plakatu, ki je obveščal o Faf v Cankarjevem domu.

Odvrtelo se je 34 filmov (od napovedanih 36), odpadla sta namreč dva - Sanje v Arizoni in Barabe. Sam sem si jih ogledal 20 filmov (po vseh bi se mi lahko še zmešalo). Med njimi je bilo nekaj res takšnih, ki jih ne sme zamuditi noben filmar, cineast. Že pred festivalom sem pisal o štirih sekcijah, v katere so bili filmi Faf razdeljeni - *Predpremiere*, *Perspektive*, *Fokus* in *Retrospektiva*. Iskanje rdeče niti, podobnosti med vsemi filmi ni lahko niti hvaležno početje. Ko festival primerjam z lanskim, lahko rečem, da so bili filmi lanskega Faf bolj umetniški - art, bolj estetski kot letošnji (izjema so filmi iz sekcije Fokus). To pa še ne pomeni, da filmi letošnjega Faf niso dosegali kakovostne ravni filmske umetnosti. Nasprotno. Verjetno zgolj naključno (ali pa tudi ne), so bili prvi teden na sporedu filmi, polni krutosti, nasilja, ubijanja, vendar ne tako morbidni kot leto poprej. Predvsem zato, ker so bili letošnji filmi izbrani po konceptu oziroma ključu, ki bo še bolj dodelan v naslednjih letih Faf. Film drugega tedna so bili "veseli", zabavni, z več humorja (Belle Epoque, V godlji, Naključni junak) in očitno je, da slovenski gledalci tovrstne filme spremljajo z večjim navdušenjem. Glede na razmere, ki trenutno vladajo tako v Sloveniji kot v svetu, pa to niti ni čudno. Nekaj pa je gotovo. Če so se letošnji filmi razlikovali po umetniški vrednosti od lanskih, so se predvsem zato, ker so govorili o življenju - življenju, kakršno v resnici je. To je v art filmih skoraj nemogoče - prikazati življenje takšno, kot je. S tem sta se strinjala tudi edina tuja gosta (povabljenih je bilo več - Stephen Frears, Mike Leigh in drugi, vendar so nekateri že prevelike zvezde, da bi prišli na tako "majhen" festival kot je Faf) - Jurgen Bruning, nemški producent, in ameriški režiser Scott Saunders (Izgubljene besede), ki sta bila začudena, da so se vsi ti filmi predvajali v naši mali državi. Vsekakor pohvalno za organizatorje, čeprav je bilo na njihovi strani tudi nekaj napak. Prestavljale so se novinarske in večerne projekcije, zmanjkovalo je slušalk s simultanimi prevodi, ki so bili včasih precej slabi, nagajal je ton..... Ko sem se ob neki priložnosti pogovarjal z direktorico festivala Jelko Stergel, je ta povedala, da je z dobavo festivalskih filmov včasih težko, ker tuji distributerji ne upoštevajo rokov za dostavo filmov, zato so neka-

tere filmi tudi prestavljali. Omenil sem že, da sta dva filma iz programa izpadla. Sanje v Arizoni Emirja Kusturice (film so gledalci že težko pričakovali) in angleški film Barabe. Sanje v Arizoni je francoski distributer prodal beograjskemu podjetju in distribucijski hiši Komuna (od CD je Komuna zahtevala nedosegljivih 10.000 dolarjev), ta pa naj bi potem film prodala slovenski distribucijski hiši Andromeda, ki je film obljubila Cankarjevemu domu. Med festivalom pa je naša distribucijska hiša sporočila, da filma sploh nima. Podobno se je zgodilo tudi s Preprostim človekom, ki ga je CD kasneje dobil od hrvaških distributerjev, na sporedu pa je bil šele 4. novembra, že izven festivala Faf.

Vrnimo se raje k filmom, ki smo jih lahko videli. Film sekcije *Predpremiere* so pokazali, da so

zasluženo osvojili več mednarodnih festivalskih nagrad. Izjema je seveda predpremierna slovenskega filma (edinega na festivalu) Aleša Verbiča - Morana. Kaj več bomo o filmu povedali, ko se bo vrtel v slovenskih kinih (po 25. novembru). *Rekel bi le, da je film, kar se tiče režije, kamere in kadrov dober, če ne zelo dober. Zopet pa je zatajil scenarist.* Ne vem zakaj, toda Slovenci očitno res ne znamo napisati sprejemljivega scenarija. Scenarist je namreč na svetlo izvil cel zgodbo, mit o staroslovanski boginji smrti - Morani (ta naj bi v predelih Triglavskega narodnega parka, kjer so film delno tudi posneli, še vedno "vznemirjala" ljudi), čeprav se v naši državi dogaja še marsikaj zanimivejšega, pomembnejšega, kar bi lahko prenesli tudi na filmski trak. Smo pač majhna filmska indu-

Po Film Art Festu v CD

FILM KOT ŽIVLJENJE

ŠKUC

od 10. - 21. 11.	Labin ART Express, Labin, Hrvaška Dokumentarna instalacija
od 23. 11.	Andrej Trobentar, risbe in slike Ljubljane

METELKOVA

9.11.	19.00	Gala dvorana Gledališki festival po izboru Edvarda Milerja: HAMLET z Aldo Nelsen
	21.00	Gala dvorana Channel zero video projekcije: ROLLERBALL (Sponzor: Urad RS za mladino) režija: N. Jewishon
	21.00	Hangar 1001 NOČ - dr. Leo ŠEŠERKO: Zeleno med realizmom in fundamentalizmom Metelkova se zahvaljuje parketarstvu Cicero iz Medvod (tel.: 061/612059) za pomoč. Prireditveni prostori so ogrevani. Vstopnine ni. VABLJENI!
10.11.	20.00	Gala dvorana Koncert: JANI KOVAČIČ
	20.00	Pešaki, 1. nadstropje Otvoritev razstve modnih skic: Marija Robič in Eva Udovič
	21.00	Hangar 1001 NOČ - dr. Dušan PLUT: Planetarna ekološka kriza
	22.00	Gala dvorana Channel zero video projekcije: BLADE RUNNER (sponzor: Urad RS za mladino) režija: R. Scott Metelkova se zahvaljuje vodstvu in tehnični službi Radia Slovenija za pomoč.
11.11.	20.00	Gala dvorana Koncert: MACHU PICHU
	20.30	Lovci Predavanje: Mojca Dobnikar: Zakaj so gorele ČAROVNICE
	21.00	Hangar 1001 NOČ - Vojko VENIŠNIK: Socialistična internacionala
	22.00	Gala dvorana Channel zero video produkcije: TOTAL RECALL (Sponzor: Urad RS za mladino) režija: P. Verhoeven

S filmi ne morete početi nič drugega kot to, da imitirate sanje. Toda to lahko počnete tudi prekleto dobro.

Orson Welles

strija (pa še to ne vem, če smo še). Od majhnega k velikemu. Vrhunec festivala je bil nedvomno predpremierni kitajski film *Zbogom, moja konkubina* (tudi otvoritveni film), ki je tako kot ostali kitajski, tajvanski in hongkongski filmi dokazal, da so filmi režiserjev t.i. pete generacije vedno nekaj posebnega. Tako scenografsko, kostumografsko kot tudi po dosežkih igralcev. *Zbogom, moja konkubina* in ostali filmi omenjenih držav so pokazali vso svojo umetniško moč in izraznost, pravzaprav lahko rečemo, da so pravi epi. Zgodba v filmih vedno lepo teče, čeprav so bili letošnji filmi sekcije *Fokus* včasih malo predolgi (značilno za filme režiserjev pete generacije), in zato na trenutke nepovezani (*Mesto žalosti*). Sekcija Fokus je pokazala, da so filmi kitajske, tajvanske in

hongkongške produkcije še vedno obremenjeni z zgodovino, komunizmom, kar pa v *Zbogom, moja konkubina* ne moti, saj v slabih treh urah izveš celotno zgodovino Kitajske in sosednjih dežel. Izjema je le tajvanski film *Svatba*, kjer čutimo vpliv hollywoodske kinematografije.

Če pogledam naprej po festivalu, ugotovim, da je bilo kar nekaj filmov, kjer so bili glavni akterji oziroma protagonisti otroci (*Leolo*, *Mladi Werther*, *Korczak*, *Tat otrok....*). To se je in se še vedno dogaja tudi v hollywoodski filmski produkciji - da so otroci lahko pomemben faktor filma. Pri otocih iz filmov letošnjega *Faf* je vidna njihova neverjetna domišljija, razsodnost, zrelost, mišljenje, moč sprejemanja odločitev.... Niso več le žrtve odraslih in njihovega nasilja, temveč se lahko zanesejo

nase, rešujejo s svojimi sposobnostmi in znanjem.

Ker sem že omenil nasilje - tega zopet ni manjkalo na 4. *Faf*. Današnji svet je pač poln grobosti, krutosti, sovraštva, zato tudi filmi ne morejo biti drugačni (*Zgodilo se je čisto blizu vas*, *Goli*, tudi *Zbogom, moja konkubina*), in pred takimi filmi ni treba zatiskati oči. Ravno obratno pa je v filmu iz sekcije *Retrospektiva Korczak*, Andrzeja Wajde. Odličen film, ki na nenasičen način prikazuje nasilje in holokavst nad židovskimi otroci med drugo svetovno vojno.

Faf je zopet dokazal, da se danes še vedno da posneti dober film, tudi če nimaš veliko denarja (low budget filmi). Tak primer je ameriški "independent" (neodvisni) film *Izgubljene besede* Scotta Saundersa, posnet za pičlih 20.000 dolarjev, film, ki vseeno pove več, kot npr. slovenski *Morana*, za katerega so odšteli približno milijon mark. Sicer pa so majhni zneski sploh značilnost ameriških neodvisnih filmov.

Mimogrede - festivala gay filmov v Cankarjevem domu odslej ne bo več. Film homoseksualne vsebine bodo prenešeni v *Faf* (tako je bilo že letos), ker, kot mi je povedala Jelka Stergel, je tak način predvajanja gay filmov sprejemljivejši za vse gledalce in tudi diskriminacija med filmi in publiko je manjša.

Letošnji *Faf* je pokazal, da Slovenija, predvsem pa Ljubljana, potrebuje tak festival. To je razvidno iz obiska - 16.000 gledalcev (skupaj z novinarji). Med njimi največ mladih izobražencev, filmarjev, igralcev, snemalcev in študentov. Vseh tistih torej, ki jih film poklicno ali pa tudi ljubiteljsko zanima. 10 filmov iz letošnjega *Faf* bo prišlo tudi v slovenske kinematografe (*Morana*, *Orlando*, *Urga*, *S Claudom doma....*), *Naključni junak* z Dustinom Hoffmanom pa že igra.

Kljub nekaterim organizacijskim napakam je festival v celoti uspel. Film so povedali svoje, in kar je najrelevantnejše, dali so nam misliti, marsikaj so nam sporočili, približali - pokazali so nam, kaj in kakšno je lahko življenje tam, kjer nas ni, v drugačnem svetu, okolju, v različnih deželah sveta, različnih kulturah - življenje kot ga kaže film. *Vidimo se na 5. Film art festu.*

ALEŠ ČAKŠ

METELKOVA

12.11.	20.00	<i>Hangar</i> Performance skupine L.A.E.
	20.00	<i>Gala dvorana</i> Channel zero video produkcije: ROBOCOP 2 (Sponzor: Urad RS za mladino) režija: L. Kershner <i>Metelkova se zahvaljuje Maksu Bastl iz podjetja Emo Celje za pomoč.</i>
	21.00	<i>Pešaki, 1. nadstropje</i> 1001 NOČ - Neda PAGON <i>Metelkova se zahvaljuje podjetju Fotokopiranje in tisk Trošt za pomoč.</i>
13.11.	19.00	<i>Gala dvorana</i> Gledališki festival na videu po izboru Edvarda Milerja: ELA režija: E. Miler
	20.00	<i>Gala dvorana</i> Channel zero video produkcije: GREMLINI 2 (Sponzor: Urad RS za mladino) režija: J. Dante
	21.00	<i>Pešaki, galerija</i> 1001 NOČ - Rajko BIZJAK: Erotika in umetnost <i>Metelkova se zahvaljuje Sekretariatu za obrambo občine Center za pomoč.</i>
14.11.	20.00	<i>Gala dvorana</i> Koncerti: Chris Cutler, Schelly Hirsch, John Rose vstopnina: 800 SIT
	22.00	<i>Hangar</i> 1001 NOČ - Ljerka BELAK <i>Metelkova se zahvaljuje Rebusu d.o.o. in Vinku Petek Poni d.o.o. napeljava strojnih instalacij iz Komende ter VSEM, KI PODPIRAJO PROJEKT METELKOVA.</i>

Njihov žiro račun: 50101-678-69442

CD

razstave

do 21.11.	Podoba v knjigi (1. bienale slovenske knjižne ilustracije)
9.11. do 14.12.	Jurij Kocbek - podobe glagolov

CD

koncerti

9.11.	19.30	Jure Mesec (fagot), Peter Zoltan (klavir) SIANT-SAENS, RENE, VIVALDI, GROVEZ Iz cikla "Mladi virtuozii"
11.11.	21.00	Zlatka Kavčič in Braco Doplekar
12.11.	22.00	Bill Evans - Push 93, jazz
13.11.	20.00	Iztok Mlakar, ŠANSONI
14.11.	20.00	Schelli Hirsch, Jan Rose, Chris Cutler
16.11.	20.00	Glasbeni večer, Lado Leskovar, Vanessa Redgrave, Gaby Novak, Arsen Dedić, Boris Cavazza, Izток Mlakar, Tone Partljič, Marjana Deržaj, Elda Vilar, Alenka Pinterič, dr. Urban Koder, Jože Privšek in Boja Adamič dirigent: Mojmir Sepe
17.11.	18.00	Sanela Redžepagić (mezzosopran), iz cikla Muza pri muzi
19.11.	22.00	Beithron, Random Logic, Godgardan (techno)
22.11.	20.00	Bruno Sebastian (tenor), Zienica Okičič Sebastian (klavir), iz cikla Mojstri pevci, VERDI, PUCCINI, GOUNOD, TOSTI, LEONCAVALLO

ples in balet

9.11.	19.30	LEVITZKY DANCE COMPANY, ZDA Kineasonata, Displacements, Ceremony for Three, Spaces Between
17.11.	21.00	LEVITZKY DANCE COMPANY, ZDA Tatovi mokrih robčkov
18.11.	21.00	LEVITZKY DANCE COMPANY, ZDA Tatovi mokrih robčkov
19.11.	21.00	LEVITZKY DANCE COMPANY, ZDA Tatovi mokrih robčkov

predavanja

19.11.	19.00	dr. Jože Andlovic: Od Triglava do treh vrhov sveta
--------	-------	--

DRAMA

18.11.	19.30	G. Strniša: SAMOROG
--------	-------	---------------------

MALA DRAMA

9.11.	20.00	M. Jesih: LJUBITI
10.11.	20.00	A. Nicolaj: BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOŽJE
11.11.	20.00	W. Allen: ZAIGRAJ ŠE ENKRAT, SAM
12.11.	20.00	D. Jančar: ZALEZUJOČ GODOTA
15.11.	20.00	A. Nicolaj: BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOŽJE
16.11.	20.00	D. Jančar: ZALEZUJOČ GODOTA
17.11.	20.00	M. Jesih: LJUBITI
18.11.	20.00	W. Allen: ZAIGRAJ ŠE ENKRAT, SAM
19.11.	20.00	I. Cankar: PISMA ANI

OPERA IN BALET

10.11.	19.00	Verdi: TRAVIATA
11.11.	19.00	Verdi: RIGOLETTO
12.11.	15.00	Puccini: GIANNI SCHICCHI
13.11.	19.00	Verdi: FALSTAFF
17.11.	19.00	Verdi: NABUCCO
20.11.	19.00	J. Strauss ml.: NETOPIR

MGL

18.11.	19.30	I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR
19.11.	17.00	S. Makarovič: KORENČKOV PALČEK
20.11.	17.00	S. Makarovič: KORENČKOV PALČEK

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

13.11.	19.30	A. Lindgren - V. A. Štih: PIKA NOGAVIČKA
--------	-------	---

GALERIJE

NARODNA GALERIJA

do 10.1.94

Fran Klemenčič - slike

MODERNA GALERIJA

do 21.11.

Jane Štravs - modne fotografije

do 5.12.

Per Kirkeby - slike

MALA GALERIJA

do 5.12.

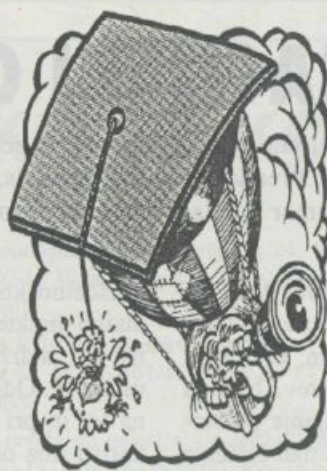
Cristina Iglesias - skulpture

MESTNA GALERIJA

22.11. do 12.12.

Pregledna študijska razstava
slušateljcev likovne pedagogike
Pedagoške fakultete Ljubljana in
Pedagoške fakultete Maribor v
študijskem letu 1992/93

Večino informacij nam je posredoval Mestni sekretariat za
turizem in gostinstvo - Promocijski Center Ljubljana, ki
izdaja brošuro Kam. Posebna zahvala Sonji Juranovič.

KLUB ŠTUDENTOV OBČINE SEŽANA

Naslov je Partizanska c. 15,
Sežana, telefon in telefaks
pa 067/73-265.

Novembra bodo organizirali redno letno skupščino, kjer bodo izvolili novo vodstvo Kluba in si zapisali naloge v letošnjem šolskem letu. Iskali bodo nov, primernejši klubski prostor, v katerem bodo lahko pripravljali razstave, gledališke in filmske predstave, glasbene koncerte...

Klub je bil ustanovljen kot del tedanje OK ZSMS Sežana konec šestdesetih let. Novembra 1992 pa so Klub registrirali kot društvo. Po klubskih pravilih je član Kluba avtomatsko vsak redni študent z območja njihove občine. Ne vedo, koliko članov imajo, a tako od oka 200 komadov.

Dejavnost Kluba je izvajanje interesnih dejavnosti študentov z območja občine Sežana. V študijskem letu 1992/93 so organizirali nekaj prireditev. Recimo srečanje študentov iz sežanske in postojnske občine, ki je bilo 7. avgusta v Sežani. Na srečanju so organizirali tudi kulturne prireditve (likovno razstava članice Kluba Isabelle Turinetti di Priero v Mali galeriji v Sežani, glasbeni koncerti nekaterih lokalnih rock ansamblov), športna tekmovanja med reprezentancami obeh študentskih klubov ter družbene igre za udeležence srečanja. Med srečanjem so za okroglo mizo razpravljali o regionalnih študentskih klubih, sodelovali so tudi predstavniki drugih primorskih študentskih klubov in študentska ministra za finance in socialo.

Letos oktobra je Klub podpisal koncesijsko pogodbo, tako so si pridobili stalne dohodke. S pogodbo je Klubu omogočeno posredovanje dela dijakom in študentom na področju občine Sežane. Od LDS so prevzeli študentski servis.

K.P.

MARIBOR

SNG - OPERA IN BALET

11.11.	19.30	Aishil: ORESTEJA
12.11.	19.30	Aishil: ORESTEJA
13.11.	19.30	Aishil: ORESTEJA
15.11.	19.30	LUNA NAD MISSISSIPPIJEM, avtorski projekt M. Milenovič- Workman
19.11.	19.30	Aishil: ORESTEJA
20.11.	19.30	Aishil: ORESTEJA
21.11.	19.30	Aishil: ORESTEJA

Gledališka blagajna je odprta v pon. od 10.00 do 17.00, v tor., sredo, čet., in petek od 10.00 do 20.00, v soboto in nedeljo od 10.00 do 13.00, ter 2 uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 062/221-206. SNG Maribor si pridružuje pravico do spremembe programa.

ŠTUK

pon.	20.00	Kino v dvorani - vstopnina je 150 sit
tor.	21.00 - 2.00	Jazz večer - v ŠOU Klubu, vstop prost.
sre.		Kino in disco - s študentsko izkaznico je disco brezplačen.
čet.	21.00 - 2.00	Rock večer - v predprostoru dvorane Štuk
pet.	21.00 - 2.00	Rock diskoteka - vstop prost.
sob.		Sobotna diskoteka
ned.		Nedeljski večerni šank

CELJE

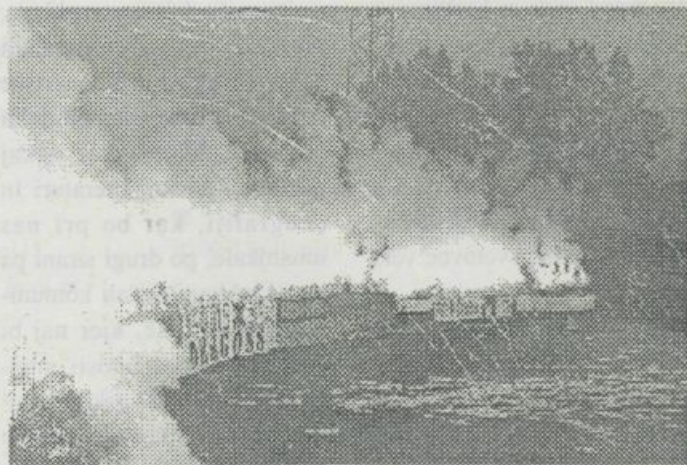
KLJUB

Koncerti

13.11.	Za zmeri skregani (Ljubljana)
27.11.	Laufer (Reka)

Razstave

2.11. - 26.11.	Milan Alašević - karikature in ilustracije na temo glasba, film, video
----------------	--

**Ljubljanski Green Dragonsi
so delovno proslavili svojo
peto obletnico.**

Postani tudi ti.

VIOLÁ

ŽIVIM ZA BOBNE

Naključje me je prejšnji petek pripeljalo do jazz kluba Ragtime v Kranju. Na odru so igrali na bobne, bas in sax trije glasbeniki, ki so jih poslušalci ob vrhuncih spremljali z aplavzi. To je bil improviziran jazz. Moje neznanje me je podžgalo, da sem spregovorila z vodjo Jazz Tria, Zlatkom Kavčičem. Beseda je dala besedo, in dobila sva se v lokalu Sole nasproti avtobusne postaje v Ljubljani, ki se nama je zdel bolj primeren kraj za pogovor. Naši jazz poslušalci zelo malo vedo o tebi. Nam lahko poveš, kdo je Zlatko Kavčič?

Moški sem, rojen 21. novembra 1953 v Postojni. Rock glasbo sem začel igrati v Italiji s skupino Hero, s katero sem posnel tudi prvo LP ploščo z istim naslovom. To je bilo pred dvajsetimi leti. Nikoli se ne pustim prodati, za to imam orožje. Govorim angleško, nemško, italijansko, špansko, portugalsko in nizozemsko. Prav tako nikoli ne podležem začetnim emocijam. Bil sem že sedemkrat pred usodnim "da", pa sem se na koncu vedno spametoval. Moj kruh je glasba, in če me hočete bolje spoznati, me lahko spoznate skozi moje delo.

Tvoja glasbena pot je dolga tako kot tvoja odsotnost. Kje si bil?

Najprej leto in pol v Italiji s skupino Hero, nato v Zürichu, kjer sem prišel v stik z *Musica cooperativa* (jazz in improvizirana glasba). Sodeloval sem z odličnimi glasbeniki - s pianistko Irene Sweitzer, trobentačem Duškom Gajkovičem, pozavnistom Radujem Malfatijem.

Iz Švice sem šel v London, kjer sem se srečal s soulom in funkijem, in tam ostal pol leta. Bolj privlačen mi je bil Pirinej-

ski polotok, še posebej zato, ker me je zanimala kultura tamkajšnjih ljudi. Največ časa sem posvetil jazzu. Bil sem bobnar jazz kluba Valencia, v katerem smo spremljali ameriške in evropske glasbenike. Tri leta in pol sem bil profesor na jazz šoli v Taller de Musicos v Barceloni. V tem obdobju sem sodeloval z Mikom Osbornom, Benom Rileyem, Claudom Guiltom... Moje delo na Portugalskem z Antonio Pinho Vargas in Eduardom pa zaznamujejo nastopi na festivalih Jantra jazz v Hong Kongu, Macau in Bombay.

Zadnjih osem let sem preživel v Amsterdamu. Tu sem prvič delal v gledališču, s katerim smo nastopali po vsej Evropi in ZDA. Tam sem snemal s Skidoom, Big Bendom, Essietom...

Si za svoje delo že prejel kakšno priznanje ali nagrado? Bronasti ključ v Hong Kongu kot najboljši bobnar, v Španiji pa Srebrni ključ za kreativno delo.

Zdaj si se vrnil v Slovenijo. Koliko časa boš ostal tukaj? Ostal bom, dokler bom čutil, da delam pozitivne stvari. Potem bom šel. Kam, ne vem.

Katere so te pozitivne stvari? Da redno nastopam s tujimi in domačimi glasbeniki, učim mlade bobnarje v KUDu France Prešern, v delu imam CD solo projekt, v Dobravi na Primorskem se je pred kratkim odprl jazz klub Strelišče.

Kaj se bo dogajalo v klubu? Vsako drugo soboto v mesecu bodo jazz koncerti, v načrtu pa imam tudi literarne večere in gledališke predstave.

Tvoja največja želja?

Delati kvalitetno filmsko glasbo.

Cvetka Cvet

MLADINSKI INFORMACIJSKI CENTER

V veliki vasi, ki ji je ime Ljubljana, na Mirju 7, stoji hišica z velikim okni, lepo ograjo in zelenim vrtom. Kadarkoli sem se peljala tamo, sem se spraševala: "Le kdo stanuje v njej?". Pred kratkim sem izvedela, da je to samostan in da v spodnjih prostorih kraljuje Mladinski informacijski center, kamor se mladi lahko zatečejo po pomoč. Pogovarjala sem se z Iztokom Kržičem.

Kdo ste?

Splošno mladinski informacijski center, kar pomeni, da naše usluge, ponudbe in delovanja niso namenjene le študentom, ampak vsej mladini. Študentje in mladi sami prihajajo po pomoč in informacije. Moto centra je nudenje brezplačnih informacij in pomoči.

Kdaj ste nastali in kako delujete?

Pri Skupnosti katoliške mladine (SKAM), ki je mladinska organizacija - nekdanji MOŠ (Medštudijski odbor za študente) smo pripravljali program Mladinskega informacijskega centra. V istem času so sestre obnavljale samostan in odstopile so nam nekoliko prostorov. Prostore je arhitekt prilagodil potrebam mladine, tako imamo čajno kuhinjo, sprejemnico, pisarno za privatne pogovore, kadar k nam pride človek s problemom, ki se ga ne da reševati za pultom, v javnem prostoru. Gre za pravne oz. socialne probleme. Tak kabinet je zelo dobrodošel tudi za spoved. Študentje in mladina imajo na voljo tudi kapelo, ki pa je sicer v samostanskem delu zgradbe. To je povsem odprt tip centra in sestre so vesele, če lahko pomagajo. Včasih za informacije dežurajo tudi sestre. Center je začel s svojim delovanjem 4. oktobra 1993. Pri nas delujejo različne

skupine, od Skupine za zdavo življenje in dobre medčloveške odnose, mladinskih in študentskih skupin, Civilnega pevskega zbora do Skavtov. Namen vseh teh skupin je razvijanje prostovoljnega dela, kakršno je tudi čiščenje centra. Kolikor dni v tednu ima skupina prostor, toliko dni v tednu čisti. Center je neprofitna organizacija. Vse, kar mlad človek pri nas dobi, je zastonj, od prospektov in različnih publikacij do prostora, pomoči in informacij. To je eden od načinov, da ta prostor oz. Center postane resnično mladinski. Nikograjniti, samo mladinski. Ne potrebujemo nobenega kapitala. Skupinam so na voljo naši prostori.

Informacijski center je odprt od 8. do 12. in od 13. do 17. ure ter ob petkih od 8. do 13. ure, za kogarkoli, ki želi priti. Takrat je vedno na voljo človek, ki nudi informacije in pomoč. Če ne more pomagati pri težavah mladega človeka, ve, kako in kje storiti prvi korak pri razreševanju le-teh. Pri vsem tem ni važno, ali gre za vprašanje iz gole radovednosti ali dejanski problem. Odgovor na vprašanje najdemo tako, da najprej klasificiramo problem. Po kartotekah pogledamo, katera institucija se z določenim problemom ukvarja,

poiščemo kontaktne osebe, ki nam nudijo direkten odgovor ali pomoč, pa naj gre za državne, civilne ali privatne ustanove. Odgovor poiščemo ne glede na to, in pri tem je važno le, koliko koristi ima od tega mladi človek. Od 17. do 18. ure je Center zaprt, zaradi čiščenja. Od 18. do 20. ure so izobraževalni programi, na katere se lahko prijavi kdorkoli. Prijave potekajo po razpisu. Gre za govorniške tečaje in tečaje za mladinske voditelje. V načrtu imamo tudi tečaj bontona, ker je povpraševanje veliko. Nameravamo organizirati tečaj za gledališko dejavnost, igro in režijo. Študentje želijo ustanoviti akademsko gledališko skupino. Izobraževalne programe oblikujemo glede na potrebe mladinskih organizacij. Od 20. do 22. ure je Center odprt za mladinske skupine, kakršnekoli.

K nam prihajajo tudi študentje in študentke, ki sprašujejo za delo. Dela ne moremo posredovati, ker nismo za to pristojni. Namesto tega posredujemo informacije vseh, ki se v Ljubljani ukvarjajo s posredovanjem dela, in pri tem povemo, kakšno tradicijo ima vsaka posamezna posredovalnica.

Poleg ostalega si želimo, da bi v našem

Centru zaživel tudi kulturno življenje. Kdor si bo želel imeti razstavo v naših prostorih, jo bo lahko imel. Renomirani ustvarjalci imajo različne priložnosti na različnih krajih pokazati svoja dela, mladi pa potrebujejo promocijo.

S kakšnimi težavami se srečujete?

Glavni problem Ljubljane je splošno pomanjkanje prostorov, kjer bi se zbirala mladina.

S kom vse sodelujete?

V zadnjih dneh smo poslali 200 dopisov na razne kraje po Ljubljani, od turističnih agencij, kulturnih ustanov (galerije, gledališča, kinematografi, Francoski kulturni center...), izobraževalnih ustanov, ustanov, ki se ukvarjajo s stanovanjsko problematiko in brezposelnostjo, ustanov za prosti čas... Sodelujemo tudi s klubi študentov po Sloveniji, kranjskim študentskim radiom, z vsemi ustanovami, ki lahko pomagajo mladim. Zbiramo vsako propagandno gradivo, ki je zanimivo za mlade. Veliko se zgodi v Ljubljani, za kar niti ne vemo. Trudimo se, da nam omenjene ustanove redno pošiljajo informacije o svojih dejavnostih. Kdorkoli lahko izve o čemerkoli vse. Pri vsem tem so težave, ker vsak, ki ima monopol, misli, da hočemo pristaviti le svoj piskerček, zato poudarjam, da smo neprofitna ustanova, sicer pa nas bodo tako ali tako sčasoma spoznali. Kdor želi z nami sodelovati, je dobrodošel, kdor ne, ga ne silimo. Naš cilj je, da informacije tečejo.

Tina Miličev

UNIVERZA / PODIPLOMSKI ŠTUDIJ

AMERIŠKE ŠTUDIJE NA FDV

Z začetkom letošnjega študijskega leta so na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani v okviru magistrskega študija politologije razpisali tudi program ameriških študij, med katerim bodo slušateljem interdisciplinarno osvetlili vse pomembne aspekte delovanja edine preostale svetovne velesile - ZDA.

Koordinator študija, profesor ekonomskih sistemov na FDV, dr. Bogomil Ferfila, pravi, da ideja o uvedbi tega programa ni starejša od enega leta. Američani so izvedbo ameriških študij sicer najprej ponudili mariborski univerzi, s katero je bil že sklenjen dogovor, vendar je na koncu program iz takih in drugačnih razlogov pristal na FDV. Mimogrede, dr. Ferfila o njej pravi, da je za izvedbo idealna, saj v njenem okviru predavajo strokovnjaki za mednarodne odnose, sociologijo, politologijo in vse ostale predmete, ki so jih v predmetnik vključili. Program, ki ga bodo predavali v Ljubljani, se od uradnega predmetnika ameriških študij,

ki ga financira in podpira ameriška administracija (*imperializem, ka-li?*) sicer razlikuje. Američani namreč ob klasičnih vsebinah s področja ameriške politike, družbe, ekonomije in businessa dajejo kar nekaj poudarka jeziku, literaturi in geografiji, kar bo pri nas umanjalo, po drugi strani pa so v Ljubljani dodali komunikološke vsebine, kjer naj bi predstavili posebnosti ameriških komunikacijskih sistemov ter predmet *Obrambne koncepcije ZDA*, o katerem naslov pove vse. Dr. Ferfila pravi, da so možnosti, da bi v Ljubljani počasi "vstopili" v uradni program, realne, vendar bo za to treba počakati še nekaj let. Na vprašanje o tem, ali se bo v primeru ameriških študij ponovila zgodba o antropologiji na ljubljanski Univerzi (prišlo je do žolčnih prepirov o tem, ali smo v Sloveniji imeli antropologe že pred prof. Južničem, ali so na FDV sposobni ta program optimalno izpeljati, ipd., niso pa se uspeli dogovoriti o tem, da bi program lahko kombinirano poda-

jali predavatelji FF in FDV), dr. Ferfila pravi, da se temu verjetno povsem ne bodo mogli izogniti, čeprav npr. mednarodnih odnosov ali komunikologije na predavajo nikjer drugje. Tudi bežen pogled na spisek predavateljev pokaže, da so to večinoma oz. skoraj praviloma profesorji s FDV. Eden od pomislekov, ki se javljajo tudi pri dr. Ferfili, je predvsem ta, da je verjetno malo tistih, ki bi hoteli biti specialisti za *land of opportunities*, saj je Amerika kljub vsemu oddaljena dežela, pa tudi prevelikega povpraševanja po tovrstnih strokovnjakih ni. "Kakšno ministrstvo, predvsem zunanje ali obrambno, mogoče kakšno večje podjetje, ki močneje sodeluje z ZDA, potem pa se počasi konča," pravi dr. Ferfila. Tudi letošnji interes za razpisani program potrjuje zgornje pomisleke, saj se je prijavilo manj kot deset slušateljev, kolikor bi si jih na katedri za politologijo želeli videti v šolskih klopih.

Kuzma Žorga

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani

Komisija za razpis natečaja in izbor nagrajenih projektov

IZID NATEČAJA ZA "PROGRAMSKO IN ARHITEKTONSKO UREDITEV PRITLIČJA STAVBE NA KERSNIKOVI 4 V LJUBLJANI"

Komisija za razpis natečaja in izbor nagrajenih projektov je na svoji seji dne 4.11.1993 sklenila, da izmed 15 prispelih elaboratov podeli 5 enakovrednih odkupov v višini 20.000,00 SIT bruto, naslednjim delom:

- šifra "IN & IN", avtorja Peter Lovlin in Vesna Hrvatin,
- šifra "413171", avtorja Carmen Zupančič in Mateja Mikulandra,
- šifra "Karte", avtor Matthew C. G. Hardcastle,
- šifra "Čudna je ta konstelacija", avtor Robert Križmančič,
- šifra "DE STILJ", avtorja Marko Peterlin in Tomaž Krušec.

Vse avtorje odkupljenih del bo komisija povabila v drugo fazo natečaja.

Otvoritev razstave natečajnih projektov bo v sredo, 10.11.1993 ob 20,00 v Galeriji ŠOU, na Kersnikovi 4 v Ljubljani.

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani
Komisija za razpis natečaja in izbor nagrajenih projektov

Obrekovanja, laži in podtikanja lahko naročite na telefon:

319 - 496

Storitve zaračunamo po internem ceniku. Se priporočamo!

Kam, kje, kako in kdaj v Ljubljani

AŽBE, galerija, Mestni trg 18/II, ☎ 226-036,
 ☉ 10.00-13.00 in 16.00-19.00, sob. 10.00-13.00,
 ned. zaprto

ANTIČNI SPOMENIKI EMONE IN SITU,
 Jakopičev vrt, Mirje 4 in Erjavčeva 8 ter Kongresni
 trg

ARHITEKTURNI MUZEJ - GRAD FUŽINE,
 Studenec 2a, ☎ 140-97-98, ☉ 10.00-15.00, sob.,
 ned. zaprto

ARHITEKTURNI MUZEJ-PLEČNIKOVA
ZBIRKA, Karunova 4, ☎ 213-008, ☉ tor. in čet.
 10.00-14.00, pon., sre, in pet. dostop do arhivskega
 gradiva

ARS, prodajna galerija, Čevlarska 2, ☎ 218-075,
 ☉ 10.00-19. ure, sobote od 10.-13. ure, ned. in
 prazniki zaprto

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31,
 ☎ 313-648, 10.00-13.00 in 16.00-19.00, sob. 10.00-
 13.00, ned. zaprto

CANKARJEV DOM, Prešernova 10, ☎ 125-81-21,
 ☉ 12.00-22.00, ned. 15.00-18.00

COMMERCE, galerija, Einspielerjeva 6,
 ☎ 132-22-41/389, ☉ 9.00-19.00, sob. 9.00-13.00,
 ned. zaprto

ČRNUČE, gostinsko podjetje, Štajerska cesta 4,
 ☎ 372-284

DAIRY QUEEN, fast food, Cankarjeva cesta 2,
 ☎ 210-831

DAJ - DAM, restavracija, Cankarjeva cesta 4,
 ☎ 210-619

DESSA, arhitekturna galerija, Židovska steza 4,
 ☎ 216-010, ☉ 10.00-15.00, sob., ned. zaprto

DIC, dijaški dom Ivan Cankar, Poljanska cesta 26,
 ☎ 318-577

DIJAŠKI DOM BEŽIGRAD, Kardeljeva ploščad 28,
 ☎ 342-867

DIJAŠKI DOM POLJANE, Potočnikova ulica 3,
 ☎ 327-471

DIJAŠKI DOM VIČ, Gerbičeva 53

DRAMA SNG, Erjavčeva 1, ☎ 221-462

EQURNA, prodajna galerija, Gregorčičeva 3,
 ☎ 223-932, ☉ 10.00-13.00 in 17.00-19.00, pet.
 10.00-13.00, sob. in ned. zaprto

ETNOGRAFSKI MUZEJ SLOVENIJE, Muzejska 1,
 ☎ 218-886, ☉ 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00,
 pon. zaprto

FARMACEVTSKO - MEDICINSKA ZBIRKA
BOHUSLAVA LAVIČKE, Verovškova 57,
 ☎ 168-21-61/22 72, ☉ 8.00-15.00, sob. in ned.
 zaprto. Obvezna najava obiska dan pred ogledom.

FENIKS, prodajna galerija, Mestni trg 10,
 ☎ 221-193, ☉ 10.00-13.00 in 16.00-19.00,
 sob. 10.00-13.00, ned. zaprto

FIGOVEC, gostilna, Gosposvetska 1, ☎ 217-279

GALERIJA ZDSLŮ, Komenskega 8, ☎ 320-730,
 10.00-18.00, sob., ned. zaprto

GEMA, prodajna galerija, Gornji trg 24, ☎ 268-264,
 ☉ 17.00-19.30, srede in sob. 10.00-13.00, ned. in
 pon. zaprto

ILIRIJA VEDROG, razstavna galerija,
 Tržaška 40, ☎ 226-461/461, ☉ 9.00-17.00, sob. in
 ned. zaprto

INSULA, prodajna galerija, Gosposka 1, ☎ 221-794,
 ☉ 10.00-13.00 in 16.00-19.00, sob. in ned. zaprto

INTERMARKET - podjetje za trženje, gostinstvo in
 turizem, Cesta 27. aprila 31 - menza v rožni dolini,
 ☎ 223-811

KINO DVOR, Kolodvorska 11, ☎ 310-730

KINO BEŽIGRAD, Linhartova 11, ☎ 314-790

KINO KOMPAS, Miklošičeva, ☎ 132-01-41

KINO KOMUNA, Cankarjeva 1, ☎ 219-997

KINO RIO, poletni kino, Slovenska 28,
 ☎ 215-335

KINO ŠIŠKA, Trg prekomorskih brigad 3,
 ☎ 159-32-84

KINO UNION, Nazorjeva 2 ☎ 219-564

KINO VIČ, Trg MDB, ☎ 125-90-38

KINOTEKA, Miklošičeva 28, ☎ 311-391

KRIŽANKE, kulturno - informacijski center,
 Trg francoske revolucije 7, ☎ 214-025, ☉ 10.00-
 18.00, sob. 10.00-13.00, ned. zaprto

LABIRINT, galerija, Trg republike 1,
 ☎ 125-01-55, ☉ 10.00-19.30, pon. 13.00-19.30, sob.
 9.00-13.00, ned. zaprto

LAKOTNIK, restavracija, Ajdovščina 4,
 ☎ 310-970. Boni za Klasje.

LALA, prodajna galerija, Židovska 5,
 ☎ 226-155, ☉ 10.00-13.00 in 17.00-20.00, sob.
 10.00-13.00, ned. zaprto

LJUDSKA KUHINJA, restavracija,
 samopostrežna restavracija, Streliška ulica 12, ☎
 314-766

LOVEC, restavracija, Trg MDB 1, ☎ 213-413

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Krekov
 trg 2, ☎ 314-789

MALA GALERIJA, Slovenska 35, ☎ 214-106,
 ☉ 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00, pon. zaprto

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5, ☎ 212-896,
 ☉ 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00, pon. zaprto

MESTNI MUZEJ, Gosposka 15, ☎ 222-930, zaradi
 prenovitvenih del odprto občasno,
 info ☎ 214-025

MESTNO GLEDALIŠČE, Čopova 14, ☎ 214-111

MIRJE, gostilna, Tržaška cesta 5, ☎ 218-060. Boni za
 Vič.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15, .
 ☎ 214-106, 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00,
 pon. zaprto

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23,
 ☎ 323-968, ☉ 10.00-18.00, pon. zaprto

MUZEJ PTT SLOVENIJE, Stara Loka 3, Škofja Loka,
 ☎ 064/621-149, ☉ čet. 8.00-14.00, sob. in ned. 9.00-
 13.00 in 15.00-18.00

NARODNA GALERIJA, Cankarjeva 20, ☎ 219-716,
 ☉ 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00, pon. zaprto

NARODNI MUZEJ, Muzejska 1, ☎ 218-886,
 ☉ 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00, pon. zaprto

OPERA IN BALET, Župančičeva 1, ☎ 331-950

PAPINO, dostava hrane na dom, Tomačevo 21,
 ☎ 376-111

PICLEK, galerija, Verovškova 57, ☎ 168-21-61/22 72,
 ☉ 8.00-15.00, sob., ned. zaprto

POD LIPO, gostilna, Borštnikov trg 3, ☎ 221-277

POD VRBO, restavracija, Zihlerlova 36, ☎ 224-291

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE, Muzejska
 1, ☎ 218-862, ☉ 10.00-18.00, ned. 10.00-13.00,
 pon. zaprto

SEMENIŠČE, Dolničarjeva ulica 4, ☎ 310-682

SLOVENSKI GLEDALIŠKI IN FILMSKI MUZEJ,
 Mestni trg 17, ☎ 210-142, ☉ tor., čet. 10.00-12.00,
 sre. 10.00-12.00 in 16.00-18.00

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ, Plečnikov trg 1,
 ☎ 213-024, ☉ 9.00-13.00, sob. in ned. zaprto

SPOMINSKA SOBA IVANA CANKARJA, Cankarjev
 vrh na Rožniku, ☎ 214-025, ☉ po dogovoru

STROJNA FAKULTETA, Aškerčeva cesta 6,
 ☎ 126-13-10

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, Krekov trg 2,
 ☎ 312-860

ŠESTICA, gostilna, Slovenska cesta 40, ☎ 219-575

ŠKUC, galerija, Stari trg 21, ☎ 216-540, ☉ 12.00-
 20.00

ŠPANSKI BORCI, kulturni dom, Zaloška 61,
 ☎ 448-920

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE, Grad Bistra pri
 Vrhniki, ☎ 754-422 in 317-588, ☉ 8.00-16.00, sob.
 in ned. 8.00-18.00, pon. zaprto

TIVOLI - MGLC, galerija, Pod Tumom 3,
 ☎ 225-632, 10.00-20.00, ned. 10.00-13.00,
 pon. zaprto

TOBAČNI MUZEJ, Tobačna 5, ☎ 224-110,
 ☉ vsako prvo sredo v mesecu 10.00-16.00

TRIGLAV, restavracija, picerija, samopostrežna
 restavracija, Miklošičeva cesta 12, ☎ 318-371.
 Boni za GP Ljubljana

VODNIKOVA DOMAČIJA, galerija, Vodnikova 65,
 ☎ 558-973, 10.00-14.00 in 16.00-19.00, sob., ned.
 10.00-13.00, pon. zaprto

ZALA, prodajna galerija, Gosposka 7, ☎ 213-566, ☉
 10.00-13.00 in 17.00-19.00, sob. 10.00-13.00, ned.
 zaprto

ZEMLJEPISNI MUZEJ,
 Trg francoske revolucije 7, ☎ 213-537,
 ☉ 9.00-20.00, sob. 18.00-13.00, ned. zaprto

ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANE, Mestni trg
 27, ☎ 131-01-66, ☉ 8.00-14.00, sre. 8.00-16.00,
 sob. in ned. zaprto

Nevroza

Naslov: Tribuna, za Nevrozo, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana
 Telefon: (061) 319-496 - Tina, Ksenja ali Zoki

Študentski informator, št.4
 Uredili: Tina Miličev & Ksenja Perko
 Spisali: Cvetka Cvet, Aleš Čakš, Matjaž Gerl,
 Matjaž Gerl, Tina Miličev, Ksenja Perko, Špela
 Stare, Kuzma Žorga
 Izrisala: Uroš Hrovat in Jaka Klemenčič
 Poslikal: Fant, katerega ime sem žal pozabil, a bo
 naslednjič sigurno objavljeno
 Računalniško obdelal in dolge noči kot hlapec
 garal: Zoran Obradović
 Še vedno brez honorarja za prvo številko:
 Zoran Obradović
 Naslednjič bo štrajkal: Zoran Obradović

KULTURNI KOTEL PO SLOVENSKO

V Mariboru se je nekega dne končalo 28. Borštnikovo srečanje, srečanje in predstavitev najboljših gledaliških stvaritev v pretekli sezoni. Skoraj istočasno je v Ljubljani potekal Film Art Fest. Glede na izjemno kulturno koncentracijo v tej deželi, je usklajenost organizatorjev neverjetna. Prepričana sem namreč, da bi eno od prireditelj lahko predstavili. Tako pa je žal cvet kulturE kulminiral v desetih dneh. Ostalih 355 ostane za priložnostne prireditve, kak koncert ali razstavo. Večina ljubiteljev filmske in gledališke umetnosti je bila letos razpeta v dilemi, kaj spremljati, saj so tako prireditelji film Art Festa kot tudi

Borštnikovega srečanja obljubljali pravi posladek. V meni je zmagala ljubezen do teatra. Mogoče sem storila narobe. Ogledala sem si večino tekmovalnih predstav in nekaj spremljevalnih. Končna bera me je razočarala, saj je, za ilustracijo, Borštnikovo srečanje uvedla predstava A.P. Čehova *Češnjev vrt*. Po kakšnih kriterijih se je predstava uvrstila v tekmovalni spored, mi ni jasno. Morda je bil odločilni faktor ta, da je v glavni vlogi nastopila Mira Sardoč. Sardočeva je sicer izvrstna igralka, dve leti že nosi Borštnikov prstan in morda je to njena zadnja velika vloga. Vendar se mi znana igralska imena in strah pred minljivostjo ne zdijo dovolj dober razlog za uvrstitve v tekmovalni del sporeda, ki naj bi predstavil najboljše slovenskega teatra. To pa ta Češnjev vrt nikakor ni. *On the other hand* (angleščina je očito v slovenskem teatru zelo popularna, saj se je slogan

prireditve glasil *You're one of us, my love.*) pa sem bila prijetno presenečena, ko sem ugotovila, da se bo v tekmovalnem sporedu predstavila tudi stvaritev Tomaža Štrucla *Hamlets 'n' Roses*. Predstava je izžarevala energijo in bila ravno prav kratka. Njeno nasprotje je prav gotovo megalomanski projekt Tomaža Pandurja in SNG Maribor, ki je v tekmovalnem sporedu odigralo *La Divino Comedio*. Predstava, ki traja tri večere zapored, je fantastičen splet igre, maske, kostumov, scene in režije. Fizično naporna za igralce in občinstvo, vendar vredna ogleda. Ostale predstave, z izjemo *Kaj pa Leonardo?*, ki je uspela nasmejati občinstvo, niso posebej odstopale od povprečja. V spremljevalnem sporedu so se predstavili najrazličnejši umetniki, tako da se je občinstvo naslajalo ob koncertu *Mie Žnidarič, Beltinske bande* (ki je na Borštniku stalen gost - morda bi se organizator domislil

za prihodnje leto koga drugega?), nogah deklic, ki so promovirale obleke in nakit, predstavah tujih in domačih teatrov. Se enkrat pa se je izkazalo, da nikakor ne gre v isti koš metati modnih revij in predstav, saj je bila publika zelo različna. Pa naj bo, saj je šlo konec koncev za spremljevalni spored. Nad tem, da so tekmovalne predstave tako različne, da jih ni mogoče ocenjevati in bi jih bilo treba razvrstiti v različne kategorije, pa se jezim že nekaj let.

Za popestritev Borštnikovega srečanja so poskrbeli mladi, ki so na dan otvoritve delili letake in razpeli transparent. Opozorili so na to, koliko denarja je namenjenega prireditvam in srečanjem "odraslih" in na porast kriminala med mladostniki. Izrazili so zahtevo po rock klubu in po večjih subvencijah za mladinsko kulturo. Ne pozabite - na mladih svet pade.

LAL

CONVERSATION PIECE

"Kako se je to zgodilo?"

"Nismo se strinjali."

"Glede česa?"

"Glede ideologije, svobode, poštenja, človekovih pravic, vrednot, življenja samega."

"Bi ne bilo bolje doseči kompromisa?"

"Sploh ne."

"Zakaj?"

"Biti moraš dosleden v svojih prepričanjih. Poleg tega — komprimisi ne zadovoljijo nikogar."

"Torej ste se odločili rešiti problem s silo?"

"Da."

"Čeprav ste vedeli, da ne bo nihče preživel?"

"Da."

"Potem ni več nestrinjanja?"

"Točno."

"Svoboda, poštenje, človekove pravice, doslednost v prepričanjih — vse to je doseženo?"

"Točno tako."

"Kaj pa življenje samo?"

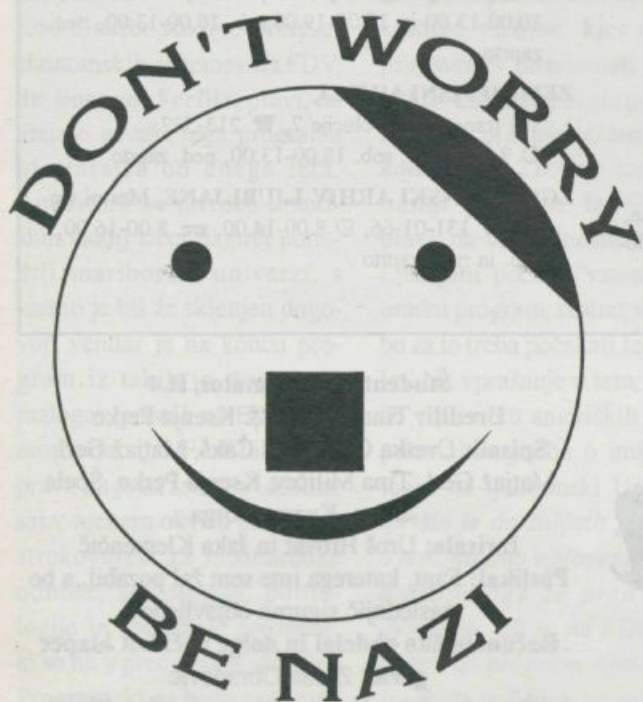
"Ne moreš imeti vsega."

"Pa to ji iracionalno?"

"Seveda! Mi smo iracionalni."

"Hočete reči, bili ste iracionalni."

Norman F. Dixon: *Our own worst enemy*, Futura Publications, London 1987

NO SLEEP TILL DRESDEN

Lara Lah alias B'52 je nedavno zelo pristržno in močno objela gospoda ministra Janija Drnovška. Ko sta mu počili dve rebri, špricnila kri iz nosu, izstopila ključnica... je dekletu obljubil potovanje v Berlin, kjer že pospešeno izdelujejo načrte za nov zid (*dierstebombardirung-iberdemdojclandpres*).

PESNIKI SO ČUDENJE V SVETU

Se pravi, da se ne strinjate s tistimi, ki pravijo, da so vse te afere in razkrivanje nečednih zadev slaba usuga ugledu slovenske države? Ali kot pravi Jaša L. Zlobec: "Slovenci si sami sesuvamo državo..."? "Za priimek Zlobec tisto o sesuvanju svoje države zagotovo drži, ne bi pa upal tega posploševati na vse Slovence. Kriminal in politična, pri nas popularno imenovana udobomafija, zagotovo ne povečujeta ugleda Slovenije v svetu."

Janez Janša za Nedeljca

ŠIT 'APENS

DVA DECI HITLERJA IN ENO ŠNITO GANDIJA, PROSIM

Edini hudiči so tisti, ki se podijo po naših glavah.

Gandhi

Tribuna, 5. oktobra 1993

ISKRICE

Iskal sem onstran sveta in onstran vesolja, da bi našel nebo in pekel. Svečan glas mi je rekel: »Nebo in pekel sta v tebi!«

OMAR HAJÁM

Edini pravi hudiči na svetu so tisti, ki divjajo v naših srcih.

MAHATMA GANDHI

Delo 18. oktobra 1993

FILM art FEST

SANJAM, TOREJ ŽIVIM

Vsaka umetnost se načeloma stežka podreja kategorizaciji in to velja tudi za film. Popularna delitev na tako imenovani "art film" in "komercialni film", ki je bila že od vsega začetka vprašljiva, verjetno še nikoli ni bila tako nesmiselna, kot je danes. Načeloma naj bi veljalo, da žanrski filmi, skupaj z remaki in sequeli reproducirajo "mit o večnem vračanju", avtorski filmi pa naj bi iskali izvirne izrazne poti, presegali zakoličene meje in ustaljene obrazce. In vendar so se npr. novosti na področju filmske tehnike praviloma najprej uveljavile v žanrskem in ne eksperimentalnem filmu (iz znanih

tem posnel nič manj fascinanten *Sedmi kontinent*) ali pa *Nebesa ali pekel* (*Himmel oder Hölle*, 1990) Wolfganga Murnbergerja. Zgornje tendence so prisotne tudi v nekaterih filmih z letošnjega Film Art Festa. Izvrstno življenje, kot ga kaže Agfa (*Ha chayim alpy Agfa*, 1992) Assi Dayana je kot celota morda res "sad eksistencialistične filozofije", zaključni "slow-motion" apokaliptični showdown pa ne bi bil takšen kot je, če ne bi Sam Peckinpah pred tem posnel svoje *Divje horde* in *Elite morilcev*, John Woo pa *Obračuna v Hong-Kongu* in filma *The Killer*. Ulrich Seidl v svojem delu *Računajte z izgubo* (*Mit Verlust ist zu rechnen*, 1992) uporablja

navidez preprost recept: skrajni verizem, ki se ne ustavi niti pred prikazovanjem golote priletne vdove ter grafičnimi prizori klanja perutnine in prašiča, pri čemer je kamera ves čas izjemno statična, vsi protagonisti pa igrajo sami sebe. In četudi so tema njegovega filma izključno najbolj banalni, vsakdanji dogodki in pogovori ter preokupacije povprečnih pripadnikov post-komunistične oziroma potrošniške družbe, Seidlu prav z doslednim vztrajanjem pri prikazovanju življenja "takšnega, kot je v resnici" uspe, da vse to preobrazi v fantastično grotesko, kakršne še nismo videli. *Léolo* (1992) Jean-Claude Lauzona - poznamo ga po *Živalskem vrtu ponoči* (*Un Zoo la nuit*, 1987) - je eden tistih filmov, ki nam kažejo svet "skozi otroške oči", a v njem nimamo opravka z otroško brezskrbnostjo in razposajenostjo, temveč z bolečino in strahom ter z obupnim stremljenjem fantiča, ki "sanja, torej je", po življenju in svetlobi. V svojem samotnem boju proti prekletstvu blaznosti, genetski dediščini, ki jo v sebi - razen njegove matere - nosijo vsi ostali družinski člani, krhko duševno ravnotežje ohranja s pisanjem. Eno najboljših del festivala, po režiserjevih besedah je 85 odstotkov vsebine avtobiografske. Najbolj provokativen med vsemi letos prikazanimi filmi pa je brez dvoma *Zgodilo se je čisto blizu* (*C'est arrivé près de chez vous*, 1992), celovečerni prvenec treh belgijskih avtorjev: Rémyja Belvauxa, Andréja Bonzela in Benoita Poelvoordeja. Ta psevdodokumentarec govori o serijskem morilcu, ki ga med njegovimi podvigi spremlja snemalna ekipa in morilčeva dejanja (skupaj z njegovimi filozofskimi komentarji in citiranjem poezije) sproti beleži na filmski trak. Snemalci se vedno bolj neposredno vpletajo v dogajanje in s tem na subverziven način opozarjajo na vlogo "pogleda", pri čemer je jasno izpostavljena "sokrivda" gledalca kot pasivnega soudeleženca pri vseh nezaslišanih brutalnostih, ki smo jim priča. Eden najbolj norih filmov, kar jih je bilo kdajkoli posnetih, prekosil bi ga lahko edino tisti, ki bi vse to na podoben način tudi dejansko posnel "v živo".

IGOR KERNEL

LEOLO

razlogov, povezanih z večjim budžetom, ki dopušča uporabo nove tehnologije), poleg tega pa največ pregrad, tabujev in cenzorskih omejitev niso podirali "art" filmi, temveč najbolj drzni predstavniki *exploitation cinema*, ki že od vsega začetka ubira svoja pota na sami margini "komercialnega" filma z izkoriščanjem aduta "nizkih nagonov" svojega občinstva - mislimo seveda na prikazovanje spolnosti (ki kulminira v pornografiji) in nasilja (v *splatter* kinematografiji). Po drugi strani je v zadnjih letih prišlo celo do absurda, da so prav "art" filmi pričeli povzemati najbolj šokantne *exploitation* obrazce v prizadevanju čimbolj grafične ponazoritve (gre torej za *cinéma vérité* v pravem pomenu te besede) procesov umiranja in spolnega občejanja, teh temeljnih postavk, ki nas označujeta kot živa bitja - spomnimo se samo nekaj naslovov s preteklih Film Art Festov (v tem smislu je kratica FAF zaradi svojih nedvoumni asociacij prav perverzno prikladna): *Svetlikajoča se koža* (*The Reflecting Skin*, 1990) Philipa Ridleyja, *Satan* (*Satana*, 1990) Viktorja Aristova, *Meso* (*Carné*, 1991) Gasparda Noéja, *Benny's Video* (1992) Michaela Hanekeja (ki je pred

LIFE ACCORDING TO AGFA

DINOZAVRSTVO 3

MODERN FAIRY TALES, Oxford University Press, Oxford 1993, 455 str., 19,75 GBP

Najznamenitejši avtorji pravljic, ki jih je zbrala Alison Lurie in se po nastanku časovno umeščajo še pred in še po Titu - med letoma 1839 in 1989, so Charles Dickens, Bernard Malamud, John Ruskin, H.G. Wells, Oscar Wilde, I.B. Singer...

Da smo jo opazili na knjižni razstavi Frankfurt po Frankfurtu med 10.000 knjigami, gre zasluga nikomur drugemu kot dinozavru oziroma zmaju. Ovekovlečen je na platnici, čeprav nastopa le v pravljici Kennetha Grahama *Trmasti zmaj* iz leta 1898.

RUDOLF BLAUTH:

WAS DEUTSCHE ÜBER TÜRKEN UND TÜRKEN ÜBER DEUTSCHE SCHON IMMER WISSEN WOLLTE

Marino Verlag, München 1992, 80 str., 12 DEM

Dolg naslov, kot je dolga tudi pot do očiščenja družbe. Če so Turkom še pred leti za izselitev iz Nemčije ponujali 10.000 DEM, s katerimi bi lahko kupili kar 830 Blauthovih knjig, jim danes raje podkurijo pod nogami. Ker se je končno zbudila tudi nemška država, je v njej postalo vroče še skinheadom. Morda pa si bodo politično zatočišče poiskali kar v oazici miru pod Alpami, kjer si zaradi obilice sonca glave vse pogostejše brijejo tudi domačini. Pripadniki Nacionalsocialne zveze Slovenije trdijo, da so uši poginile še v socializmu.

BARTOLOMÉ DE LAS CASAS:

UNIČEVANJE INDIJANCEV IN EVANGELIZACIJA

Mohorjeva Družba Celje, Celje 1993, 206 str., 1837,50 SIT

Kolon in kasneje veleposestnik ter domnikanec in škof Bartolomé de Las Casas je na začetku 16. stoletja v svojih spisih oziroma poročilih za španskega kralja osvetlil razsajanje španskih osvajalcev v Novem svetu. Samo v prvih petdesetih letih njihove vladavine je tam zaradi nasilja, suženjstva in boleznih pomrlo okrog 75 milijonov Indijancev, toliko prebivalcev pa je takrat štela cela Evropa.

Da Indijanci niso živali, ki jih lahko nekaznovano pobijaš, je dokazoval že s tem, da si njihove ženske beli prišleki jemljejo za ljubice in žene. Če bi bili torej živali, bi belci s tem kršili enega od temeljnih zakonov cerkvenega prava, po katerem je ljudem prepovedano spolno občejanje z živalmi, ker pa jih Cerkev ne ekskomunicira in še drugače kaznuje... *Toda niti dandanašnji ne Muslimanom v Bosni ne Kurdom v Turčiji, Iraku in Iranu in še komu prav nič ne pomaga, da jim tudi njihovi iztrebljevalci s posilstvi priznavajo človekost.*

BUKVA NEWS

C kot...

C, toda ne kot C-vitamin in ne kot bonboni Visoki C, temveč kot Knjižni center C. Cankarjeva založba je namreč nad Oxford centrom odprla še lastno ekskluzivno knjigarno.

Iva Mikl-Curk: VODNIK PO POTEH RIMSKIH VOJAKOV, Zavod RS za varstvo naravne in kulturne dediščine, Ljubljana 1993, str., 3600 SIT

Dušan Ogrin: VRTNA UMETNOST SVETA, Založba Pudon in EWO, Ljubljana 1993, str., cena Zbirka XX. STOLETJE, 2.del (jesenski paket) 1.letnika, Cankarjeva založba, Ljubljana 1993, 1628 str., cena: Marguerite Yourcenar: OPUS NIGRUM, 1968, 343 str.

Josef Škvoreck: PRIMA SEZONA, 1975, 249 str.

Naoya Šiga: POTOVANJE SKOZI TEMNO NOČ, 1976, 483 STR.

Toni Morrison: LJUBLJENA, 1987, 321 str. Gabriel Garcia Marquez: GENERAL V SVOJEM BLODNJAKU: 1989, 232 str.

ZAPEL JE AMERIŠKI CESAR

IGGY POP

LJUBLJANA, MALA DVORANA HALE TIVOLI, 22.10.1993

Panta Rei. Rock 'n' Roll ne bo nikoli umrl. Dokaz za to je skoraj 50-letni JAMES NEWELL OSTERBERG alias IGGY POP.

Le-ta ima letos kar tri močne razloge s katerimi je podprl novo turnejo. Najprej je tu seveda nov studijski album AMERICAN CEASAR, s katerim se Iggy vrača k svojim koreninam in rudimentarnosti. Podobno bi veljalo tudi za letos izdani koncertni album SUCK ON THIS izdan pri francoski založbi REVENGE, na katerem posnetki datirajo v leto 1977. Tretji, namanj važen (Balkanci bodo razmišljali drugače) razlog pa je še projekt oziroma filmski soundtrack ARIZONA DREAM, na katerem je Iggy sodeloval z Emirjem Kusturico in Goranom Bregovičem.

Njegova ustvarjalna pot traja že dobrih 25 let, kar pa je doba, ki jo doživi (preživi) malokateri rocker. Iggyu je to uspelo.

S petnajstimi je ustanovil svoj prvi bend IGUANAS, po katerem je tudi dobil svoj vzdevek. Leta 1967 pa je s zasedbo THE STOOGES zakoličil pot avantgardnega - novega rocka. Deset let kasneje so se po tej skupini zgledovale dobesedno vse punk zasedbe vključno s SEX PISTOLS, kateri so priredili tudi njihovo klasiko NO FUN. THE STOOGES so posneli tri temeljne plošče - istoimensko, FUNHOUSE in RAW POWER na katerih so skladbe, ki so še posebej danes standarden repertoar na Iggyjevih koncertih, zbrusena preobleka pa jim kljub časovni distanci daje svež, čisto poseben čar.

Problemi z drogami so kot pri mnogih drugih skupinah tudi pri THE STOOGES terjali svoje žrtve in le-ta je v sredini sedemdesetih razpadla, IGGY POP pa se je znašel na robu eksistence. Vprašanje je, kako bi se nadaljevala njegova ustvarjalna pot, če ga takrat ne bi iz heroinskega kotla potegnil David Bowie, ki mu je po letu 1975 pomagal na skoraj vseh ploščah z izjemo zadnjih treh, kjer prihaja do izraza njegova avtorska identiteta, ki jo je izpilil z dolgoletnimi izkušnjami.

Takšen je tudi njegov zadnji (dvojni) album

AMERICAN CEASAR, kjer je avtor skoraj vseh skladb. Je pa to tudi plošča v kateri je sežetih vseh 25 let njegovega ustvarjanja (življenja) in za katero bi lahko rekli, da je dosedaj njegovo najbolj dorečeno delo. Seveda ni naključje, da se Iggy vrača k svojim koreninam ravno v času, ko je rock v ponovni ofenzivi in ko se k njim ozira vse več nekdanjih ustvarjalcev je tudi odraz stanja v glasbeni industriji kateri se je IGGY ob pomoči kolegov (D.Bowie) zmeraj spretno

prilagajal. Vendar to niti ni toliko pomembno, važno je, da je zmeraj znal ohraniti lastno identiteto in energijo, ki jo še posebej odraža na živih nastopih.

IGGY POP je tako že drugič nastopil pri nas. Prvič v okviru promocijske turnee albuma BRICK BY BRICK (veliki Tivoli) tokrat pa seveda drugič in prvič v naši mladi državi. **Congratulation Fuckers Slovenians** so bile njegove prve besede. Le kdo bi vedel zakaj? Koncert se je začel točno ob napovedani 20-ti uri, odprla pa ga je ena izmed najobetavnejših angleških novorokovskih skupin DIE CHEERLEADER, katero je POPU priporočil HENRY ROLLINS, ki je odpel nekaj taktov ob snemanju prvega singla iz nove plošče - WILD AMERICA. DIE CHEERLEADER nimajo nobene zveze z indie-pop zasedbami, ki so v zadnjih letih preplavile Anglijo in jo oskrunile z različnimi mešanici plesne in rock glasbe.

DIE CHEERLEADER so tri brhka dekletca, ki se presneto dobro zavedajo kaj je Rock N Roll, pri udarjanju po bobnih pa jim pomaga moška roka. Polurni nastop sicer ni predramil publike, eden od razlogov za to pa je bil nedvomno preskromen odmerek jakosti zvoka, s čemer pa se mora sprijazniti pač vsaka predskupina ter seveda nepoznavanje benda. So ga pa zato DIE CHEERLEADER zažgali kot je treba in pokazali, da se na otoku še igra dober Rock 'n' Roll.

Po polurni pavzi so fanfare naznanile prihod cesarja in prvi takti so obetali brezkompromisen energičen koncert.

Na naše presenečenje Iggyjevo koncertiranje ni temeljilo na predstavljanju zadnje plošče, temveč je zaobsegalo repertoar iz njegovega celotnega ustvarjalnega opusa. Težko bi rekli, da je odigral Greatest Hits saj je bilo razmerje med znanimi in neznanimi skladbami ravno pravšnje. Dokaz k vračanju k koreninam pa so ravno klasike kot TV EYE s primernim video-grafičnim prikazom, SEARCH AND DESTROY pa NO FUN, ki so jo svojčas predelali tudi SEX PISTOLS. Seveda

niso manjkali novejši hiti kot REAL WILD CHILD in PASSENGER, ki so dodobra premešali plesočo maso pod odrom. IGGY je kot zmeraj izseval vso energičnost, čemur se ob nabito polni mali dvorani hale Tivoli seveda ni čuditi. Iz novega albuma AMERICAN CEASAR smo lahko slišali HATE pa odlično SICKNESS, mirnejšo FUCKING ALONE in nepogrešljivo WILD AMERICA. Prvi del koncerta je končal s skladbo HOME. Publika se odlično odzivala na geste jeguljasto zvijajočega POPa, klimaks pa so nekako pomenile klasike I WANNA BE YOUR DOG in PASSENGER. Prvi dodatek je začel nekoliko presenetljivo (ali pa tudi ne) z unplugged verzijo skladbe IN THE DEATH CAR. Gre seveda za komad, ki sta ga napisala z Goranom Bregovičem in ki se nahaja na soundtracku ARIZONA DREAM. Odličen sprejem tega komada pri publiku gre seveda pripisati naši močni navezanosti na balkanski prostor in ob nadaljnjem izvajanju skladb iz te plošče bi se ves koncert kaj lahko spremenil v Balkan žur. Ker pa IGGY dobro pozna publiko (državo) pred katero nastopa si kaj takega seveda ni privoščil. Zadnji dodatek je začel s komadom, ki ga je podaril kolegu DAVIDU BOWIJU - CHINA GIRL. Posodobljena izvedba hita LOUIE LOUIE je pomenila zaključek predstavljanja novega albuma.

IGGY POP zagotovo pomeni eno najbolj vznemirljivih in vedno privlačnih koncertnih pojav, kar je nenazadnje dokazal v Ljubljani že drugič. Uigrana zasedba je tako pripravila enkratno rokarsko predstavo v kateri se je odražala vsa enostavnost in ostrina časovno nesmrtnih skladb, katere svojo zgodovinsko težo dobivajo šele danes ter seveda neizmeren energetski naboj skoraj 50 letnega IGGYA POPA, ki s svojo karizmatičnostjo in neizprosno brezkompromisnostjo celotni predstavi prispeva največji delež. Pure Rock 'n' Roll! Hail Ceasar!

ALEXANDER LIS
FOTO: TINA HAUSER

V. Britanija/Rusija/Francija/Italija/Nizozemska, 1992. Adventures Pictures Ltd (London)/Lenfilm (St Petersburg)/Rio (Pariz)/Mikado Film (Rim)/Sigma Filmproductions (Maarsen).

V sodelovanju z British Screen in s finančno pomočjo European Co-production Fund/European Script Fund.

Režija: Sally Potter

Scenarij: Sally Potter, po romanu Virginie Woolf

Fotografija: Aleksej Rodionov

Glasba: David Motion, Sally Potter, Fred Firth, David Bedford

Igrajo: Tilda Swinton, Billy Zane, John Wood, Lothaire Bluteau, Charlotte Valandrey, Heathcote Williams

ORLANDO

Angleška pisateljica Virginia Woolf (1882 - 1941) spada med tiste moderne romanopisce, ki so se med prvimi znali otresti tradicionalnih fabulativnih shem. V njenih romanih se "normalni" zaplet precej porazgubi, najpomembnejši element pa pogosto postane "podzavestni" tok misli, razpoložen in čustev glavnih junakov. Njena dela odlikuje senzibilen slog, s pogosto uporabo notranjega monologa, liki pa so večinoma ženske srednjih let iz višjih družbenih slojev. Podoben je tudi *Orlando*, posvečen

pisateljčini prijateljici in ljubici Viti Sackville-West, ki jo je Woolfova spoznala leta 1922, njuno razmerje pa je trajalo skoraj dvajset let. Viti sin in biograf Nigel Nicholson je Orlando označil kot "najdaljše in najbolj prirčno ljubezensko pismo v književnosti". Roman ima vse kvalitete ostalih del Woolfove, le da imamo tokrat - namesto z literarnim monologom - opravka z "eksteriorizacijo zavesti" in z bolj vizualno kvaliteto ponazarjanja miselnega toka.

Sally Potter je že, ko je Orlando brala kot najstnica, na roman gledala s filmskimi očmi. Sama adaptacija romana za scenarij je trajala precej časa (njen sodelavec pri scenariju je bil Walter Donohue), pri zbiranju denarja pa je Potterjeva morala iskati podporo pri več producentih (film je koproduciral kar pet držav) in so ji prišle prav tudi njene ruske zveze iz časov, ko je delala televizijska filma *Women In Soviet Cinema* in *I am an Ox* (oba 1988), kajti proizvodna hiša Lenfilm je eden od koproducentov, direktor fotografije je Aleksej Rodionov (ki je zaslovel kot sodelovalec Elema Klimova pri filmu *Pridi in pogled*) in tudi sekvence veseljačenja na ledu so bile posnete v St. Petersburgu. Sally Potter je sicer vsestranska umetnica (razen z režijo in s pisanjem se ukvarja še z glasbo in s koreografijo) in tudi Orlando ni le režirala, temveč je (kot smo že omenili zgoraj) zanj napisala še scenarij in delno tudi glasbo.

Kot vemo, gre pri Orlando za pripoved o mladeniču aristokratskega stanu, ki leta 1600 spozna kraljico Elizabeto I., tej pa je tako všeč, da ga določi za naslednika družinskega dvorca in mu obenem "zaukaže", naj se ne spreminja in naj torej ostane večno mlad, prav kakor v trenutku, ko sta se spoznala. Orlando se res ne stara in v naslednjih stoletjih se najprej zaljubi, se ukvarja s poezijo in med diplomatsko misijo v Srednji Aziji spremeni spol, tako da se nekega jutra preprosto zbudi kot ženska. V viktorijanski dobi se Lady Orlando zaljubi v ameriškega pustolovca, nato pa v našem stoletju rodi otroka (hčerko) in postane pisateljica. Roman Virginie Woolf se je končal z letom 1928 (čas izida Orlando), Potterjeva pa je scenarij prilagodila tako, da se zgodba konča v 90-ih letih 20. stoletja. Po vizualni plati je film razkošen, tako po zaslugi kamere Rodionova, kot zaradi mojstrske scenografije Jana Roelfsa in Bena Van Osa (scenografa filma *Kuhar, tat, njegova žena in njen ljubimec* režiserja Petra Greenawayja). Tilda Swinton, 31-letna britanska igralka (veliko je nastopala v filmih Dereka Jarmana, za vlogo Isabelle v njegovem Edwardu II. pa je tudi dobila nagrado za najboljšo igralko na festivalu v Benetkah) je bila zelo posrečeno izbrana za vlogo Orlando. Potterjevi je s tem filmom uspelo narediti duhovit in ironičen komentar na račun posebnosti angleške družbe in kulture, predvsem pa izvirno interpretacijo romana, ki govori o brezčasnosti ljubezenskega hrepenenja, utelešenega v liku Orlando.

IGOR KERNEL

TWO TONE, založba, ki je v osemdesetih lansirala take skupine kot MADNESS, THE SPECIALS in THE BEAT, bo 8. novembra izdala četvrti CD-BOX SET z naslovom THE COMPACT 2-TONE STOR. Pred tem bo izšel še EP s prvimi singlami te založbe, kot tudi THE BEST OF 2 TONE enojna kompilacija.

ICE CUBE bo za svoj novi album LETHAL INJECTION predelal 11 minutno skladbo ONE NATION UNDER A GROOVE, ki jo v originalu izvajajo GEORGE CLINTON AND FUNKADELIC. Njegova založba PRIORITY RECORDS bo tudi ponatisnila vse plošče prej omenjenih FUNKADELIC.

Zasedba THERAPY se je po kopici Epjev končno odločila, da izda nov studijski, ki bo izšel šele marca prihodnje leto.

BONO VOX, frontmen zasedbe U2 poje na albumu debutov FRANKA SINATRE skladbo I'VE GOT YOU UNDER MY SKIN. V ostalih duetih staremu FRANKIJU pomagajo še ANITA BAKER, LUTHER VANDROSS, ARETHA FRANKLIN ter še nekateri.

THE RAMONES so izdali mini album ACID EATERS s cover verzijami naznami-nejših skupin iz šestdesetih, med drugim tudi BEACH BOYSOV, THE DOORS in THE WHO.

ALICE IN CHAINS so predstavili izid polakustičnega mini albuma JAR OF FLIES na januar prihodnje leto. Pevec zasedbe LAYNE STENLEY pa gostuje na novem albumu zasedbe HEART, kjer se je pridružil vokalistkama ANN in NANCY WILSON v verziji BOB DYLANOVE skladbe RING THEM BELLS.

Najbolj znani newyorški underground klub CBGB'S praznuje letos 20. obletnico obstoja. Tako se bodo na njegovih odrih po dolgem času zvrstile skupine, ki so svoje prve korake naredile tam skozi. To so RAMONES, TALKING HEADS, BLONDIE, TELEVISION in še mnogi.

TERRY EDWARDS, saksofonist zasedbe GALLON DRUNK, bo izdal EP s predelavami skladb skupine THE CURE. EDWARDS je že obdelal JESUS AND MARY CHAIN, MILESA DAVIS, in THE FALL. Skupek izdanih priredb se bo znašel še na albumu, ki izide konec meseca.

BMX BANDITS je nova skupina angleške indie založbe CREATION.

Igrajo pa mešanico BAY CITY ROLLERSOV in BEACH BOYS.

JOE SATRIANI je presenetljivo hitro izdal nov album. Gre za dve plošči, ena je live, druga pa studijska. Na albumu, ki ga je poimenoval TIME MACHINE, se je tako skupaj znašlo 28 skladb, za 145 minut glasbe.

Nemški punk rokerji RICHIES, ki snemajo za znano založbo WE BITE, so izdali nov album in ga pomenovali PET SUMMER. Pri snemanju je fantom pomagal DETLEF MOHRMANN - EX SPERMBIRDS in BOX-HAMASTER. Zasedba GROWING MOVEMENT, ki snema za že omenjeno nemško založbo, je izdala svoj prvi album CIRCLE OF TORTURE. STEPHEN BARNESA, vokalista THOUSAND YARD STARE, je zamenjal NICK STEELE.

Policisti so ustrelili saxofonista zasedbe EARTH, WIND & FIRE - DONALDA MYRICKA, v njegovem stanovanju v LA-ju. Kot se je kasneje izkazalo, je imel DONALD v roki namesto prave pištole - njej podoben vžigalnik za cigarete.

KONCERTI:

14.11./DUNAJ - Stadthalle - AEROSMITH z MR BIG
15.11./MUNCHEN - Terminal 1 - SUEDE,
17.11./DUNAJ - Arena - CARTER USM,
21.11./GRADEK - Orpheum - BODY COUNT,
23.11./LJUBLJANA - Cankarjev dom - PHILLIP GLASS,
25.11./MARIBOR - MKC - DEMOLITION GROUP,

ALEKSANDER LIS

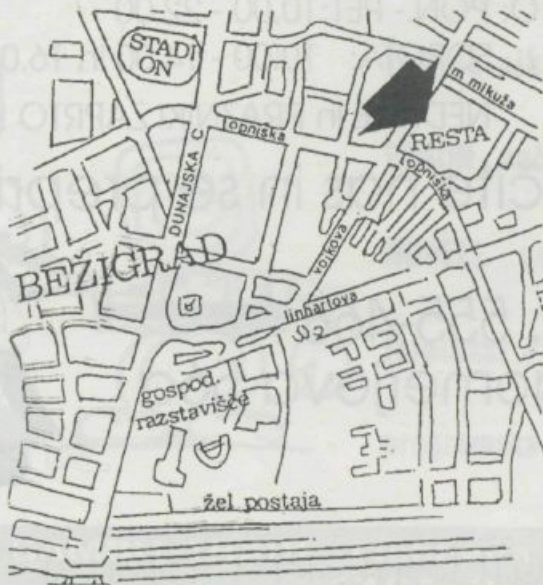
RESTA
GOSTINSTVO
TURIZEM

Topniška 33 - 61 000 LJUBLJANA
TELEFON: (061) 327 374 327 384
TELEFAX: (061) 122 089 -----

PONUJA

GOSTINSKE STORITVE V RESTAVRACIJAH S POSTREŽBO
ALI SAMOPOSTREŽBO
ORGANIZIRA PREHRANO V ŠOLAH, FAKULTETAH
IN ZAVODIH
ORGANIZIRA ZABAVNE PRIREDITVE
BRUCOVANJA

Vključeni smo v verigo gostinskih lokalov: Topniška 33, Emonska 8, Jamova 2 v Ljubljani, kjer lahko vnovčite naše bloke za prehrano.

IMETI PRAV

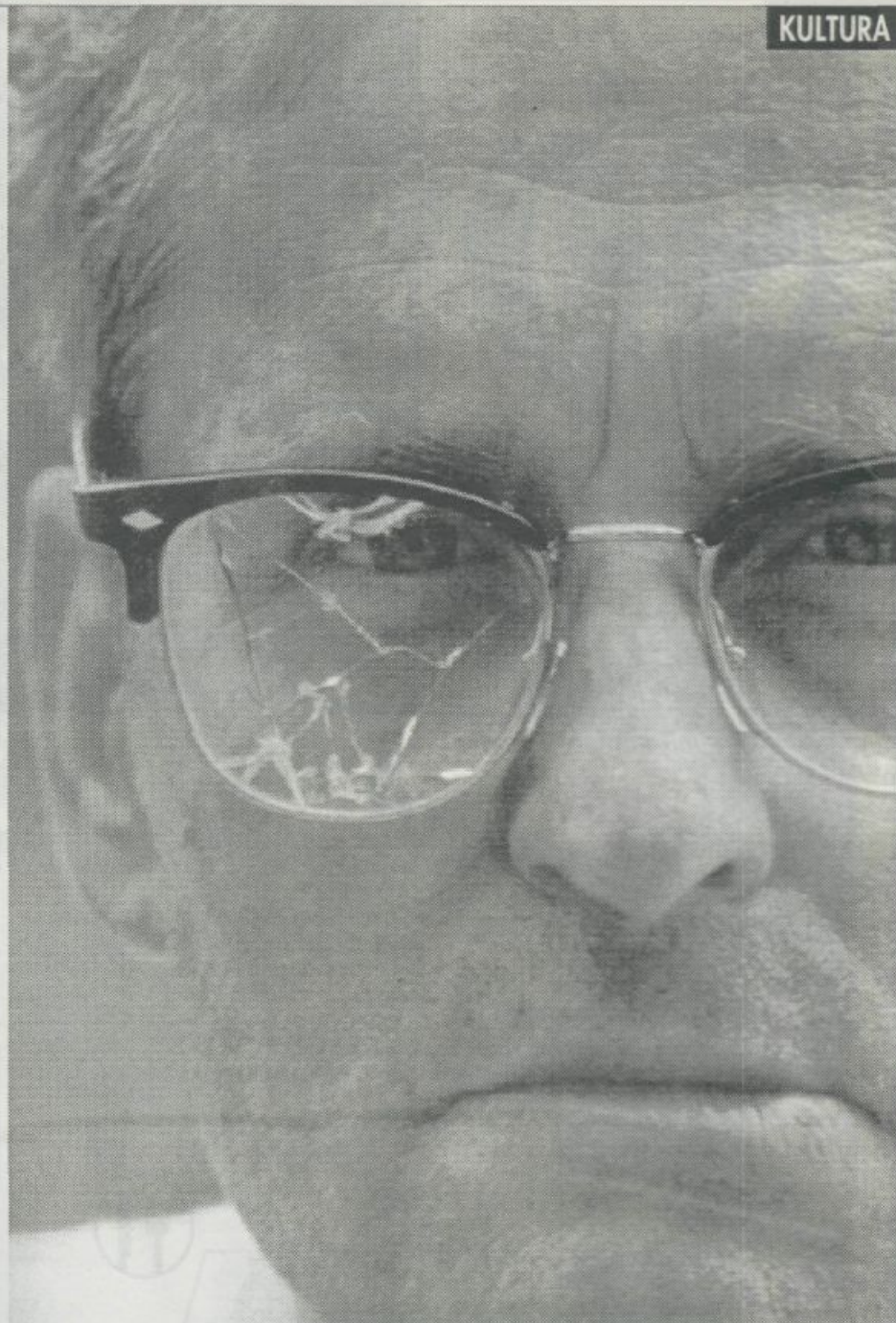
Predstavljajte si, da stopite v trgovino, kjer so cene višje od običajnih, prodajalec je neustrežljiv, neprijazen in celo nesramen. Ko pa enega od razstavljenih artiklov vseeno vzamete in ga hočete kupiti, ker ga pač potrebujete in nočete iskati še drugod, se izkaže, da v trgovini ni drobiža in prodajalec vam predlaga, da greste svoj denar sami zamenjat v bližnjo trafiko, če pa vam to ni prav, mu ni to prav nič mar in vas prostodušno usmeri proti izhodu. *Ali pa drug primer: ste lastnik hiše z nekaj zemlje okoli nje, oboje po svojih močeh urejate, kot vam pač dopuščata čas in denar.* V vaši neposredni bližini živi posebej neprijeten sosed - ko vas ni doma, na vašo parcelo odlaga svoje smeti, z vašega vrta krade pridelke, uničuje vam živo mejo in lomi veje na sadnem drevju, ker je njegova parcela višja od vaše, spelje z nje odtok, tako da ob deževju voda in blato od tam dereta na vaše dvorišče, na skrajnem robu svoje parcele in tik ob meji z vašo si omisli kup gnoja in poljsko stranišče (na tisti strani seveda, kjer je vaše kuhinjsko okno), povrhu pa je po svoje prestavil že vse mejnike. Noben razumen pogovor z njim ni mogoč, posmehuje se vam ali celo grozi. *Vzemimo še bolj "globalen" primer: sestanete se s skupino ljudi, ki ima v rokah vzvode oblasti in moč odločanja o razporejanju javnega denarja na svojem območju, dogovoriti pa bi se morali o usodi dejavnosti ali ustanove, ki jo na sestanku zastopate vi, gre pa za zadevo splošnega pomena in če bi omenjena dejavnost oziroma ustanova izginila s prizorišča, bi to obenem pomenilo, da bi ugasnil pomemben segment naše kulture.* Ker ste navajeni argumentiranih razgovorov, tako se pač dela v vašem okolju, tudi tokrat nastopate z argumenti, predvsem pa z resničnimi podatki. Vaši nasprotniki, ki so na sestanek prišli popolnoma nepripravljeni, o dejavnosti ne vedo ničesar in vse skupaj jih niti ne zanima (ker so se že vnaprej odločili, da bodo rekli ne), vaše argumente in navedbe enostavno nonšalanto preslišijo, pa ne le to: namesto da bi sami postregli s svojimi argumenti (ki jih nimajo), kot "utemeljitev svojih stališč" trošijo neumnosti (ker pač ustreznih podatkov ne poznajo ali preprosto zato, ker so sami neumni) oziroma se - kar je še huje - odkrito in vam v obraz lažejo. Ker ne želite razpravljati na takšni ravni, postrežete z novimi argumenti, ki jih prisotni še enkrat preslišijo in niti ne poskušajo odgovoriti nanje, v odgovor pa dobesedno ponovijo iste neumnosti in iste laži kot prej. Kakšna bi bila vaša reakcija v navedenih primerih?

Legitimnih reakcij v vseh treh primerih, ki zadevajo različne ravni soočanja s povsem vsakdanjimi in običajnimi problemi (prvi predstavlja čisto potrošniško raven, drugi lastninsko, tretji pa zadeva že t.im. "širše družbene odnose"), je pravzaprav malo. V prvem primeru lahko jasno in glasno izrazimo svoje negodovanje, zahtevamo pritožno knjigo (na to zahtevo se nam prodajalec lahko samo smeji) ali pa šefa (ki ga prav tedaj seveda ni tam), lahko sicer gremo še dlje in se pritožimo tržni inšpekciji, zadoščenja pri tem pa je le malo ali nič, saj si s tem samo nakopljemo dodatne opravke. V drugem primeru se lahko s sosedom spremo (in s tem dosežemo, da nam takrat, ko nas ni doma, dela še večjo škodo) ali pa ga seveda tožimo (v veliko veselje našega odvetnika, ki si bo na naš račun pustil izplačati slasten honorar, po dolgotrajnem in mučnem sodnem procesu pa bo v najboljšem primeru dosegel to, da bo sodišče soseda odredilo

simbolično denarno kazen in mu ukazalo, naj vzpostavi ustrezno stanje na zemljišču, nato pa se bo čez teden dni vse skupaj začelo znova). V tretjem primeru lahko jasno povemo, da so naši sogovorniki idioti oziroma lažnivci, a ti nas seveda takoj obtožijo nekorektnosti oziroma nekulturnega obnašanja. V vseh treh primerih imamo pravico tudi molčati in se obupano sprijazniti s takšnim stanjem.

Tudi če bi v vseh treh primerih na koncu "zmagali", bi v bistvu izgubili - svoj čas, svoj denar, svoj mir. Problem legalnega iskanja pravice je prav v tem: prav nič ne pomaga, če imamo prav in smo na strani resnice - če smo soočeni z nekom, ki nima prav, vendar je zadosti brezobziren, bomo v vsakem primeru izgubili. Zato ni nič nenavadnega, če dobijo nenavadno privlačnost povsem drugačni scenariji, ki - v razliko od legalnih - nudijo resnično katarzo. V prvem primeru bi morda lahko prijeli baseballski kij, ki tako lepo leže v roke in z nekaj dobro merjenimi udarci nesramnemu prodajalcu razsuli trgovino in če bi se ta drznil protestirati, bi ga z vso močjo treščili po trdi betici. V drugem primeru bi se lahko potuhnili in počakali soseda, ko bi spet prišel krast na naš vrt ali pa prestavljat mejnike, nato pa z neskončno naslodo poslušali škrtanje kovine in kosti ter njegove obupane krike, ko bi se sprožila medvedja past, ki smo jo nastavili in jo posebej zanj še priključili na električni tok. Tretji primer bi bilo seveda treba reševati bolj globalno, ker zadeva same temelje demokratične družbe, kjer je bedakom in lažnivcem dovoljeno, da nekaznovano spregovorijo v javnosti in zastopajo svoja idiotska stališča, povrhu pa še uživajo vsesplošno podporo, ugled in privilegije. Potrebovali bi zakonodajo, ki bi strogo prepovedovala vsakemu patološkemu lažnivcu ali tistemu z IQ-jem, nižjim od 60, da zaseda katerokoli odgovorno in javno funkcijo, če pa bi se s svojim mnenjem vseeno drznil nastopiti v javnosti, bi ga bilo treba po hitrem postopku obesiti na prvem križpotju. Se vam je morda kdaj pripetilo, da ste se - ko ste bili s svojim potrpljenjem že čisto na koncu - zalotili, da sanjariate o prav takšnih ali pa še bolj slikovitih scenarijih? D-Fens (Michael Douglas) iz filma Prosti pad (Falling Down, 1992) Joela Schumacherja, je človek, ki je zgornje scenarije tudi udejanil, zato ni nenavadno, da gre za uspešnico, ki je vzbudila skrajno kontroverzne reakcije občinstva in kritike. Gre za moža, ki je ostal brez svoje družine (žena se je ločila od njega, seveda je obdržala tudi hčerko in hišo), izgubil je svojo službo v podjetju, ki je delalo za ameriško obrambno ministrstvo (zaradi desetkanja zaposlenih po razpadu Vzhodnega bloka, s čimer se je končala oboroževalna tekma), z drugimi besedami, porušil se mu je ves njegov svet, izgubil je vse, v kar je verjel in kar je dajalo njegovemu življenju smisel in pomen. In zadostujejo le še prometna gneča, neznosen hrup in poletna vročina, da v enem samem trenutku ugotovi, da ima vsega dovolj. Od tega trenutka dalje premočrtno stopa preprostemu cilju nasproti: obiskati svojo hčerko na njen rojstni dan. Na svoji poti do tega cilja ruši vse pred seboj in obračunova z najrazličnejšimi brezobzirneži, ki se mu zoperstavijo in se nevajeni takšne "neposrednosti", ker imajo vsak dan opravka z ljudmi, ki se raje previdno umaknejo. Ni vprašanje, če ima D-Fens "prav" (o tem pač ni dvoma), zanimiv pa je hipokritičen odnos nekaterih kritikov do njegovih metod. Toda: ali je sploh lahko ravnal še kako drugače? Je njegovo začudenje med finalnim "showdownom" ("I'm the bad guy?") res samo njegovo?

IGOR KERNEL

Fitness Studio ALADIN

ponovno odpira vrata in vas vabi, da se nam pridružite v vadbi na najsodobnejših TechnoGym napravah, v prijetnem okolju in dobri družbi!

ODPRTO: PON.- PET: 10.00 - 22.00

SOBOTA: 10.00 - 14.00 in 16.00 - 20.00

NEDELJE in PRAZNIKI ZAPRTO!

Obiščite nas in se prepričajte!

tel.: 555-468
Tugomerjeva 56a

študentski popust 15%

PO FESTIVALU EX PONTO

SOOČANJE

RAZLIČNIH KULTUR

Festival Ex Ponto, ki je poskušal soočiti in "združiti" kulturo bivših jugoslovanskih republik (predvsem pa Slovenije in BiH), in se je dogajal v KUD France Prešeren, Cankarjevem domu in klubu B 51, je za nami. Organizatorje festivala sem našel še v prejšnji številki. Takrat sem prireditve s festivala samo preletel, tokrat pa bom izpostavil najvidnejše.

Vse skupaj se je začelo na Gerbičevi ulici - v klubu B 51, kjer so v klubski galeriji odprli razstavo fotografa Diega Andresa Gomeza.

Fotografije prikazujejo bosanske begunce - starce, otroke, ženske - žrtve še vedno trajajoče bosanske vojne. Gomez je s temi fotografijami dokazal svoje odlično fotografsko znanje in tehniko. Fotografije vsebujejo namreč vse, kar želi dober fotograf v vojnem stanju ujeti v svoj objektiv - žalost, solze, bedo, strah, negotovost.... Mimogrede, v klubu B 51 je odprt tudi nov cocktail bar - poleg galerije.

Literarni večer v KUDu France Prešeren je bil tak kot vsi drugi do sedaj. Gostje (*bosanski in slovenski poeti in literati - Dane Zajc, Kajetan Kovič, Tomaž Salamun, Berta Bojetu, Milan Dekleva, Uroš Zupan, Aleš Debeljak, Goran Janković, Josip Osti, ...*) so predstavili - prebrali svoja kratka dela, poželi aplavz in to je bilo vse. Nič izvirnega, pestrega, kljub temu, da je bila dvorana polna.

Okrogla miza Novinarstvo v vojni in o vojni, na kateri so sodelovali bosanski

in slovenski novinarji - *Tit Doberšek, glavni in odgovorni urednik Dela, Marjan Sedmak, predsednik Društva slovenskih novinarjev, Ervin Milharčič-Hladnik, novinar Mladine, Aleksandar Mlač, sarajevski novinar in moderator okrogle mize, Midhat Plivčič, odgovorni urednik Oslobođenja in Kemal Kurspahić, glavni in odgovorni urednik Oslobođenja*, je bila ena izmed najobiskanejših prireditev, dvorana Kud-a France Prešeren je bila nabito polna. Gostje so vsak na svoj način predstavili medij, iz katerega prihajajo in na kakšen način posredujejo vojne informacije iz Bosne. Direktor Oslobođenja Kurspahić je izkoristil možnost in se zahvalil slovenskim medijem za pomoč pri obveščanju o resničnem vojnem stanju v BiH. Udeleženci okrogle mize so poskušali najti odgovor, kdaj točno se je vojna v BiH oziroma balkanska vojna pravzaprav začela. Pravi datum je sicer težko določiti, vendar so se vsi strinjali, da je bila začetek vojne pravzaprav srbska informacijska blokada. Ervin Milharčič-Hladnik je povedal, da ni tako navdušen nad novinarskim poročanjem bosanskih novinarjev, kot fasciniran nad tem, ker se le-ti ob vsej vojni krutosti ukvarjajo s tem, kako bodo šli bosanski otroci v šole, vrtce, kako novinarji gradijo civilno družbo. Toliko o okrogli mizi v Kudu France Prešeren.

"Izbjeglička" televizija ITV se je

predstavila v klubu B 51 - s predvajanjem filmov, reportažami in kulturnimi dogajanji v Sloveniji in Belgiji v času njihovega sodelovanja. Več o tem novinarska kolegica Vera Kovačević.

Koncerti! Kar nekaj jih je bilo. Sicer pa bodo o njih pisali za to usposobljeni Tribunini kritiki. O Željku Bebeku pa vseeno nekaj besed. Bebek je v dvorani Kuda-a France Prešeren navdušil vse po vrsti. Ne samo mladi, tudi starejši obiskovalci so se zabavali. V prvih vrstah na koncertu pa nista manjkala niti mama in oče Željka Bebeke. Mama je bila vsa v solzah, oče pa je kar naprej cukal Bebeke za rokav, češ, nehaj že. Vendar - publika je bila divja in željna Bebekovih "dugmetovskih" in novejših komadov. Tudi Bebek ni bil ravnodušen, čeprav je pel na playback. Skratka, koncert je navdušil in zadovoljil zabave in norenja željno publiko.

Še kar nekaj prireditev je bilo, vendar na vseh pač nisem mogel biti, pa še pokrivale so se. Festival Ex Ponto ni bil slab, čeprav bi lahko bil še boljši. Prostori, kjer se je festival odvijal, bi morali biti večji, obveščenost tudi ni bila najboljša, prireditve pa večkrat predolgočasne - v še znani, ustaljeni formi.

Vsekakor pa festival v taki obliki lahko postane tradicionalen in še bolj mednarodni, kot je bil tokrat. Festival, kjer bi se mešale različne ideje, mišljenja, kulture.

ALEŠ ČAKŠ

ITV

Begunska televizija ITV (Izbjeglička televizija) se je nedavno kot ena od organizatoric predstavila na festivalu EX-PONTO. V prostorih kluba B 51 na Gerbičevi ulici je prikazala del svojega večmesečnega dela - reportaže, dnevnik, posnetke s koncerta, ki je bil 25. maja 93 v Križankah, ter drugo.

ITV obstaja že devet mesecev. Begunci (predvsem študentska populacija) delajo s pomočjo belgijske organizacije *Causes Communes*. Le-ti so pripeljali vso potrebno opremo ter z mladimi begunci izvršili tromesečni tečaj usposabljanja za delo snemalca, novinarja, voditelja oddaj, montažerja. Prvi projekt, ki so ga uspešno izpeljali, je pregled novic, narejen v obliki televizijskega dnevnika, kjer so poročali z bojišč v Bosni in Hercegovini in drugo. Ta dnevnik je namenjen predvsem beguncem. *Vsak dan razen sobote in nedelje v večernih urah si ga lahko ogledajo v enem od skupnih prostorov v begunskem centru Roška na Poljanski cesti.* Tudi ITV ima svoje prostore v zbirnem centru Roška, pri tem pa jim je pomagal Urad za begunce.

Na begunski televiziji delujeta dve ekipi, prva oblikuje dnevnik, druga pa beleži človeške usode v begunskih centrih. *Dino Schrailehner*, študent iz Sarajeva, ki dela v drugi ekipi, mi je pripovedoval o pristopu, s katerim se približajo ljudem s preživeliimi travmami iz vojne. Dejal je, da se na začetku dolgo pogovarjajo s temi ljudmi, da bi jim na koncu zaupali, ker, ko začnejo govoriti svojo - ponavadi pretresljivo - zgodbo, se niti ne zavedo, da jih kamera snema, ker se le-ta skupaj z novinarjem spremeni v poslušalca. Poudaril je, da je po končanem snemanju že sam pretresen, zlomljen. Obžaluje, da se vse centre v Sloveniji, posnel ogromno zgodb, le del teh je bil prikazan na festivalu EX-PONTO, večina materiala pa čaka v arhivu na pravi trenutek, da pride na dan v obliki dokumentarnega filma.

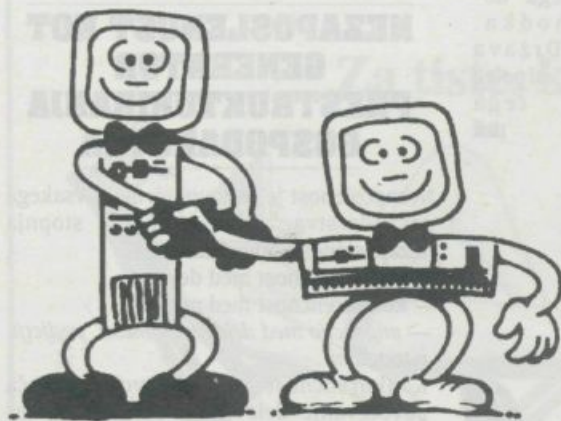
Causes Communes, odkoder je prišla iniciativa za ustanovitev begunske televizije, je belgijska humanitarna organizacija, ki želi na neklasičen način pomagati beguncem. *Ustanovitev televizijskega studia na Roški, pomoč begunskim osnovnošolcem glede knjig in šolskega pribora, ipd. Njihov nov projekt, pa je dovoz konvoja s hrano za begunce v Sloveniji.*

V bližnji prihodnosti ITV načrtuje predstaviti svoje oddaje in reportaže tudi na eni od ljubljanskih televizijskih postaj, pri vsem tem delu pa jih vodijo mentorji, razni priznani novinarji in drugi eksperti.

VERA KOVAČEVIČ

RAČUNALNIKI ŽE DANES DELAJO PO SVETOVNIH NORMAH

z izbranimi sestavnimi deli, rednim vzdrževanjem in odpravljanjem napak zagotavljamo vsaj 99 procentno izkoriščenost vašega informacijskega sistema.

računalniki GAMBIT, svetovanje, tiskalniki

EPSON, računalniški inženiring, lokalne mreže

NOVELL, servis, risalniki ROLAND, modemi in

telefaksi ZYXEL, zastopstva, monitorji EIZO,

programska oprema, DEICO, izobraževanje, SMC

GAMBIT

Odločitev poslovnih ljudi!

Gambit je zaščitena blagovna znamka z nadzorovano kvaliteto.

GAMBIT TRADE, Ljubljana, Savska 3, tel. 061 111 318, fax 061 120 108

SAGA, Nova Gorica, fax/tel. 065 32 322

KAJ POČNEMO, KO NE DELAMO

Preprost izračun pokaže, da Slovenec dela in služi zase samo 27 let. Ves ostali čas, to je v povprečju 43 let, delamo nekaj, kar ne prinaša sprotnega zaslužka. Prvih sedem let se v krogu svoje družine učimo prvih korakov v življenje. Naslednjih osem let nas osnovna šola opismeni (kar ne pomeni, da nas nauči samo pisati, čeprav nekaterih ne nauči niti tega, ali pa hitro pozabijo). Fazo učenja večina Slovencev in Slovenk zaključijo s tri ali štiriletnim šolanjem, ko se pripravi na delo v svojem prvem poklicu. Med delom štiri leta prebijemo na dopustu, ki ga izkoristimo po lastnih željah in možnostih. Porodniški dopust dopušča malo možnosti, posvetiti se je treba novorojencu. Prav tako bolniškega dopusta praktično ni mogoče izkoristiti za dosti drugega kot za počitek in zdravljenje.

Po zaključku tako imenovane delovne dobe je spet vse prepuščeno posamezniku. Upokojeanci svoj prosti čas preživijo bolj ali manj aktivno, po lastnih željah in možnostih. Izraba časa je v različnih stopnjah organizirana za vsa obdobja, le za leta nezaposlenosti ne. Kaj početi, ko smo prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje? "Iskati službo" je samo deloma pravi odgovor. Zaradi preprostosti ga ponuja naša vlada in s tem prelaga odgovornost na pridobitev zaposlitve na *ponudnike* (podjetja) in *iskalce* (delavce) dela. V bistvu je nezaposlenost vmesno obdobje med dvema zaposlitvama.

Razvite države so že pred leti spoznale, da pridobljeno znanje hitro zastara. V povprečju v sedmih letih. Nenehno izobraževanje je potrebno:

— zaradi sledenja novim tehnologijam, načinom dela, organizaciji in razvoju stroke

— zaradi prekvalifikacije na novo področje

— zaradi osebnih interesov ali pa preprosto zato, ker pridobljena znanja in izkušnje dolgoročno ali kratkoročno ne bodo več potrebna.

Razvite družbe nenehno izobraževanje spodbujajo, organizirajo na nivoju države s primernimi programi in dotacijami izobraževalnim ustanovam ter ga sprejemajo kot pravico delavca do lastnega razvoja. Pravico, ki mora biti zagotovljena vsem. Ali res še kdo misli, da se imamo pravico šolati samo do 18. leta?

Delavec, ki razume, da je delo izgubil, ker v njegovi stroki zaradi različnih vzrokov (zmanjšanje tržišča, optimizacija proizvodnje in podobno) prišlo do trajnega zmanjšanja potreb po delu oziroma zato, ker ne obvlada novih tehnologij (npr. računalniškega vodenja), brezposelni čas porabi za dodatno izobraževanje, ki mu omogoči pridobitev nove zaposlitve. Običajni Slovenec tega ne more. Izobraževanje je zelo slabo organizirano, poleg tega nihče ni seznanjen s potrebami slovenskega gospodarstva v naslednjih letih. Informacija o tem bi moralo dati gospodarstvo po svojih načrtih razvoja, če jih sploh ima. Sicer pa, le zakaj in kako naj se ta občajni brezposelni Slovenec izobražuje, ko pa se mu zdi, da še za kruh nima. Zato čaka. Čakanje postane njegov nov poklic, s katerim si zagotavlja osnovno

NEZAPOSLENOST - VSAKEMU ŠEST LET

Zivimo od rojstva do smrti in ta doba je dolga okrog 70 let. In kaj počnemo ves ta ljubi čas? Najprej sedem pravljicnih let spoznavamo svet okrog sebe. Naslednjih osem let gulimo osnovnošolske klopi. Povprečen Slovenec se nato tri ali štiri leta uči svojega prvega poklica. Z dopolnjenimi osemnajstimi leti začne služiti svoj kruh. Nekateri sicer nadaljujejo s študijem vse do triindvajsetega leta, pri čemer pa večinoma tudi sami že zaslužijo kakšen tolar. Delovno dobo Slovenec zaključi okrog 60. leta in čaka ga še 10 mirnih let, potem pa pride temna jama.

Tistih 40 let je na prvi pogled huda in dolga tlaka. Pa le ni tako hudo. Vseh let namreč povprečna Slovenka in Slovenec nikakor ne oddelata. Izven sivih zidov tovarne lahko počnemo, kar nas je volja:

- štiri leta smo na dopustu
- večinoma ženske za eno do dve leti uidejo na porodniški dopust
- preležimo eno do dve leti bolniških dopustov
- šest let pa prečakamo kot brezposelni (pri sedanji 15% stopnji nezaposlenosti)

socialno varnost, nekaj denarja in zdravstveno zavarovanje. Za približek pa si najde še kakšno delo na črno in sorazmerno lepo živi. Država je svoje dosegla, nezaposleni se je znašel sam. Državi ni treba več skrbeti zanj. *Sicer malo pojama, da ga ne more obdavi, vendar je to bolj zaradi tega, da bi življenju nezaposlenega dala malce okusa po kriminalnem početju.* Socialni mir, osnovna želja vsakokratne oblasti, je kratkoročno dosežen.

KAKO ŽIVIMO, KO NE DELAMO

Prvih petnajst let, torej celotno predšolsko in osnovnošolsko obdobje za malega Slovenca skrbijo starši. Njegov razvoj je popolnoma odvisen od finančnih in drugih zmognosti družine. Odvisnost se večinoma nadaljuje tudi v naslednjem obdobju, to je v pripravi na prvi poklic. Za dopust si sproti zaslužimo sami. Za boleznijo tudi, saj država plača samo bolniške nad 30 dni. Plača seveda tudi porodniški dopust. Šest let brezposelnosti je dolga doba. Stroške si razdelijo: država, približno manj kot leto (v povprečju) brezposelni posameznik sorodniki in prijatelji.

Povprečen Slovenec si mora tako med delom prihraniti dovolj denarja, da bo lahko preži-

vel pet let brez dela. Če tega ne zmore, mu pomagajo sorodniki ali prijatelji. Država, zavedajoč se dejstva, da sorodniki in prijatelji ne bodo dovolili, da nekdo izmed njihovih umre od lakote in mraza, skrb za socialno varnost svojih državljanov preloži na pleča posameznikov in njihovih sorodnikov. Ker le-ti tega bremena nikakor ne morejo prenesti, se rešujejo s črno ekonomijo. Čas, ko bi si morali pridobiti nova znanja za boljše opravljanje lastnega poklica oziroma pridobitev znanj za novi poklic, morajo porabiti za iskanje črnega zaslužka, ki jim omogoča preživetje. Ali jim lahko vlada to zameri? Morda pa misli, da je tudi prestrukturiranje gospodarstva stvar delavcev.

SOCIALNA DRŽAVA

Kljub velikemu številu *socialnih strank* smo od socialne države zelo daleč. Res je, da vsi zaposleni plačujemo socialne prispevke, ki pa ne pokrijejo vseh stroškov. Socialna država bi morala poskrbeti najmanj za:

- finančno pomoč do 15 leta starosti
- finančno pomoč pri šolanju za poklic
- bolniški dopust ne glede na trajanje
- obdobje nezaposlenosti v celoti
- minimalno pokojnino po zaključku dela
- porodniški dopust

V Sloveniji je danes poskrbljeno samo za *porodniški dopust, bolniški dopust nad 30 dni ter pokojnino*. Socialni prispevki, katere plačujemo, tako pokrivajo samo manjši del socialnih pravic razvitih družb. Primerjava višine prispevkov v Sloveniji z višinami v drugih državah je neprimerna, saj naša država svojim državljanom ne zagotavlja celotnega spektra socialnih pravic. V povprečju Slovence socialna varnost stane še enkrat toliko, kot dajo državi od svojega osebnega dohodka. Država si poleg tega

piše

celo toliko cinizma, da jim teh stroškov, razen vzdrževanja otrok in stroškov zdravljenja, ne prizna v celoti kot odbitno postavko pri izračunu davčne osnove.

DEMOKRATIČNA DRŽAVA

Država se proti nezaposlenim bori kot proti kriminalcem. Z zakoni zmanjšuje podporo, krajša čas upravičenosti do nje in zaostruje pogoje za pridobitev.

Nezaposlenosti noče priznati kot normalnega stanja, čeprav je več ali manj jasno, da v Sloveniji lahko pričakujemo do 20 odstotno nezaposlenost, dolgoročno pa ne manj kot 10 odstotne. V primeru, da vlada ne bo pričela izvajati gospodarske politike in ustrezno planirati in potem ohranjati stopnje nezaposlenosti, bo tako kot v financah prišlo do devalvacije. Delo bo vse manj vredno in število nezaposlenih bo naraščalo. Kljub sorazmerno velikemu številu finančnikov na žalost trenutno v Sloveniji nimamo nobenega strokovnjaka za to področje. Država se tako trudi zamrzniti obstoječe stanje s tem, da preprečuje migracije zaposlenih. Delavcu ne dovoljuje svobodne izbire delodajalca. Delavec, ki samovoljno iz kateregakoli razloga odpove delovno razmerje, nima pravice do podpore. Kdo bo delavcu dal pravico, da zapusti delovno mesto, na katerem ga delodajalec premalo plačuje ali kako drugače ovira pri lastnem razvoju? Res je sicer, da tudi podjetje ni v najbolj rožnatem položaju. Delavca ne more odpustiti brez ugotovitve njegove krivde (kriminalna nota brezposelnosti) oziroma dolgotrajnega postopka ugotavljanja trajnega presežka, pri čemer je potrebno paziti na vrsto norm, medtem ko so medčloveški odnosi pozabljeni.

Norme so odraz absolutizma, ki ga obstoječi državni aparat kot naslednik socialistične birokracije razvija in neguje, da bi ohranil svoja lastna delovna mesta in si širil vpliv. Z obstoječo zakonodajo država ne omogoča hitrega razvoja družbe, temveč ga zavira. Z normativnim urejanjem ustvarja pogoje v katerih je sama zadnji razsodnik (kot v socializmu).

Nagradno vprašanje: ali bi bilo dolgoročno nezaposlenih več ali manj, če bi delavci lahko dali odpoved in še vedno imeli pravico do nadomestila za čas brezposelnosti za dobo vsaj enega leta? Odgovor slovenskega gostilniškega politika: *Nezaposlenost je konstanten faktor, odvisen od stopnje organiziranosti družbe. Posameznik nanj ne vpliva.*

NEZAPOSLENOST KOT GENERATOR PRESTRUKTURIRANJA GOSPODARSTVA

Nezaposlenost je osnovni element vsakega gospodarstva. 10 odstotna stopnja nezaposlenosti omogoča:

- konkurenčnost med delavci
- konkurenčnost med podjetji
- migracijo med delovnimi mesti, podjetji, panogami.

Konkurenčnost med delavci omogoča povečevanje delovne storilnosti. Danes delodajalec delavca ne more zamenjati, čeprav na delo čakajo delavci, ki bi isto delo opravili bolje. Odpuščanje delavcev brez posebnih razlogov ali (groza!) zato, ker nekdo nekemu pač ni všeč, je na naših koordinatah sploh enačeno s filmi o

OPROSTITE ... STE BILI MORDA PRED PREKVALIFIKACIJO V VETERINARJA AVTOMEHANIKA?

Drakuli (=delodajalec). Dejstvo, da je delo povečini skupinska zadeva in da skupine delajo bolje, če se njeni člani med seboj dobro razumejo, presega sposobnost dojemanja zakonodajalcev. Birokrati so proti človečnosti cepljeni!

Da bi delavec lahko zapustil delovno mesto, ker si njegov nadrejeni neprestano lasti njegove ideje in ga zatira v razvoju, da brani lastni stolček, je v naši družbi tudi nesprejemljiva zadeva. Lenuh bo vselej delavec in nikar ne dati izjave, da je slabo podjetje, ki podpira tak tip nadrejenih in odgovornih oseb, da mora tako podjetje propasti v konkurenčnem boju s podjetjem, ki skrbi za razvoj svojih zaposlenih in ki jih spodbuja k razvijanju lastnih zamisli.

Migracija delovne sile je bistveni pogoj za prestrukturiranje gospodarstva. Res je, da mora najprej obstajati načrt prestrukturiranja na nivoju države, za katerega smo že napisali, da je zanj zadolžena vlada in ne delavci. Nezaposlenost je kot cesta, ki nas pripelje iz enega kraja v drugega. Cesta, na kateri je potrebno pridobiti nova znanja in izkušnje. Od države je odvisno, ali je ta cesta kolovoz ali avtocesta. To je delo za državo: *ustvarjanje zakonskih osnov za hitro prestrukturiranje gospodarstva in objava gospodarskega načrta, na osnovi katerega bo tako podjetjem kot posameznikom jasno, kako se v naslednjih letih obrniti.*

In država. Njena funkcija je, da z ustrezno razvojno politiko ustvari razmere za določeno stopnjo nezaposlenosti. Stopnja je lahko 10, 20, 30 ali 50 odstotna, vendar mora biti planirana, nadzorovana in vkalkulirana v stroške zagotavljanja socialne varnosti. Z zakonodajo, ki zagotavlja enostavno migracijo zaposlenih (tudi preko nezaposlenosti) in prevzemom stroškov, država ustvari pogoje za odpravo sive nezaposlenosti. S stališča države kot celote je vseeno, ali delavec ne dela v službi ali pa je nezaposlen.

SOCIALNA DEMOKRATIČNA DRŽAVA - NE!

Na žalost se trenutna vlada obnaša, kot da je njeno edino delo zmanjšati stroške državnega proračuna. Zato zapira oči, nezaposlenim priznava samo eno leto socialne podpore namesto vsaj šestih, kolikor jih v povprečju čaka, ter del nezaposlenosti (siva nezaposlenost reda 80 tisoč ljudi, ki ne delajo, pa naj imajo kakršnekoli službe) z oteževanjem pogojev za prekinitev delovnega razmerja prenaša na gospodarstvo oziroma zaposlene. Politikom je tako bolj malo mar za življenje in razvoj gospodarstva in ljudi. Bolj pomembni so oni sami in aparat, ki jim zagotavlja obstoj. Tak način dela je očitno nadaljevanje predhodne ureditve in s socialno demokratično državo nima nobene zveze. *Socialna država zagotavlja celoten spekter socialnih pravic, Slovenija pa približno polovico.* Kljub sorazmerno visokim obremenitvam zaposlenih sredstva ne zadoščajo za ustrezno socialno varnost državljanov. Primerjava z razvitimi državami kaže, da bi sredstva morala zadostovati za enak nivo socialne varnosti. Razlog, da ni tako, lahko iščemo samo v *slabi organiziranosti in čezmernem trošenju denarja.* Za to pa je odgovorna država.

Le - ta pa se ukvarja s politiko in utrjevanjem moči posameznih strank. Za razvoj Slovenije ostane malo časa, gospodarstvo pa je tako ali tako pri nas zadnja stvar. Že pol stoletja. Razviti svet je medtem že zdavnaj ugotovil, da je osnova za razvoj kapital in gospodarstvo, katerima se politika prilagaja. Kapital pa tudi že leta ve (daleč je zgodnji kapitalizem) da mora, če se želi oplajati, najprej poskrbeti za zaposlene in ostale državljanke. Je pač lažje usmerjati zadovoljne ljudi brez socialnih problemov, pa čeprav je to nekoliko dražje. *Daleč smo, daleč.* In nič ne kaže, da bomo stopili korak dalje.

ALJOŠA VODOPIVEC

RECIKLIRANI ROMUNSKI VIC

Lojze in Nace se zjutraj postavita v vrsto za uveljavitev svojih lastninskih certifikatov. Pa rečejo: *"Danes naj gresta Lojze in Nace kar lepo domov."* Oditeta, in nekaj prijateljev gre z njima na zajtrk. Zatem rečejo: *"Danes tudi neslovenci ne bodo dobili ničesar."* Vrsta se opazno skrajša.

Čez tri ure poreko: *"Tudi invalidi in upokojenci danes ne bodo dobili ničesar."* Tudi ti se na vozičkih in berglah napotijo domov. Okrog poldneva povedo, da nekdanji sodelavci udbe čakajo zastoj. Vrsta se spet opazno skrajša. Potem pošljejo domov tudi bivše komuniste. Pred večerjo praznih rok naženejo še ostale. Ti se pogovarjajo: *"Kako to, da imajo pri Lojzetovih vedno protekcijo?"*

IZ SLOVENSКИH ČASOPISOV

Predsednik Kučan in Janez Pavel II se s čolnom vozita po jezeru. Nenaden piš veter odpihne papežu klobuk, Milan stopi iz čolna, pobere klobuk, se vrne v čoln in ga izroči papežu. Naslednji dan izide Slovenec z veliko naslovnico: **KUČAN NE ZNA PLAVATI.**

(po želji zamenjajte Slovenca z Večerom in

Milana z Janezom, možne so tudi druge, in boljše zamenjave)

POLITIČNI HUMOR V DEMOKRACIJI (3)

Lojze in Nace se najavita v avdienco pri predsedniku Milanu. Ta vpraša pucfleka Janeza: *"Kaj hočeta ta dva?"*

Pribočnik Janez odvrne: *"Lojze in Nace sicer ne vesta, kaj hočeta, ampak to zahtevata takoj."*

KRISTUS JE BIL ŠPANEC

Domačini utemeljujejo trditev s tremi dokazi:

- (1) Pri starših je živel do tridesetega leta.
- (2) Verjel je, da je njegova mama nedolžna.
- (3) Mama je bila prepričana, da je bog.

ŠE ENO DARILO IZ ŠPANJE

Kako prepoznaš člana Opus Dei? Če je tehnično mogoče, ima vsaj pet otrok.

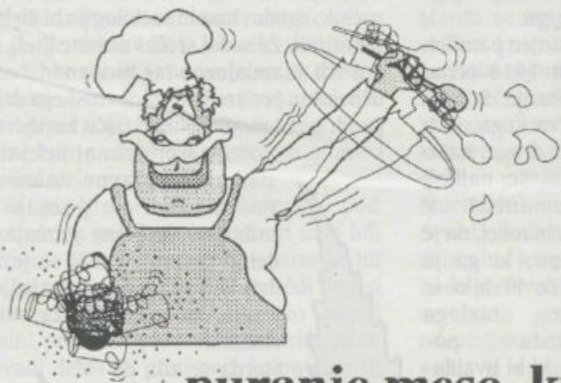
FREE MARKET

V socializmu ti nihče ne more tako malo plačati, kot lahko slabo delaš. V kapitalizmu so stvari težko lahko tako slabe, kot so poceni.

DEVETA ZAPOVED

Šest let se ukvarjaj s svojim delom. A sedmega pojdi v samoto ali med tujce, da ti spomini tvojih prijateljev ne preprečijo biti to, kar si postal.

Leo Szilard, *Deset zapovedi*, 1940

JATA-MESO Zalog
Hladilniška pot 37
Polje pri Ljubljani

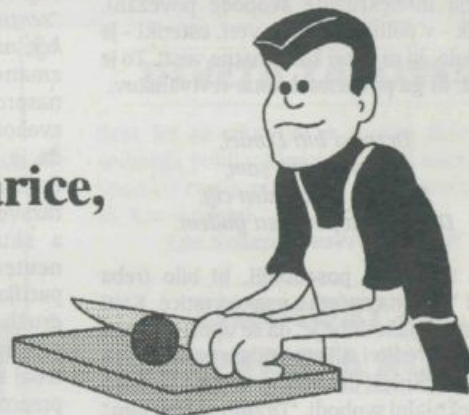
ZA TISTE, ki si danes SAMI pripravljate kosilo, VAM nudimo sveže in zmrznjeno piščančje in puranje meso, ki je pakirano in pripravljeno na VEČ NAČINOV.

Veščina priprave NAREZKOV je danes cenjena, zato VAM nudimo:
obarjene klobase, poltrajne klobase, šunke in šunkarice, trajne klobase, prekajeno meso in pražene izdelke.

Za tiste, ki si DELATE leto dni zaloge: JATINE KONZERVE.

Za tiste pa, ki znate SAMO JESTI, pripravljamo:
pristrižene puranje peruti, mesne solate, in za najbolj lačne ... tudi SENDVIČE.

VALVASOR JE ODKRIVAL SLOVENIJO - TRIBUNA VAM ODKRIVA JATO.

Zakaj tiskati Orwellov esej po skoraj petdesetih letih, ko je vse drugače? Zato, ker ni, in ker so vprašanja intelektualne neodvisnosti in solidarnosti trajna. Ker so Orwellovi eseji standard intelektualne poštenosti stoletja.

Kakšno leto tega sem se udeležil sestanka PEN kluba - praznovali smo tristoletnico Miltonove Areopagitice¹, pamfleta v obrambo svobode tiska. Miltonov slavni stavek o grehu "ubijanja" knjige je bil celo natisnjen na programu srečanja.

Na oder so prišli štirje govorniki. Eden se je ukvarjal s svobodo tiska, a le v odnosu do Indije. Drugi je obotavljivo in v prav splošnih besedah povedal, da je svoboda dobra stvar, tretji je napadel zakone o pornografiji. Četrti je posvetil večino svojega govora obrambi ruskih čistk. Med govorniki iz dvorane so se nekateri ukvarjali s pornografijo in zakoni proti njej, drugi pa so preprosto hvalili sovjetsko Rusijo. Zdelo se je, da moralno svobodo - pravico, da se odkrito piše in tiska o spolnih vprašanjih - v glavnem vsi odobravajo, o politični svobodi pa ni nihče govoril. Med nekaj sto ljudmi na tem srečanju, in kakšna polovica jih je imela tesne stike s pisateljsko obrtjo, ga ni bilo enega, ki bi znal povedati, da je svoboda tiska (če beseda sploh kaj pomeni) pravica, da kritiziraš in da si proti. Noben govornik ni citiral pamfleta, ki so ga dozdevno slavili, niti ni nihče omenjal različnih knjig, ki so jih tukaj ali v ZDA "ubili" med vojno. Srečanje se je izteklo kot demonstracija v podporo cenzuri.

V tem ni nič presenetljivega. V našem času doživlja misel o intelektualni svobodi napad iz dveh meri. Na eni strani so njeni teoretični sovražniki, zagovorniki totalitarizma, na drugi pa njeni nasprotniki v praksi, monopoli in birokracija. Pisatelja ali novinarja, ki hoče ohraniti svoj jaz, prej spodnese splošni tok družbe kot aktivno preganjanje. Proti njemu dela koncentracija tiska v rokah nekaj bogatašev, trdni prijem monopola na radiu in v filmih, nepripravljenost javnosti, da bi zapravljala denar za knjige, tako da se mora skoraj vsak pisec ukvarjati še s kvačarskim pisanjem, da ima od česa živeti, pa vtikanje institucij, kot sta ministrstvo za informiranje in British Council, ki pisatelju pomagajo, da preživi, obenem pa zapravljajo njegov čas in mu narekujejo mišljenje, pa še stalna vojna psihoza zadnjih desetih let, ki ji ni nihče mogel uiti brez posledic. Ves naš čas se je združil, da tiho spremeni pisatelja, in vsakega drugega umetnika tudi, v drobnega uradnika, ki se ukvarja z od zgoraj izročeni temi in nikoli ne pove vse resnice. A njegova lastna stran mu niti malo ne pomaga, da bi ušel tej usodi. Nobenega močnega javnega mnenja ni, ki bi mu govorilo, da ima prav. Nekoč, vsaj v protestantskih stoletjih, sta bili ideja upora in ideja intelektualne svobode povezani. Heretik - v politiki, morali, veri, estetiki - je bil nekdo, ki ni hotel žaliti lastne vesti. To je pogled, ki ga povzema himna revivalistov:

*Drzni si biti Daniel,
Drzni si stati sam,
Drzni si imeti trden cilj,
Drzni si ga povedati ljudem.*

Da bi to himno posodobili, bi bilo treba dodati "NE" na začetku vsake vrstice. Kajti značilnost naše dobe je, da se uporniki proti obstoječi ureditvi, ali vsaj njihov najmočnejši in najznačilnejši del, hkrati upirajo še misli o intelektualni svobodi. "Drzniti si stati sam" je ideološko kriminal, s praktične plati pa nevarno. Neodvisnost pisatelja in slikarja spodžirajo megle ekonomske sile, hkrati pa jo žagajo še prave tisti, ki bi morali vztrajati kot njeni branilci.

Svobodo misli in tiska se po navadi napada z argumenti, o katerih se ne splača izgubljati besed. Od zadaj naprej jih lahko zrecitira vsakdo, ki ima kaj izkušenj s predavanji in

okroglimi mizami. Tukaj se ne bom ukvarjal z domačo nam trditvijo, da je svoboda privid, ali ono, da je v totalitarnih deželah več svobode kot v demokratičnih, temveč z veliko bolj branljivo in nevarnejšo izjavo, da si svobode ni želeli in da je intelektualna poštenost le oblika protidružbene sebičnosti. Čeprav so v ospredju ponavadi druge plati vprašanja, je v bistvu spora o svobodi govora in tiska ponavadi spor o tem, ali je lagati dobro ali ne. Resničen problem je pravica, da o dogodkih okoli sebe poročas po resnici, ali vsaj toliko pošteno, kot ti dopuščajo nevednost, predsodki in zapeljevanje samega sebe, kar je težava vsakega opazovalca. Morda se zdi, da sedaj pravim, da je golo poročanje edini vredni del literature, a kasneje bom skušal pokazati, da se ta problem pojavlja v bolj ali manj pretanjeni obliki v vseh oblikah književnosti, in verjetno tudi v vsaki drugi umetnosti.

očiten. Zaradi njega so znana dejstva zatrta in popačena do tolikšne mere, da je dvomljivo, če se bo sploh kdaj dalo napisati resnično zgodovino naših časov. Naj navedem le en primer od stoterih. Ko se je Nemčija sesula, se je pokazalo, da so zelo številni sovjetski državljani - večinoma brez dvoma iz nepolitičnih razlogov - zamenjali strani in se borili za Nemce. Poleg tega je majhen, a ne zanemarljiv del ruskih vojnih ujetnikov in civilnih beguncev odklonil vrnitev domov in vsaj nekatere od njih so vrnili proti njihovi volji. Na kraju samem je bilo to znano številnim novinarjem, a britanski tisk tega skorajda ni omenil, rusofilski publicisti v Angliji pa so še kar naprej opravičevali čistke in deportacije iz let 1936-8 s trditvijo, da v SZ ni bilo kvizlingov. Megla laži in napačnih podatkov, ki ovija zadeve, kot so ukrajinska lakota, španska državljanska vojna, ruska politika na Poljskem in tako dalje, ni povsem posledica

časopisov v zgodovinske knjige.

Organizirano laganje totalitarnih držav ni začasen pripomoček, podoben vojaškim prevaram, čeprav ga včasih tako zagovarjajo. Spada k totalitarnosti in nadaljevalo bi se celo, če koncentracijska taborišča in tajne policije nenadoma ne bi bile več potrebne. Med inteligentnimi komunisti obstaja podtalna legenda, ki pravi, da se ruska vlada sedaj sicer mora ukvarjati z lažnivo propagando, zrežiranimi sojenji ipd., da pa na skrivno zapisuje prava dejstva in jih bo nekoč kasneje objavila. Verjamem, da smo lahko čisto gotovi, da ni tako, kajti takšno delo predpostavlja miselnost liberalnega zgodovinarja, ki verjame, da se preteklosti ne da spremeniti, in da je samo po sebi umevno, da ima pravilno poznavanje zgodovine svojo vrednost. Totalitarno videnje zgodovine pa je, da se to zadevo ustvarja, ne zapisuje. Totalitarna država je v bistvu teokracija, in če se hoče njena vladajoča kasta obdržati, mora veljati za nezmotljivo. Ker pa se v življenju vsakdo moti, je treba minule dogodke občasno preurediti, da pokažejo, kako ta ali ona napaka ni bila storjena ali kako se je ta ali ona izmišljena zmaga res zgodila. Poleg tega zahteva vsaka večja sprememba politike komplementarno spremembo doktrine in preureditev položaja pomembnejših zgodovinskih oseb. Take stvari se dogajajo vsepovsod, a očitno je, da bodo veliko verjetneje peljale v surovo falsifikacijo družbe, kjer je v slehernem danem trenutku dovoljeno le eno mišljenje. Totalitarizem dejansko terja stalno spreminjanje preteklosti in dolgoročno najbrž tudi dvom v sam obstoj objektivne resnice. Njegovi prijatelji v naši deželi običajno poudarjajo, da ni velika laž nič slabša od majhne, in da absolutna resnica itak ni dosegljiva. Opozarjajo, da so vsi zgodovinski zapisi pristranski in netočni, poudarjajo, da je moderna fizika dokazala, da je to, kar se nam zdi realni svet, le iluzija, in da je verjeti svojim očem in ušesom le vulgarno filistrstvo. Totalitarna družba, ki bi se ji uspelo trajneje ohraniti, bi verjetno razvila shizofreničen sistem mišljenja, kjer bi zakoni zdrave pameti veljali v vsakdanjem življenju in nekaterih naravnih znanostih, politik, zgodovinar in sociolog pa bi jih lahko ignorirali. Že sedaj srečaš neštete ljudi, ki se jim zdi škandalozno lagati v znanstvenem učbeniku, ponaredba zgodovinskega dejstva pa jih ne bi motila. Na križišču književnosti in politike je pritisk na intelektualca najhujši. Naravne znanosti v našem času ne poznajo niti približno podobne grožnje, kar delno pojasni, zakaj se je vseh državah znanstvenikom lažje kot pisateljem razvrstiti za svojimi vladami.

Morda se zdi, da ves ta čas nisem govoril o cenzuri na književnost kot celoto, temveč le o političnem pisarstvu. (...) Celotno držijo, da se od človeka, čigar podatki se ne vklaplajo v prevladujočo pravo vero, pričakuje, da bo o njih molčal ali pa jih bo popravil - zakaj neki bi to škodilo književnosti v širšem pomenu? Je mar sleherni pisec politik, je vsaka knjiga reportaža? Mar ne more pisatelj celo pod najtršo diktaturo ostati svoboden v svoji lastni glavi in pretopiti ali prepleškati svojih nepravovernih idej, dokler ne bodo oblastniki preneumni, da jih prepoznajo? In

O preprečevanju književnosti

George Orwell

Sovražniki intelektualnih svoboščin vselej skušajo prikazati svoje stališče kot zagovor discipline proti individualizmu, problem resnice-proti-neresnici pa držijo v ozadju, kolikor je le mogoče. Čeprav so poudarki v različnih primerih različno razporejeni, se pisca, ki noče prodati svojih prepričanj, vselej označi za egoista. Obtožijo ga, da bi se rad zaklenil v slonokoščeni stolp, ali pa, da ekshibicionistično razkazuje svojo osebnost, ali morda tega, da se upira neizogibnemu toku zgodovine, ker bi si rad ohranil neupravičene privilegije. Katolik in komunist sta si podobna, ko privzameta, da noben nasprotnik ne more biti hkrati pošten in inteligenčen. Oba verjameta, da poznata "resnico" in da se je na tistem zaveda tudi heretik, (če ni zgolj bedak), da pa ji iz sebičnih razlogov nasprotuje. V komunistični litaraturi je napad na intelektualne svoboščine ponavadi pogrnjen z oratorijem o "drobnoburžuaznem liberalizmu", "iluzijah liberalizma devetnajstega stoletja", ter podprt z žaljivkami, kot sta "romantično" in "sentimentalno", ki jim je težko odgovarjati, ker nimajo trdnega pomena. Ta tehnika zmanevira spor stran od resničnega nasprotja. Komunistična teza, da je prava svoboda mogoča le v brezrazredni družbi, in da je človek najbolj svoboden, ko takšno družbo ustvarja, je sprejemljiva, in večina razsvetljenih ljudi jo v resnici lahko sprejme, a skupaj z njo najdemo zavito čisto neutemeljeno trditev, da komunistična partija namerava ustvariti brezrazredno družbo in da je ZSSR na poti k temu cilju. Če prvi trditvi dovolimo, da si pridruži še drugo, tedaj skoraj ni napada na zdravo pamet in preprosto dostojnost, ki se ga ne bi dalo opravičiti, a resničen problem je spretno potisnjen v stran. Svoboda razuma pomeni svobodo, da poročas o tem, kar si videl, slišal ali občutil, in da nisi zadolžen, da sfabriciraš imaginarna dejstva ali občutke. Domače nam tirade proti "eskapizmu", "individualizmu", "romantiki" in tako dalje so le retorično orodje, ki naj da potvorjeni zgodovini resen videz.

Če si petnajst let tega branil svobodo razuma, si jo moral braniti pred konservativci, pred katoliki in do neke mere - v Angliji niso imeli prave moči - pred fašisti. Človek ne more pretiravati o vplivu drobne angleške komunistične patrije, strupeni vpliv ruskega mita na naše intelektualno življenje pa je

zavestne nepoštenosti, a sleherni pisec ali novinar z zavestnimi simpatijami do Sovjetske zveze - se pravi simpatijami tiste vrste, ki si jih ta država želi - se mora upogniti v zavestno falsifikacijo. Španska vojna je bila globoka izkušnja mnogim angleškim intelektualcem, a ne izkušnja, o kateri bi se lahko odkrito pisalo. Smel si govoriti dve stvari, in obe sta bili očitno zlagani: tako je vojna prinesla hektare knjig, a skoraj ničesar branja vrednega.

Pred mano leži zelo redko ohranjen pamflet, kjer je Maksim Litvinov leta 1918 očrtal nedavne dogodke ruske revolucije. Stalina sploh ne omenja, hvali pa Trockega, in z njim Zinovjega, Kameneva ter druge. Kako naj bi na ta zvešček gledal še najbolj intelektualno pošten komunist? V n a j b o l j š e m primeru bi rekel, da je nezaželen dokument, ki ga je najbolje zatreti. In če bi bilo iz kakršnega koli odločeno, naj se izda po pravljena verzija, ki bi hvalila Stalina in opravkega, ne bi mogel protestirati noben komunist, ki bi ostal zvest

svoji partiji. V zadnjih letih so bile zagrešene skoraj enako surove ponaredbe. Pa ni toliko važno to, da se ponaredbe dogajajo, kot to, da levičarska inteligenca ob njih molči, čeprav so znane. Zadostuje jim argument, da bi bila resnica neoportuna in da bi nekomu "šla na roko". Komajda bi našel koga, ki ga motijo laži, ki se z njegovim privoljenjem selijo iz

¹ Treba je reči, da vse srečanje PEN ni bilo na istem nivoju. Prišel sem pa - na slab dan. A pogled na govore - natisnili so jih pod naslovom "Svoboda izražanja" - kaže, da ni v naših dneh skoraj nikogar, ki bi zmozel tako odkrito zagovarjati intelektualno svobodo, kot jo je Milton pred tristo leti - čeprav je pisal med državljansko vojno.

► če se pisatelj s prevladujočo pravo vero strinja, čemu neki bi ga to vpelo v verige? Mar ne bo književnost, in tudi vsa druga umetnost, najlepše cvetela v okoljih, kjer ni večjih miselnih sporov in ostrih razlik med umetnikom in njegovim občinstvom? Je res treba privzeti, da je vsak pisatelj upornik, ali da je pisatelj nekaj tako posebnega?

Kadarkoli kdo brani intelektualno svobodo pred totalitarnimi trditvami, vselej ga pričakajo ti argumenti, v tej ali oni obliki. Rasejo iz popolnega nerazumevanja, kaj literatura je, in kako - ali zakaj - pride na svet. Ti argumenti predpostavljajo, da je pisatelj zgolj zabavljalec ali pa kupljiv kvačkar, ki lahko preklopi z ene propagandne steze na drugo tako zlahka, kot se menjajo plošče na gramofonu. Navsezadnje, kako da ljudje sploh pišejo knjige? Vse nad prav nizkim nivojem je literatura poskus, vplivati na sodobnike z zapisovanjem doživljanja. Tukaj ni dosti razlike med navadnim novinarjem in najbolj nepolitičnim piscem leposlovja. Novinar ni svoboden, ko ga silijo, naj piše laži in pozabi na novice, ki se mu zdijo pomembne. Pisatelj ni svoboden, ko mora ponarejati svoje občutke, ki so zanj dogodki in dejstva. Morda bo zvil in karikaturaliziral resničnost, da bi pisal jasneje, ne more pa videti hribov, kjer so v njegovih mislih doline. Ne more reči, da mu je všeč, kar mu ni, da verjame, česar ne verjame. Če ga v to vseeno prisilijo, dosežejo le, da se mu izsuši kreativnost. Tudi izmikanje nezaželenim temam ne reši problema. Na tem svetu ni nikoli bilo resnično nepolitične literature, in še najmanj jo lahko pričakujemo v času, kot je naš, ko so strahovi, sovraštva in lojalnosti čisto politične vrste tik pod površjem zavesti slehernika. *Že en sam tabu lahko pohabi celotno zavest, kajti nikoli ne veš, ali te ne bo misel, ki ji svobodno slediš, pripeljala na preprodana tla.* Iz tega sledi, da je totalitarna atmosfera smrtna za slehernega pisca proze, čeprav bi jo pesnik, vsaj lirik, morda lahko dihal. Prav verjetno je, da bi v totalitarni družbi, ki bi preživela več kot dve, tri generacije, prozna književnost, vsaj takšna, kot je obstajala v zadnjih štiristo letih, doživela svoj konec.

Včasih je literatura res cvetela pod despotizmi, a nekdanji despotizmi niso bili totalitarni. Njihov represivni aparat je bil vselej neučinkovit, vladajoči razredi bodisi skorumpirani, apatični ali celo napol liberalni, prevladujoče verske doktrine pa so ponavadi delovale proti perfekcionizmu in misli o človeški nezmotljivosti. Pa še tako se da v grobem reči, da je prozna književnost doživljala vrhove v obdobjih demokracije in svobodnih spekulacij. *Novost totalitarizma je, da njegove doktrine niso le svete, temveč tudi zelo spremenljive.* Če jih ne sprejmeš, si še vedno preklet, pogosto jih je treba v trenutku zamenjati. Poglejmo si sledeča si mnenja, ki jih je moral imeti angleški komunist ali "sopotnik" o vojni z Nemčijo. V letih pred septembrom 1939 se je od njega pričakovalo nenehno hrumenje nad "grozotami nacizma", in vse, kar je napisal, se je moralo razviti v napad na Hitlerja. Po septembru 1939 je moral dvajset mesecev verjeti, da je Nemčija prej žrtev kot grešnik, in beseda "nacist" naj bi, vsaj kar se tiska tiče, izginila iz njegovega slovarja. A takoj, ko je ob osmih zjutraj 22. junija 1941 slišal poročila, je spet verjel, da je nacizem najgusnejše, kar je svet kdaj videl. Politiko so takšni preskoki lahki, s pisateljem pa je nekoliko drugače. Če naj točno ob pravem trenutku preklopi svoja prepričanja, mora bodisi lagati o svojih občutkih, ali pa jih čisto zadušiti. Kakorkoli že, uničil bo svoj dinamizem. Ne le, da se nove misli ne bodo več hotele pojavljati, še besede, ki jih uporablja, mu bodo otrdele pod prsti. Politično pisanje našega časa je skoraj povsem zgrajeno iz prefabriciranih fraz, sestavljenih kot otroške lego kocke. To je neizogibna posledica

samocenzure. *Da lahko pišeš v jasnem, živem jeziku, moraš misliti brez strahu, s takim mišljenjem pa ne moreš ostati politično pravoveren.* Stvari so bile drugačne v "dobi vere", ko je bila obvezna prava vera že dolgo na prestolu in je ni nihče več preveč resno jemal. Tako je še mogoče, da se velika področja pisateljeve zavesti obdrže brez vpliva tega, v kar človek uradno verjame. Pa še tako se je vredno spomniti, da je med edino dobo vere, ki je bila Evropa kdaj deležna, literatura v prozi skoraj izginila.

Cez ves srednji vek je nastalo komajda kaj imaginativne proze in zelo malo zgodovinskega pisanja. (...) Pesniku je lažje. Birokrati in drugi "praktični" moše ga ponavadi pregloboko prezirajo, da bi jih zanimalo, kaj govori. Drugič, to kar pesnik pravi - kaj njegova pesem "pomeni", če jo prevedes v prozo, je še njemu precej nepomembno. Pesem je zaporedje zvokov in asociacij, kot je slika zaporedje potez s čopičem. Pesnik se torej kar lahko izmika nevarnim temam in izrekanju herezij, in celo če jih izreče, ga morda ne bodo slišali. Še pomembneje, dobri verzi - drugače kot dobra proza - niso nujno delo posameznika. (...) Resna proza mora nastajati v samotni, medtem ko vznemirjenje ob pripadnosti neki skupini lahko celo pomaga v nekaterih oblikah pesnjenja. Celotna družba, ki bi povsem zatrla svobodo in individualnost, bi še potreboval patriotične pesmi in herojske balade zmagam v slavo, ali pa tehnične vaje v prilizovanju. To vrsto poezije se da pisati po naročilu ali kolektivno skladati, pa ima lahko še vedno umetniško vrednost. ...

Poezija morda lahko preživi v totalitarnih časih, in nekatere umetnosti ali napoli umetnosti, kot je arhitektura, imajo lahko od tiranije celo koristi, a prozaistova izbira je med molkom in smrtjo. ... Uničenje intelektualne svobode zapovrstjo pohabi novinarja, sociološkega pisca, zgodovinarja, romanopisca, kritika in naposled še pesnika. Morda se bo v prihodnosti pojavila nova oblika književnosti, ki bo shajala brez osebnih občutkov in poštenih opazovanj, a sedaj si česa takega ne moremo predstavljati. Veliko verjetneje se zdi, da bi konec liberalne kulture, v kateri smo živeli od renesanse dalje, pomenil tudi konec besedne umetnosti. Seveda bodo tiskarne še zmerom v rabi in zanimivo je spekulirati, katere vrste branja bodo preživele v totalitarni družbi. Časopisi se bodo gotovo ohranili, dokler se televizijska tehnika ne bo višje razvila, in že sedaj je vprašljivo, če velike množice v industrializiranih deželah čutijo potrebo po kakšnem drugem branju. Zagotovo še daleč niso pripravljene porabljati za branje sredstev in časa, kakršna dajejo za številne druge oblike zabave. Romane in zgodbe bodo verjetno povsem nadomestili filmi in radio, ali pa se bo ohranilo kakšno nezahtevno senzacionalno pripovedništvo, izdelano po tekočem traku. (...) Totalitarizem ni zaenkrat še nikjer popolnoma zmagal. Naša lastna družba je vsaj v grobem še liberalna. Da uveljaviš svojo pravico do svobode govora, se moraš boriti z ekonomskim pritiskom in proti močnim delom javnega mnenja, a zaenkrat še ne proti tajni policiji. *Poveš ali natisneš lahko skoraj vse, dokler si pripravljen to početi v kakšni zakotni luknji.* Slabo znamenje pa je, da so zavestni sovražniki svobode tiska prav tisti, ki bi jim svoboda lahko pomenila največ. Javnosti je vseeno; preganjanja krivovercev ne bo podpirala, pomagala pa jim tudi ne bo. *Navadni ljudje so obenem preneumni in preveč pripravi, da bi lahko sprejeli totalitarne poglede.* Direktni napad na intelektualno dostojnost prihaja od intelektualcev samih. ...

Zaenkrat pa vemo le to, da domišljija, kot nekatere divje živali, ne preživi ujetništva. Dobrega pisanja je konec, ko zavlađa vsiljena prava vera, ali magari dve, kot se tudi pogosto zgodi. (S. R.)

SKOZI DRUGE OČI

(odgovor na članek "Veliki in mali" v Tribuni št. 2, 5/10/93)

Ljubi Samo! (ne gre za ironijo) Gre mo kar po vrsti: "po mnenju ... sem morilec. Pred leti sem svetoval deklici, da je splavila." Mislim, da s tem, ko nekomu nekaj svetuješ, še ne postaneš morilec. Morilec postane kvečjemu tisti, ki dokončno podpiše usmrtitev. In kolikor jaz vem, sem jo lastnoročno podpisala, celo (po navodilih) zapisala, da ZAHEVAM in PROSTOVOLJNO PRISTAJAM na izvršitev posega, ter da pri tem prevzemam VSO ODGOVORNOST za morebitne posledice. Torej si ti toliko morilec, kot zdravnik, ki je poseg izvršil (bodi mu oprosteno, ker je bil prijazen in diskreten). In jaz sem to po svojih (ne tvojih ali Kneptovih) merilih. Res je, da je tebe sprejeti nasvet rešil odgovornosti do mene in otroka; tu je osnovna razlika med tabo in tvojim očetom, da je on svojo zmoto ODGOVORNO (ne uspešno!) plačal in poskrbel za vse otroke (da so bili drugi neodgovorni, je druga stvar). Torej, po mojih merilih ni grešil. "Ljubezen in dobrota..." Erotika je ZELO LEPA in PREVEČ DRAGOCENA stvar, zato je ne deliš s tolikimi ljudmi, kar tudi ne prinese tolikih situacij, ko ti ni do matere ali otroka. (V bistvu ne gre za število mater, temveč za ljudi, do katerih čutiš ljubezen (teh pa je poljubno mnogo)).

In tako kot za ljubezen tudi za erotiko ne velja zakon kupoprodaje; (razen v posebnih primerih, ki jih ti nisi obravnaval, ker so popolnoma druga scena); oz. podarjaš in sprejemaš z vsemi možnimi posledicami. Praviš, da nimaš pravice zahtevati prijaznosti in da imaš pravico do vljudnosti in dostojanstva. Poveži torej to izjavo s posledicami erotike. Ker gre za osebni spor, te moram spomniti, da od tebe v tem primeru nisem zahtevala nobenih posebnih pravic in tudi vljudnosti ali dostojanstva ne, pa čeprav bi po tvojih besedah morala. Priznam, uklonila sem se tvoji želji prav zaradi teh pravic, in seveda sem se uklonila svoji (najini) stiski.

"Kdo je človek?" Na to ti bom odgovorila z izkušnjo, ki je ti nisi mogel doživeti: otrok (zarodek) je človek (otrok), ko ga ženska, ki ga (je) nosi (la) začuti. Isto velja za moškega. Ne gre za fizični občutek, ker je po treh tednih nosečnosti prezdgoj govornik o tem. Gre za osebno čustvo, ki ga sicer ni mogoče nekomu dokazati ali celo vsiliti, obenem pa ne sme biti prepovedano osebni, ki vanj verjame.

Glede odnosa skupnosti do otroka (rojenega ali ne) in matere pa raje ne bi govorila... Strinjam se pa, da mora rojstvo biti prostovoljno in tudi darilo, tebe pa prosim, da mi razjasniš: darilo koga komu? Najbrž si mislil, obeh partnerjev, ki enakopravno

sodelujeta pri tem, otroku. Odkod potem pravica očeta (glej stavek o vljudnosti), da - če je to življenje darilo matere otroku, vsiljuje svoje nasvete ženski, ki jo je imel zgolj za fukanje? In seveda obratno.

Iz vsega, prosim, potegni vprašanje, kje je meja, in kje se začne odgovornost, "odraslost", želja in pravica, da nekaj zahtevaš in daš. Njemu ni treba podpisati očetovstva, če se ona strinja (večinoma ni tako); in ona mu lahko odda otroka v skrb. Edina velika težava je, če ona ne želi donositi. Oba sta pa dolžna, če otrok je (namenoma ne bom rekla, "na svetu"), da ne pohodita ne njegovega, ne svojega dostojanstva in pravic. Kaj pa vštujemo v to, so spet merila, o katerih sodimo posamezno.

O tem bi pa MORALA vsak zase in potem skupaj odločiti pred podarjanjem ljubezni in erotike. Tudi zaradi tega, "ker ni naše edino delo na tem svetu, da pošiljamo otroke nanj," in ves smisel mojega odgovora ni, da bi ti nasprotovala, ko se ti zdi bolje, da nimaš otroka, kot da ne moreš prevzeti odgovornosti, da ga boš dobro vzgojil; ampak pomisel, kaj storiti, da ljubezen ne bi bila zgolj formalnost, erotika zgolj zabava, posledice pa travma (ne glede na otroke).

Opravičiti se otroku? Po moji definiciji človeka je sicer to možno, kaj pa po tvoji? Rečeš "oprosti" in ... spustiš vodo? Pohitiš narediti otroka drugi, ali isti ženski v zamenjavo za prvega? (Oprostite mi grobost, a res ne daš odgovora.)

"V dvomu..." : Če se kakšni deklici zmeša, pričakuje podporo od najbližjih, torej moža, fanta, staršev ... zmeša pa se ji (lastne izkušnje): (a) če se sama ne strinja z dejanjem, naredila ga je pod pritiskom okoliščin ali okolice in doživela dodatno obremenitev v obliki, ki jo navajaš; (b) isto kot, a večkrat; (c) iz obupa, ker je spoznala, da je bila samo objekt zabave, in da je pod (a); (d) vse skupaj.

A-ja se pogosto ne da preprečiti (socialna stiska, duševna, telesna bolezen, ipd.), in zato je tvoja DOLŽNOST (tukaj se nehalo pravice), da poskrbiš, da bo čim manj c-jev, in če vseeno spodleti, da ji pomagaš preživeti izgubo (bodisi otroka, bodisi pameti). Koliko teže čutiš očetje iz katerekoli točke, so sposobni večkrat grešiti in "oditi naprej po svojih nogah", brez podpore sočloveka? Pripovedoval si mi o soščolcu in prijatelju, ki ga je (tudi) to zlomilo. Svojo izkušnjo imaš. Lahko odgovoriš na vprašanje?

Tanja Vojavec

P. S. Seveda te še vedno ljubim.

DEVETA ZAPOVED

Šest let se ukvarjam s svojim delom. A sedmega pojdi v samoto ali med tujce, da ti spomini tvojih prijateljev ne preprečijo biti to, kar si postal.

Leo Szilard, Deset zapovedi, 1940

ZNANOST JE PREPROSTA ROŽA

Filozofi govorijo o marsičem, kar da je absolutno potrebno za znanost, a vse, kar povedo, je precej naivno in najbrž zmotno. Kaj je torej temeljna hipoteza znanosti, temeljna filozofija? Edini test vrednosti katere koli ideje je eksperiment. Našli bomo način, da povzamemo rezultate eksperimenta in nikomur ni treba priti, da bi nam vnaprej povedal, kakšen bo ta način. Če nam povedo, da bo eksperiment vselej prinesel enak rezultat, je to prav lepo, če pa poskusimo in to ni res, potem to pač ni res. Sprejeti moramo, kar vidimo in potem oblikovati ostanek svojim misli po tem, kar smo v resnici izkusili.

Richard P. Feynman, predavanja o fiziki

LJUBEZEN, UPANJE & RAZLIČNOST

Različnosti v kulturi so kot seks. Tako nujne so, da so postale same sebi cilj in nagrada.

New Scientist

Zastojnih kosil ni. Najde se pa dosti cenenih, če veš, kam pogledati.

Robert A. Heinlein

Težko je slediti velikemu videnju v našem svetu mnogih nihajočih senc. Med temi sencami se ljudje izgublajo.

J. Neihardt, Black Elk Speaks

Zakaj imajo zamorci tako velike nosnice? Zato, ker je zrak mufte (zastojni).

ŽELIMO, DA ŽIVITE VARNO.

VAŠA POLICIJA

Žal mi je za tisto nekdanjo državo, kjer je bil blažen mir. Razvrat, droga, R'n'R, koncerti, žuri, knjige izpod pulta, prepovedani časniki, alternativna kultura. Milicajci so bili najboljši gostje kmečkih turizmov in lokalnih gostiln. Vsi smo se imeli radi, plačevali smo si runde in živeli od ljubezni. Danes delamo, pa ne več tako kot nekoč, ker so se časi spremenili in moramo služiti denarce. Vsi po vrsti, tudi policaji. Tako je vse manj razvrata, droge, R'n'R. In policajem je dolgčas, zato vedno bolj težijo - od rutinskih pregledov vozniških in prometnih dovoljenj pa do resnih fizičnih napadov.

Pretekli teden se je v Mariboru že drugič zgodilo, da so udarili. Minister Bizjak je ob policijskih enotah, ki so na našem območju stara praksa, uvedel še "udarne trojke". To so skupine treh policajev v civilu, ki imajo večja pooblastila kot katerikoli organ prisile - po lastni presoji ocenijo, ali je neka oseba nevarna oziroma sumljiva - in na licu mesta tudi ukrepajo. To pa v praksi izgleda tako, da jo oseba, ki se zdi "strokovnjakom" sumljiva, v najboljšem primeru konča s modricami in pretegnjenimi mišicami. Pred dvema mesecema je javnost prvič slišala o obstoju teh enot, saj so malo zamočili. Na Slovenski cesti v Mariboru so se lotili Braneta Šturbeja, gledališkega igralca, ki je zaradi vloge v predstavi obrit po glavi. Najbrž jim je ta detajl dal misliti, da je "oseba sumljiva ali nevarna". Razpletla se je vsa zadeva v medijih. Državljeni in državljanke so dobili še en dokaz, da slovenska policija res želi, da bi živeli varno. Za ceno enega ali dveh prebupancev, kadar se pač kompetentni zmotijo, se res ne gre razburjati. Vendar so kmalu ustrelili še enega kozla, čeprav lovska sezona ni odprta. Na Gosposvetski cesti, tudi v Mariboru, so pretepli dva komaj polnoletna fanta, ki sta se jim zdela sumljiva. Za domačo nalogo so očitno naštudirali vse Schwartzijeve filme, saj so se sumljivcev lotili na bolj prefinjen

način. Z zvito taktiko so ju zvalili v sendvič. Nesramneža pa sta se celo upirala batinam in tako končala na policijski postaji. Zanima me, če bosta dobila od varno" kak se imajo orga- človeka, ki državo, mogoče skina,

POMAGAJTE POLICIJI

PRETEPAJTE SAMI SEBE!

zvodnika in tako nadaljevala mariborsko tradicijo. Nasilno mesto bo postalo pravi pekel, če bodo organi nepremišljeno puščali štajersko kri, ki rada zavre. In še na nekaj so pozabili. Čeprav Maribor ni v neposredni bližini Italije, je hitro prevzel nekaj sicilijske folklore, ki se ji reče *vendetta*. Velja pa opozoriti na to, da se vsako živo bitje nagonsko brani pred sovražnikom - ljudje imamo to zapisano v genih. Adrenalina v krvi ni mogoče nadzorovati in ko je prag tolerance - ki je odvisen od posameznika - prekoračen, udari na plano. In nazaj. Zato je

najbolj naravna reakcija vsakega, ki doživi bližnje srečanje z Bizjakovimi udarnimi trojkami, da se brani. Može postavte imajo namreč to grdo navado, da se ne legitimirajo, če pa vendarle vztrajate, vam tik pred zaušnico pokažejo legitimacijo, ki je seveda ne uspete niti opaziti, kaj šele podrobneje pogledati. Zato se lahko bojimo, da se bodo državljani in državljanke začeli bati lastne policije. Policaj ne bo igral več vloge dobrodušneža, ki pelje otroka čez cesto, kakršen je bil eden izmed policijskih propagandnih plakatov, temveč hudobca, ki v najkrajšem času mnogim mirnim državljanom priskrbi poškodbe. Najslabšem primeru se lahko celo zgodi, da se bo povišala mortaliteta. In četudi se organi ne bodo ravno igrali deratizacije vseh na prvi pogled sumljivih ali antipatičnih, bodo za to poskrbele ulične tolpe, ki jih je v vsaki vasi dovolj. Način legitimiranja, ki ga udarne trojke trenutno prakticirajo, je namreč tako temeljit, da bi lahko "osebi v postopku" pokazali tudi avtobusno izkaznico ali vstopnico za kino. Ideja niti ni tako slaba - gospodu Bizjaku in njegovim prijateljem predlagam, naj uvedejo neke vrste odpustke. Državljan ali državljanka bi moral posebni Komisiji za ugotavljanje nedolžnosti dokazati, da je moralno, pravno, genetsko, frizersko in še kako neoporečna. Komisija bi ji/mu nato podelila odpustek, ki bi si ga ponosni lastnik ali lastnica potem prišla na vidno mesto, najbolje na levo stran prsi. Tako bi mojstri borilnih veščin, ki bi vzdrževali red v državi, že od daleč videli, ali je osebo treba obdelati, ali pa se je dokazala kot dobra državljanka. Če se postopek ne bi izkazal za dovolj učinkovitega, predlagam kot dopolnilo še uvedbo policijske ure. Ob osmih zvečer? Ali pa je to že prepozno? Tako bi gotovo zagotovili čudovit sistem represije, ki bi lahko konkuriral Kubi. Ostali organi pa bi si kruh služili tako, da bi po cesti Ljubljana - Maribor pobirali jabolka s ceste in s tem ohranjali tradicijo zastoja na cestah. Generalno so uspešno opravili 29. oktobra, ko so se nemirni državljani od Ljubljane do Maribora vozili štiri ure. Avtomobili so uspešno opravili nalogo onesnaževanja okolja in porabe energije in vozniki so se učili, da je najbolje sedeti doma in buljiti v televizijo, kjer se na ekranu vsake toliko prikaže reklamni slogan naše policije...

LARA LAH

RAZGLEDI PO RAZGLEDIH

Marko Crnkovič v Razgledih (15. oktobra 1993) piše o Tribuni. Zahvaljujem se za dobrodušno kritiko, moram pa mu povedati par nepomembnih stvari, "ker kdor ima res kaj pomembnega povedati in sploh ambicije, tega pač ne bo objavil v Tribuni - niti v primeru, ko je še bruc." Torej, Marko, če imaš povedati še kaj nepomembnega, se lahko oglasiš pri nas. Gotovo se bo med "sicer vsevpred nametano vsebino" našlo prostora tudi zate. Da nisi več študent in menjavaš službe kot "večni Samo Resnik" gate, nas sploh ne moti. Glavno je, da si "duhovit, čeprav vulgaren, in blasfemičen, a ne žaljiv..." Če ti uspe imeti vse te kvalitete (če hočeš biti blasfemičen, moraš biti najprej veren), sploh ni dvoma, da se ne bi dobro razumeli.

M. C. Ashtray

Kolegu Crnkoviču se zahvaljujem za darilo za rojstni dan. 15. oktobra smo do naslednjega jutra prelamljali Tribuno in njegova driskica je poživila stvari. Če pa si upa sprejeti izziv za saturna-lje, bi stavil za gajbo piva, da bomo naredili boljše Razglede, kot to uspeva njemu in njegovim kolegom, in da bodo oni naredili slabšo Tribuno. Končno oboji izhajamo na dva tedna in z menjavo ene številke ne bi bilo posebnih sitnosti. Priznam, da ne maram mulotov, ki so bili predvideni za uspeh in se jih potem stalno tišči naprej. Že zato, ker tako nimajo priložnosti, da bi se naučili spodobnega vedenja.

Samo Resnik

"Livingston v škripcih"

FOTO: MARKO TROBEŠEK

SAMO RESNIK:

3 LJUBLJANSKE PESMI

Sicilija po ljubljansko, jesen '91

Srečala sva se v tvoji pisarni, minister,
in ti si rekel - pragmatik sem,
in plačal bom, da mi ne boš tacial po čisti vesti,
ampak ne bom plačal jaz in ne bom plačal tebi.
In sem rekel, pragmatik sem,
plačal boš ne-ti ne-meni.
Pa sva se zmenila za ceno
in sem odšel.
Plačal nisi,
jaz pa se še vedno smejem.

Sporna žrtev

Ne vem točno, zakaj so ga povozili,
se je pa zarolalo čez, in vsak je še vrgel zraven svoj
kamen ali vsaj pazljivo pogledal vstran.
Včasih se je obesil na človeka in škropil slino
svojega davnega izgubljenega boja, in trapček še vedno
misli, da je nekaj boljšega.
Prikriva svoje sovražstvo, in kolikor vem, so njegova mala
maščevanja še korektna,
a veliki trebuh ima še sedaj poln mrzlega strahu,
težko da bo kdaj zanesljiv prijatelj,
in to jim zamerim, prascem, ki ti niso pomagali.
(vesel sem, da lahko povem, da je opisani kolega pesem sprejel)

Jebi ga, tako je

Dvajset let je bil brez službe in prepozno je,
pravi gospod, ki me je pobral na cesti
in se sedaj trudi, da bi mi povedal
veliko dobrega o sebi, preden me bo odložil
ob mitnici pri izstopu,
ko ga vprašam, ali res ne bi mogel storiti kaj
za onega...
Oba veva, da se je onemu zmešalo v teh dvajsetih letih,
meni se zdi rešljiv, njemu ne,
a jaz mu ne morem pomagati, sam nimam ne avta ne službe.
In oba veva, da je gospod, kot te stvari gredo,
vreden hvaležnosti,
ker govori in se dela prijaznega.
(za Ota Vilčnika)